

T.C.

GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK UYGULAMASI

ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI

Musa PALACI

DOKTORA TEZİ

İŞLETME ANABİLİM DALI

GEBZE

2008

T.C.

GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK UYGULAMASI
ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI**

Musa PALACI

DOKTORA TEZİ

İŞLETME ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Lütfihak ALPKAN

GEBZE

2008

 <p>GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ</p>	<p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p> <p>JÜRİ ONAY FORMU</p>
--	---

JÜRİ

ÜYE (TEZ DANIŞMANI) : Doç. Dr. Lütfihak ALPKAN (GYTE)

ÜYE : Doç. Dr. Bülent SEZEN (GYTE)

ÜYE : Doç. Dr. Nigar ÇAKAR (DÜZCE ÜNİVERSİTESİ)

ÜYE : Yrd. Doç. Dr. Hakan KİTAPÇI (GYTE)

ÜYE : Yrd. Doç. Dr. Murat ÖZCAN (ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ)

Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 20/06/2008 tarih ve 08/21 sayılı kararı ile yukarıdaki öğretim elemanlarından oluşmuş jüri tarafından düzenlenen **18/07/2008 tarihli** Tez Savunma Tutanağı neticesinde Doktora **öğrencisi Musa PALACI'nın** çalışması GYTE Yönetim Kurulu ...../...../..... tarih ve ..../..../..... sayılı kararıyla İşletme Anabilim Dalında Doktora tezi olarak onaylanmıştır.

İMZA/MÜHÜR

ÖZET

TEZİN BAŞLIĞI: TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK UYGULAMASI ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI

YAZAR ADI: Musa PALACI

Ülkemizde 2000’li yılların başlarından itibaren emniyet teşkilatının taşra ve merkez teşkilatı tarafından Toplum Destekli Polislik (TDP) konusuna ilgi duyulmaya başlanmış olup, uygulama genel itibariyle halkla ilişkilerini geliştirmeye yönelik faaliyetlerle sınırlı kalmıştı. Son yıllarda polisi ilgilendiren mevzuatta yapılan değişikliklerle yetkilerinin daraltılması ve polisten beklenen müşteri odaklı kaliteli hizmet sunması gibi etkenler polisin geleneksel görev anlayışı ile üstesinden gelemeyeceği bir hal almış ve yeni arayışlara yöneltmiştir. Bu çalışmada toplum destekli polislik felsefesi ve uygulaması bu bakımdan incelenmiştir. Sivas İli Zara İlçesinde yerel imkanlarla tüm boyutları ile derinlemesine yürütülen TDP uygulamalarının halkın güvenlik algılarına etkileri incelenmiştir. Yürütülen saha çalışması kapsamında, Zara ilçe merkezi polis bölgesinde bulunan 9 mahallenin tamamında TDP uygulaması öncesi ilk uygulanan ankete katılan 416 katılımcı ile 6 aylık TDP uygulama süreci sonrasında uygulanan son ankete katılan 454 katılımcıdan elde edilen veriler polisin TDP uygulamalarının başarı oranını ölçmek amacıyla analiz edilmiştir. Sonuçta, TDP uygulaması sonrasında halkla ilişkiler, TDP uygulamalarından haberdar olma ve polisin görünürlüğü faktörlerinde artış, mahalle problemlerinde ise azalma olduğu görülmektedir. Değişkenler arasındaki etkileşimlerin test edildiği regresyon analizleri sonuçlarına göre ilk önce TDP uygulama unsurları (polis görünürlüğü, halkın TDP’den haberdarlığı, polis halk ilişkileri) ile TDP sonuçlarının (algılanan mahalle problemleri, TDP’ye güven, suç korkusu, halkın kendi güvenlik tedbirlerini alma) hep birlikte ve doğrudan çalışmamızın nihai bağımlı değişkeni mahalleyle bütünleşme faktörüne ne ölçüde etkide buldukları incelenmiş; TDP uygulama unsurlarının mahalle ile bütünleşmeye doğrudan etki etmedikleri, suç korkusu ve mahalle problemleri algısındaki artışın mahalle ile bütünleşmeyi azaltıcı bir etkisinin olduğu, TDP’ye güven ve kendi güvenlik tedbirlerini alma algısındaki artışın mahalle ile bütünleşmeyi arttırıcı bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca TDP uygulama unsurlarından polis-halk ilişkilerinin TDP sonuçlarından TDP’ye güven vasıtasıyla mahalleyle bütünleşmeyi arttırdığı bulunmuştur.

SUMMARY

TITLE OF THE THESIS:

THE COMMUNITY POLICING IMPLEMENTATIONS AND RESULTS

AUTHOR: Musa PALACI

Interest to Community Policing (CP) in our country (Turkey) started to appear at the beginning of the 2000s, as in the form of limited efforts to improve police & public relations by national police city directories, departments and head quarters. Recently the effects of changes on the policing legislation and on the public expectations towards to high quality and community oriented policing services resulted as constriction at the police authority and made police unable to accomplish the new task with traditional policing methods, thus police tend to discover new approaches. In this study CP philosophy and implementations are analyzed from this perspective. It was aimed to examine the effects of CP activities on the neighborhood and police perceptions of the citizens of Anatolian small city, Zara. We collected data from resident surveys before (416 participants) and after (454 participants) the 6 months CP implementation period in the city center with 9 districts of police responsibility to examine how successful was the Police Department to implement CP. The relationship between residents' awareness of CP and evaluations of police-public relations, self protection, fear of crime, community integration, CP effects to crime were analyzed. Findings showed that after CP implementation, police-public relations, awareness of CP and police visibility perceptions increased and perceived neighborhood problems decreased to a large extend. The interactions between variables were tested with regression analysis indicate that findings CP implementation elements (police-public relations, residents' awareness of CP and police visibility) affect directly community integration. While fear of crime and neighborhood problems decrease community integration, people's trust in the effectiveness of CP implementation and self protection increase community integration. Furthermore, people's trust in the effectiveness of CP implementations mediates the relationship between police-public relations and community integration.

TEŞEKKÜR

Öncelikle, tüm doktora öğrenimim süresince desteklerinden dolayı tüm hocalarıma, aileme ve arkadaşlarıma sonsuz şükranlarımı sunarım. Özellikle, danışmanım Sayın Doç. Dr. Lütfihak ALPKAN'a şükranlarımı sunuyorum. Kendisi doktora çalışmalarımın başından itibaren bana her konuda destek olmuş ve yol göstermiştir. Ayrıca, tez izleme komisyonumda olan Sayın Doç. Dr. Bülent SEZEN ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Hakan KİTAPÇI'ya vermiş oldukları değerli tavsiyeleri ve yapmış oldukları yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Yine, göstermiş oldukları ilgi ve yardımlardan dolayı isimlerini burada tek tek sayamadığım tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Doktora eğitimim boyunca bana desteklerini esirgemeyen amirlerime; özellikle Sivas Emniyet Müdürü Sayın Yahya BAL'a, Emniyet Teşkilatında ilk Araştırma ve Geliştirme Büro Amirlerinden biri olma ve bu sayede de emniyet teşkilatında kalite yönetim sistemi (ISO 9000) çalışmalarına ve TDP çalışmalarına alanda uygulama yaparak erkenden başlamama olanak sağlayan Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğünde birlikte görev yaptığım amirlerime, ayrıca görev arkadaşlarıma, üstlerime, memurlarıma ve okul arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Zara İlçe Emniyet Amiri olarak görev yaptığım süre boyunca toplum destekli polislik modelinin başarı ile uygulanmasında, yeniliklere adapte olma ve işbirliği yapmada üstün gayretleri bulunan, böylesine başarılı bir polis biriminin amiri olma onurunu bana yaşatan, isimlerini tek tek sayamadığım Zara İlçe Emniyet Amirliği personeline şükranlarımı sunarım.

Eğitimim süresince yine bana desteklerini esirgemeyen eşim Zehra PALACI'ya, oğlum Ertuğrul PALACI'ya ve ailemize yeni katılan kızım İclal PALACI'ya göstermiş oldukları anlayış, destek ve sağlamış oldukları huzurlu ortam için teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iv
SUMMARY	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ	xii
1. GİRİŞ	1
2. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK KAVRAMI	5
2.1. Toplum Destekli Polislik Kavramının Tanımı	5
2.2. Toplum Destekli Polislik Yaklaşımının Gelişimi	8
2.3. Toplum Destekli Polislikle İlgili Kavramlar	16
2.3.1. Suç	16
2.3.2. Suç Önleme	17
2.3.3. Suç Üçgeni	19
2.3.4. Reaktif Polislik	21
2.3.5. Proaktif Polislik	22
2.3.6. Problem (Çözme) Odaklı Polislik	23
2.3.7. Kırık Pencereler Teorisi	25
2.3.8. Sıfır Tolerans Teorisi	26
3. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİKLE GELENEKSEL POLİSLİK ARASINDAKİ FARKLAR VE TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN AVANTAJ – DEZAVANTAJ KARŞILAŞTIRMASI	28

3.1. Toplum Destekli Polislikle Geleneksel Polislik Arasındaki Farklar	28
3.2. Toplum Destekli Polisliğin Avantajları ve Dezavantajları	32
4. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN İLKELERİ	33
4.1. Halkın Katılımı	36
4.2. Ademi Merkeziyetçilik	39
4.3. Problem veya Suç Önleme Odaklılık	41
5. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN BAŞLICA BOYUTLARI VE TEORİK MODEL	43
5.1. Toplum Destekli Polisliğin Başlıca Boyutları	43
5.2. Toplum Destekli Polisliğin Başlıca Boyutları Arasındaki İlişkilere Yönelik Teorik Model	47
6. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK UYGULAMA ÖRNEKLERİ	49
6.1. Ülkemiz Dışından Toplum Destekli Polislik Uygulama Örnekleri	49
6.1.1. Şikago Alternatif Polislik Stratejisi(Chicago Alternative Policing Strategy(CAPS))	49
6.1.2. Azerbaycan (Mingeçevir) Toplum Destekli Polislik Uygulama Örneği(AGİT)	53
6.2. Ülkemizden Toplum Destekli Polislik Uygulama Örnekleri	58
6.2.1. Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü Toplum Destekli Polislik Uygulama Örneği(2001-2002 Yılları Arasında)	58
6.2.2. Sivas İl Emniyet Müdürlüğü Toplum Destekli Polislik Uygulama Örneği(2004-2005 Yılları Arasında)	61
6.2.3. Zara İlçesi Toplum Destekli Polislik Uygulaması (2007-2008 Yılı)	64
7. TDP UYGULAMALARININ HALKIN ALGILARINA ETKİLERİ ÜZERİNE BİR SAHA ARAŞTIRMASI	67
7.1. Veri Toplama Yöntemi ve Ölçekler	67

7.2. Demografik Bulgular	70
7.3. Algılardaki Değişimin Analizi	70
7.4. Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Analizi	71
7.5. TDP Uygulama Unsurlarının TDP Sonuçlarına ve Halkın Mahalle ile Bütünleşmesine Etkileri	73
7.5.1. TDP Uygulama Unsurlarının ve TDP Sonuçlarının Halkın Mahallesi ile Bütünleşmesine Etkileri	73
7.5.2. TDP Uygulama Unsurları ile Halkın Mahallesi ile Bütünleşmesinin Etkileşiminde TDP'ye Güvenin Ara Değişken Rolü	76
7.5.3. TDP Uygulama Unsurlarının Halkın Mahallesi ile Bütünleşmesinin Etkileşiminde Halkın Kendi Güvenlik Tedbirlerini Alma Davranışının Ara Değişken Rolü	78
7.5.4. TDP Uygulama Unsurlarının Mahalle Problemlerine Etkileri	80
7.5.5. TDP Uygulama Unsurlarının Suç Korkusuna Etkileri	81
8. SONUÇ VE ÖNERİLER	82
8.1. Bulguların Özeti ve Literatüre Katkıları	82
8.2. Öneriler	85
8.2.1. Uygulamacılara Öneriler	85
8.2.2. Kısıtlar ve Araştırmacılara Öneriler	89
8.3. Sonuç	90
KAYNAKLAR	92
ÖZGEÇMİŞ	98
EKLER	100

KISALTMALAR DİZİNİ

TDP	Toplum Destekli Polislik
CP	Community Policing
TD-P	Toplum Destekli Polis
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
CAPS	Chicago Alternative Policing Strategy
ŞAPS	Şikago Alternatif Polislik Stratejisi
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe
AGİT	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
SARA	Scanning, Analysis, Response, Assessment
TAMÜD	Tarama, Analiz, Müdahale, Değerlendirme
COPS	Community Oriented Policing Services
DPT	Deneysel Polis Teşkilatı
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
AREM	Araştırmalar ve Etütler Merkezi
UCI	The University of California, Irvine
UCL	University College London
NLA	National Library Archieve
Bkz	Bakınız
et al	Ve arkadaşları(Bir den fazla yazarlı İngilizce kaynaklarda)
MTDK	TDP Merkez Takip ve Değerlendirme Kurulu (EGM)
İYK	TDP İl Yürütme Kurulu
vb	Ve Benzeri

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Sekil</u>	<u>Sayfa</u>
2.1. Suç Üçgeni	20
5.1. TDP'nin Başlıca Boyutları Arasındaki İlişkilere Yönelik Teorik Model	48
7.1. Mahalle ile Bütünleşmeye Etki Eden Faktörler.	74
7.2. TDP Uygulama Unsurlarının Mahalle ile Bütünleşmeye Etkileri	75
7.3. TDP Uygulama Unsurlarından Polis Halkla İlişkilerinin Mahalleyle Bütünleşme Üzerindeki Etkisinde TDP'ye Güvenin Ara Değişken Rolü	78

TABLOLAR DİZİNİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
2.1. Reaktif Polislikle Proaktif Polisliği Karşılaştırma Tablosu	22
3.1. Geleneksel Polislikle Toplum Destekli Polisliğin Polisin Göreve ve Halka Bakışı Açısından Mukayesesi Tablosu	29
3.2. Geleneksel Polislikle Toplum Destekli Polislik Arasındaki Farklar Tablosu	31
3.3. TDP'nin Avantajları – Dezavantaj Karşılaştırma Tablosu	32
7.1. Faktör Analizi Sonuçları Tablosu	69
7.2. Anketin Uygulanma Dönemine Göre Faktör Ortalamalarının Kıyas Tablosu (t-testi)	71
7.3. Değişkenlerin Ortalamaları ve Aralarındaki Korelasyonlar Tablosu	72
7.4. Mahalle ile Bütünleşmeye Etki Eden Faktörler Tablosu	74
7.5. TDP Uygulama Unsurlarının Mahalle ile Bütünleşmeye Etkileri Tablosu	75
7.6. TDP Uygulama Unsurlarının TDP'ye Güvene Etkileri Tablosu	76
7.7. TDP Uygulama Unsurlarının ve TDP'ye Güvenin Mahalle ile Bütünleşmeye Etkileri Tablosu	77
7.8. TDP Uygulama Unsurlarının Kendi Güvenlik Tedbirlerini Almaya Etkileri Tablosu	79
7.9. TDP Uygulama Unsurlarının ve Kendi Güvenlik Tedbirlerini Almanın Mahalle ile Bütünleşmeye Etkileri Tablosu	79
7.10. TDP Uygulama Unsurlarının Algılanan Mahalle Problemlerine Etkileri Tablosu	80
7.11. TDP Uygulama Unsurlarının Algılanan Suç Korkusuna Etkileri Tablosu	81

1. GİRİŞ

Teknolojik ve bilimsel alanda meydana gelen gelişmeler sosyal hayatta ve güvenlik alanında büyük değişimlere ve gelişimlere neden olmaktadır. Suçların çeşitlenmesi, nitelik ve nicelik kazanması sonucu yanında teknolojik araç ve gereçlerin de sık sık suç işleme aracı olarak kullanım alanı bulması ve polisiye hizmetlerden insan haklarına uygunluk ve kalitelilik beklentisinin yaygınlaşması sonucu alışlagelmiş suçla mücadele yöntemleri yetersiz ve başarısız kalmaktadır.

Sosyal ve ekonomik hayatın sağlıklı bir şekilde idame ettirilebilmesi için güvenlik hizmetleri çok önemli bir role sahiptir. Güvenlik ve huzurun sağlanamadığı bir ortamda ekonomik ve sosyal alanda çok önemli gelişmelerin meydana geleceğini beklemek çok yerinde olmaz.

Bu bağlamda başta İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere gelişmiş ülkeler suçla mücadelede yeni politikalar üretmeye yönelmişlerdir.

Geçmişte güvenlik ve huzurun sağlanması sadece suç oranlarının azalması ile ölçülürken günümüzde sosyolojik, ekonomik, bilimsel ve teknolojik alanlardaki gelişmelerle suç oranlarının azalmasına ilaveten suçluluk oranlarının azaltılması, güvenlik görevlilerine duyulan güvenin artırılması, güvenlik hizmetlerinin adil ve tarafsız olması, insan haklarına daha fazla saygı ile güvenli bir fiziki ve sosyal çevrenin oluşturulmasının da önem kazanmasına neden olmuştur. Her ne kadar güven ve huzur ortamının sağlanması güvenlik kuvvetlerinin ana sorumluluk alanı olsa da bunu sadece güvenlik kuvvetlerinin omuzlarına bırakmak sorunu tek boyutu ile ele almak olacaktır. Suç ve suçluluğun önlenmesi için polisiye tedbirler kadar sosyal ve ekonomik tedbirler de olmazsa olmazdır ve bu bağlamda bir çok kurum, kuruluş ile sivil toplum örgütleri ve ilgili bölgede yaşayan halkında sorumlulukları ve görevleri vardır.

Polisin modern toplumlardaki rolü ve halkla ilişkilerini yönetme biçimi, geçen otuz yılı aşkın süredir yönetim biliminde büyük tartışmalara konu olagelmıştır (Adams et al, 2005, s.43'den aktarma, Bayley, 1988, 1994; Eck and Rosenbaum, 1994; Rosenbaum and Lurigio, 1994; Skogan and Hartnett, 1997). Çoğu sosyal bilimci kamu düzeninin ve halkın kendini güvende hissetme düzeyinin iyileştirilmesi, kolluk kuvvetlerince son teknolojinin kullanılması ve polis memurlarının daha fazla görünür olması gerektiği konularında hem fikirdir. Ancak araştırmacılar, kolluk kuvvetlerinin bu hedeflere nasıl ulaşacakları konusunda birbirlerinden ayrılmaktadırlar (Adams et al, 2005, s.43'den aktarma, Wilson and Kelling, 1982). Geleneksel polislik yaklaşımı, merkezîyetçi karar alma ve hiyerarşik örgüt yapısı, yardım çağrılarında daha kısa sürede cevap vermeye ve meydana gelen suçları aydınlatma oranlarını yükseltmeye odaklanma, suçları aydınlatmada bazen "her ne pahasına olursa!" anlayışı, herkese karşı şüpheli bir bakış, devriye hizmetlerini çoğunlukla motorize olarak yerine getirme ve kamu düzenini ve huzuru sağlarken bazen "halka rağmen" bir yol izleme gibi özelliklere sahip olagelmıştır. Buna karşın, toplum destekli polislik suçların önlenmesine ve yerel sorunları çözmek için halkla birlikte (motorize değil halkla omuz omuza) çalışan memurların varlığına odaklanmış yeni bir polislik stratejisi olarak geliştirilmiştir (Adams et al, 2005, s.43). toplum destekli polislik, genel olarak geleneksel polislik yaklaşımında üzerinde durulmayan, Polisin halkla ilişkilerini geliştirme ve halkı güçlendirme hedeflerini de gerçekleştirme çabası içerisindedir (Adams et al, 2005, s.43'den aktarma, Eck and Rosenbaum, 1994). Bu iki görüş birbirlerine tamamen zıt olmamakla birlikte geçen on beş yıldır çoğu uluslararası araştırmanın ilgi alanında hep toplum destekli polislik yer almıştır (Adams et al, 2005, s.43-44'den aktarma, Goldstein, 1990; Greene, 1989; Moore, 1992; Skogan and Hartnett, 1997). Hatta toplum destekli polislik genel kabul görmüş bir inanç haline gelmiş ve bazı yazarlara göre de, polis operasyonlarını, polis yönetimini veya polisin halkla ilişkilerini geliştirmek isteyenler için var olan tek polislik stratejisi halini almıştır (Adams et al, 2005, s.44'den aktarma, Eck and Rosenbaum, 1994, s.4).

Yapılan çalışmaların çoğu toplum destekli polisliği uygulamak için gerekli olan organizasyonel değişimlere odaklanmayı yeğlemiştir (Adams et al, 2002, s.402, Lurigio and Skogan, 1994, s.319; Wycoff and Skogan, 1994, s.76). Toplum destekli

polisliğin halktaki güvenlik ve yerel polis algısını nasıl etkilediği konusunu sadece az sayıdaki araştırma ortaya koymuştur (Adams et al, 2005, s.44'den aktarma, Henning et al, 2002; Skogan and Harnett, 1997). Bununla birlikte, batı toplumlarında, toplum destekli polisliğin **halkın suç korkusunu oldukça azalttığını ve polis halk etkileşiminin halkın polisten memnuniyet düzeyiyle pozitif ilişkisi olduğunu gösteren çalışmalar** yapılmıştır (Weisburd and Eck, 2004, s.42, Hawdon and Ryan, 2003, s.55, Scheider et al, 2003, s.364). Büyük şehirlerde geçmiş yıllarda yapılan çalışmalarda toplum destekli polislik faaliyetlerinin vatandaşların polise ve mahallelerine bakışlarında olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermesine rağmen, küçük şehirlerdeki vatandaşların algılarına etkisi konusunda çok az şey bilinmektedir (Adams et al, 2005, s.43).

Ülkemizde ise Batı toplumlarındaki modern uygulama örneklerini ve felsefesini tam olarak karşılamasa da toplum destekli polislik uygulamaları çok eskilere dayanmaktadır. Toplum destekli polislik uygulamasının ilk örneklerine bekçilik uygulaması ve sorumluluk alanındaki bölgeye hizmet götüren polis karakolları ile ve daha sonra uygulamaya konulan huzur toplantıları ile başladığını söylemek mümkündür (EGM, Toplum Destekli..., 2007, s.115). Bunu 90'lı yılların sonlarında ve 2000'li yılların başlarında suç analizleri, yaya devriye görevlendirme ve belli cadde ve sokaklardan polis memur ve amirlerini sorumlu tutma, okul irtibat görevliliği, broşür, bilgi kartları hazırlayıp dağıtma ve polisin gerek sivil halka gerekse öğrenci ve çeşitli meslek gruplarına verdiği seminer ve konferanslar gibi faaliyet örnekleri izlemiştir.

Toplum Destekli Polislik uygulama örnekleri gün geçtikçe ülkemizde de yaygınlaşıyor olmasına rağmen halktaki polis ve mahalle (komşuluk) algısına etkileriyle ilgili yapılmış çok fazla bilimsel çalışma yoktur. Bu boşluğu doldurmak amacıyla, toplum destekli polislik uygulamasının halktaki etkilerini merak eden araştırmacı, uygulayıcı ve yetkililer ABD'de Kuzey Karolayna'da küçük ve orta büyüklükteki beş şehirde toplum destekli polisliğin halktaki polis algısına, kendi güvenlik tedbirlerini alma, suç korkusu ve mahalleyle bütünleşme algılarına etkilerini ortaya koymaya çalışmışlardır (Adams et al, 2005, s.43-54).

ABD' deki araştırmalar ile ortaya konulan veriler acaba Anadolu ilçeleri için ne kadar geçerli modeller önermektedir? Bu temel soruyla beraber, bu araştırma şu sorulara da cevap almak için yapılmıştır: Anadolu ilçelerinde yerel imkânlarla uygulamaya konulan TDP faaliyetleri sonrasında halkın mahalle ile bütünleşme, TDP'ye güven, polis halkla ilişkileri, mahalle sorunları, halkın kendi güvenlik tedbirlerini alma, suç korkusu ve polis görünürlüğü algısında bir değişme meydana gelmekte midir? Demografik özelliklere göre bu değişim nasıl yansımıştır? Altı aylık TDP uygulaması sonunda ne kadar halka yayılabilmıştir veya ne kadar bilinmektedir? Polisin sınırlı kaynaklar, hızla gelişen teknoloji, sosyal çevre ve değişen mevzuat gibi baskı unsurları karşısında başarısı için TDP bir çözüm müdür?

Bu çalışma ilçe düzeyindeki TDP uygulamalarıyla ilgili literatürdeki araştırma boşluğunu doldurmak amacıyla Sivas ilinin Zara ilçesi polis bölgesindeki yaklaşık toplam nüfusu on iki bin üç yüz olan (2007 sayımlarına göre) dokuz mahallede yerel imkânlarla uygulamaya konulan TDP faaliyetlerinin halkın algısına etkilerini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Ölçülen faktörler ise halkın şu konulardaki algılarıdır: Polisin TDP faaliyetlerini halka duyurmadaki başarısı (TDP'den haberdarlık), polisin halkla ilişkileri, halkın kendi güvenlik tedbirlerini alma düzeyi, suç(mağduru olma) korkusu, halkın mahalle ile bütünleşmesi ve TDP'den memnuniyet. Hizmet felsefesi ile ilgili bu tür bir değişimi halka duyurmak her kurum için oldukça zordur. Özellikle halkın polise ve polisiye hizmetlere duyduğu ilgi ile halka yenilikleri duyurmak için seçilecek alternatiflerin sayısı ve halkın bunlara ilgi düzeyi, yerel basın yayın organlarının ve maddi imkânların sınırları bu zorluğu doğrudan etkileyecek unsurlardır. Bu çalışmada TDP faaliyetlerine başlanmadan hemen önce ve uygulama altı aylık bir süre devam ettirildikten sonra halkın algısındaki değişimi ölçmek için anketler uygulanmıştır.

Çalışmanın girişten sonraki bölümlerinde TDP kavramı, gelişimi ve TDP uygulamalarının halkın güvenlik algılarına etkileri konularındaki mevcut bilimsel literatür taramasına, ülkemizden ve ülkemiz dışından TDP uygulama örneklerine, Zara İlçesindeki TDP uygulamalarına, bu uygulamaların sonuçlarına dair yürütölen saha çalışmasının yöntemi ve bulgularına ve genel sonuç ve önerilere yer verilecektir.

2. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK KAVRAMI

2.1. Toplum Destekli Polislik Kavramının Tanımı

TDP ile ilgili en zor konulardan birisi de bu kavramın uygulamaları ve felsefesini kapsayan genel geçerli tanımının yapılmasıdır. Bunun nedenlerinden bir tanesi, TDP düşüncesinin kendisinin net olmaktan (açıklıktan) yoksun olmasıdır (Adams et al, 2002, s.400). Diğer bir nedeni ise kolluk kuvvetleri (polis, jandarma vb.) tarafından yapılan hemen hemen her türlü iyileştirme faaliyetinin yine TDP olarak adlandırılmasıdır. Başka bir nedeni ise Problem Odaklı Polisliğin fikir babası Goldstein' in şu ifadesinde gizlidir; *“Geçen otuz yılda polisliği ilerletmek çabalarını desteklemek için birçok kavram geliştirilmiştir. Bunlardan bazıları, takım polisliği (team policing), mahalle polisliği (neighborhood policing), toplum destekli polislik (community policing), problem odaklı polislik (problem oriented policing) ve en güncel olanı da yaşam kalitesi polisliğidir (quality of life policing). Çoğunlukla iç içe geçmiş olmakla birlikte, her bir kavram isimlerinde yansıtılmış olduğu üzere, farklı bir ihtiyaç üzerinde durarak, diğer yaygın şekilde savunulan reformları ikincil bir role öteleyerek, üzerinde durduğu bu ihtiyacı desteklemek için yapılandırmıştır.”* (Scott, 2000, s.V). Farklı özellikler üzerinde duran bu kadar çok kavramın ortaya çıkması da yine TDP'nin tanımını güçleştiren bir nedendir. Daha birçok nedeni olmasına rağmen burada belirtilecek sonuncu neden olarak, TDP'nin doğası gereği yani halkın önceliklerinin, bölgenin özelliklerinin TDP uygulamalarında etkin rol oynaması ve farklı coğrafi bölgelerde bu özelliklerinde farklılıklar arz etmesi nedeniyle, gerek ulusal gerekse uluslar arası alanda farklı uygulama biçimleri ve sınırlarına sahip örneklerin ortaya çıkması, sayılabilir.

Her ne kadar toplum destekli polisliğin genel kabul görmüş bir tanımının olmadığı konusunda bir çok araştırmacı ve uygulamacı (Rohe et al, 2001, s.79; Rohe, 2008; Stevens, 2008) görüş birliğinde olsa da konunun daha iyi anlaşılması bakımından önemli bir kaç tanımlamaya yer vermek yerinde olacaktır.

Skogan (Skogan and Hartnett 1997, s.5)'a göre; Toplum destekli polislik, karar verme süreçlerinin yenilenmesi ve polis birimleri içerisinde yeni kültürlerin yaratılması ile ilgilidir ancak bu özel taktiksel planlar paketi değildir. Toplum destekli polislik, polisin yerel sorunların ve önceliklerin ne olduğuna karar verileceği zaman halkın taleplerini göz önünde bulundurmasını gerektiren, kapsamlı ve problem odaklı bir polislik taahhüdü önermesidir.

Toplum destekli polislik, problemleri tespit etmek ve çözmek amacıyla belli bir bölgenin veya semtin sakinleri ile proaktif bir işbirliği içerisinde, belirli bir memurun süreklilik temelli ve ademi merkezîyetçi bir yapıda görev yaptığı ve devriye hizmeti sunduğu kapsamlı bir polislik felsefesidir (Adams et al, 2002, s.401'den aktarma, Trojonawicz and Bucqueroux, 1994).

Toplum destekli polisliğin operasyonel tanımı (Rhonda, 2000, s.1) ise, Suç meydana geldikten sonra harekete geçilen geleneksel polislik metodundan ziyade suçları önlemeye önem vererek, sorun çözmek ve suçları önlemek için polis ve halkı bir araya getirmektir.

Amerika Birleşik Devletleri Adalet Teşkilatının bir alt kuruluşu olarak, toplumsal güvenliği geliştirmek için etkili bir strateji olan toplum destekli polislik uygulamalarını daha ileri seviyelere taşıma göreviyle görevlendirilmiş, toplum odaklı polislik hizmetleri (Community Oriented Policing Services(COPS)) teşkilatı resmi web sitesinde toplum destekli polisliği; *“polis halk işbirliği ve problem çözüm taktikleri yoluyla suç korkusunun ve sosyal düzensizliklerin nedenlerini ve nasıl azaltılacağını ortaya koymak amacıyla organizasyonel stratejileri destekleyen ve geliştiren bir polislik felsefesidir”* şeklinde tanımlamaktadır. TDP geleneksel polisliğin tüm yönleriyle birlikte suç önleme, problem çözümü, halkın katılımı ve işbirliğini de kapsayan polisiye hizmetler yoluyla suça ve sosyal düzensizliğe odaklanan bir yaklaşımdır. Toplum destekli polislik modeli, aynı zamanda suçun ve sosyal düzensizliklerin nedenlerini merkez alan proaktif problem çözümü ile polisiye hizmet taleplerine verilen reaktif cevapları da dengelemektedir. Toplum destekli polislik, yukarıda sayılan bu konuları etkin bir şekilde ortaya çıkarmak ve

tanımlamak için polis ile halkın bir araya gelerek ortaklık kurmasını gerektirir (COPS, 2008).

Wikipedia (2008)'nin tanımına göre: *“Toplum destekli polislik veya mahalle (neighborhood policing) polisliği problemleri polisin dikkatine sunmak, çevreyi tahrip edenleri alıkoymak ve suç işleme şüphesi bulunanları tanımlamak için toplum üyelerine yardımcı olmak yönündeki toplumsal etkileşim ve desteğın suçları kontrol etmeye yardımcı olabileceği inancına dayanan bir polislik stratejisi ve felsefesidir.*

Kaliforniya Üniversitesi, Irvine, Polis Bölümü (UCI, 2008), Toplum Destekli Polisliği; *polislin operasyonel stratejilerini ve yönetim tarzını yönlendiren bir felsefe olarak tanımlar ve Toplum Destekli Polisliğin polis halk işbirliğinin ve toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilecek bir problem çözme yaklaşımının tesis edilmesini vurguladığını belirtmektedir.*

Kuzey Karolayna Wesleyan Kolej'den Doç. Dr. Stevens (Stevens, 2008) Toplum Destekli Polisliği: *“Kurum boyutlu tastamam bir hizmet felsefesi, kişileştirilmiş ve merkezi olmayan yetki yapısına sahip polislik ve suç problemlerini, suç korkusu, toplumsal tahribat, toplumsal düzensizlik ve yaşam kalitesi problemlerini çözmeye halkın polisle proaktif işbirliği içinde çalışmak için güçlendirildiğini hissettiği yer” olarak tanımlamaktadır.*

Trojanowicz (2008) toplum destekli polisliği *“ Halkla proaktif işbirliğinde problemleri tanımlamak ve çözmek için çalışılan, merkezi olmayan örgüt yapısına sahip ve bir memurun belirli bir bölgede görevli olduğu ve yaya devriye yaptığı kişileştirilmiş tastamam bir polislik felsefesidir”, şeklinde tanımlamaktadır.*

Toplum destekli polislik şu şekilde de tanımlanabilir; polisle halkı birlikte güvenlik hizmeti üretmeye yönelten, polis teşkilatlarının karar verme süreçlerine çalışanlarının ve halkın katılımını gerektiren, örgütsel yapı ve kültürde, yetki devrine, müşteri odaklılığa ve suç önlemeye dönük, sosyal düzeni ve asayişini sağlamak için

suç dışındaki durumları da polislik hizmeti kapsamına alan yenilikçi ve yaratıcı bir polislik felsefesi ve stratejisidir.

Konuyla ilgili birçok araştırmacının veya uygulayıcının tanımına yer vermek mümkündür ancak burada önemli olan genel hatları ile TDP'nin anlaşılmasını sağlamak olduğundan, yukarıda verilen tanımlamalar yeterli görülmüştür. Ancak burada tanımlamalarda verilen bilgileri toplamak ve özetle TDP'nin öne çıkan özellikleri vermek yerinde olacaktır. Bu özellikler, TDP'nin bir felsefe ve aynı zamanda polislik stratejisi olduğu, polis örgütünde yapısal ve kültürel değişiklik gerektirdiği, karar almada yetki devri ve yönetim anlayışında ademi merkezîyetçilik gibi örgütsel boyutlarının olduğu, polisiye hizmetlerin yerine getirilmesinde halkın yönetimine katılımının ve desteğinin arandığı, suç önleme ve müşteri odaklılığının olduğudur.

2.2. Toplum Destekli Polislik Yaklaşımının Gelişimi

Toplum destekli polisliğin gelişimi, Eck ve Rosenbaum'a göre (1994), 1960'larda başlayan büyük sosyal değişimlerin uzun soluklu bir sonucudur. Bu değişimlerden bir tanesi polis taktiklerinden ve görünürlüğünden etkileniyormuş gibi görünmeyen suç oranlarındaki artıştır. İkinci bir değişim Afrika kökenli Amerikalıların ve diğer tarihsel özellikleri itibarıyla farklılaşan grupların kendilerini sık sık polisin sert ve kabul edilmeyecek muamelelerine muhatap olarak görmeleridir. Üçüncü değişim ise yerel yönetimlerin hizmet sunmada kaynak yetersizliği ve çoklu problemlerle karşı karşıya kalmalarıdır. Bu değişimlerin bir sonucu olarak, polis birimleri ciddi sosyal sorunlarda artışla birlikte kaynaklarda ve sosyal destekte azalma olduğunu görmeleridir (Adams et al, 2005, s.44).

Dünyada gerçekleşen sosyal kargaşa, değişim süreci, araştırmalar ve toplumsal deneyimler, nihayetinde klâsik polislik faaliyetlerinin etkinliğine dair toplumlar nezdinde şüphe uyandırmayı başarmıştır. Kimi polis yöneticileri, kısıtlı sayıdaki personel ve donanımıyla artan suç ihbarlarıyla yüzleştikleri, 1980'li yıllarda bürokratik suç denetim modeline uygun şekilde suça karşı reaktif (müdahaleci)

operasyonel stratejileri terk edip, suç önlemeye, problem çözümüne ve toplumun katılımının sağlanmasına yönelik proaktif (önleyici) polisliği destekleyen felsefeyi uygulamaya başlamışlardır. Suçun denetiminde, toplumunun işbirliği ve desteğinin sağlanması çalışmaları, toplum destekli polislik olarak adlandırılan yeni bir reform hareketine yol açmıştır (AREM, 2008, s.22).

ABD’de, 1960’lı yılların sonunda ve 1970’li yıllarda yaygınlaşan takım polisliği, polisin yerelleşmesine katkıda bulunarak, bir anlamda toplum destekli polisliğe geçilmesinde ilk adım olarak değerlendirilmektedir. Takım polisliğinde bir komiser ya da çavuşun emrinde 14-56 kadar polis memuru belirli bir coğrafik alanda 24 saat esasına dayalı olarak polisiye hizmetleri yerine getiriyordu. Teorik olarak, takım polisliğinden beklenen, polis ve halk arasındaki engelleri kaldırmak, kaliteli bir hizmet sunmak ve devriye memurlarının iş memnuniyetlerini de arttırmaktı (AREM, 2008, s.23).

1980’li yılların başından itibaren, organizasyonel düzeyde ve kamusal hizmetlerde farklı yaklaşımlar tecrübe edilmeye başlandı. Bu deneyimler Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Adalet Enstitüsü, Polis Kurumu, Polis Faaliyetleri Araştırma Kurumu ve C. S. Mott Kurumu tarafından desteklenmiştir. New Jersey’de Newark, Massachusetts’te Boston, Texas’ta Houston, Michigan’da Flint, California’da Santa Ana ve New York City Polis Birimleri geleneksel yaya devriye stratejilerine toplum destekli ve problem çözümüne dayalı polislik felsefesini uyarlamışlardır. Sonuçta bu çalışmaların, yaya devriye hizmetlerinin toplumsal yaşam kalitesini arttırarak suç korkusunu azalttığı, vatandaşın polise karşı memnuniyetini arttırdığı, polis davranışını vatandaşa karşı olumlu yönde geliştirdiği ve memurların morallerini ve meslek memnuniyetlerini attırdığı görülmüştür (Trojanowicz and Bucqueroux, 1990).

İngiltere’deki toplum destekli polislik çalışmaları çok daha eskilere dayanmaktadır. İngiltere’deki ilk modern polis teşkilatı olan Londra Metropolitan Polis Gücü, 1829’da kurulduğunda, kuruluş felsefesinde de gösterilen, suçun önlenmesi polise temel hedef olarak verilmiştir. Yayınlanan İlk Emir’de, polis amir

ve memurlarının suçları önledikleri oranda ödüllendirilip yükseltileceği açıkça ifade edilmiştir. Kırsal bölgelerde görevli polis memurlarının görev anlayışında uzun süre geçerliliğini sürdüren bu felsefe, şehirlerde yerini kısa zamanda işlenmiş suçların aydınlatılmasının daha önemli olduğu anlayışına bırakmıştır. Suç oranının sürekli artışı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra suçun önlenmesi anlayışını gündeme getirmiş ise de, erken çıkış yapan proaktif felsefe, 1967'de İngiltere İçişleri Bakanı'nın, reaktif nitelikli "birim bölge polisliği" projesini açıklamasıyla birlikte önemli bir darbe yemiştir. Polisin hareket kabiliyetini yükseltmek ve halktan gelen çağrılara daha hızlı cevap verilebilmesi için, her polis amir ve memuruna şahsi telsiz verilmiş, polis devriye mıntıklarındaki yaya devriye faaliyetleri asgarî düzeye indirilmiştir. Buna karşılık, bol miktarda araç devriyesi yapılmasına ve motorize ekiplerin meydana gelen olaylara süratle müdahale edebilmesi için tedbirler alınmasına karar verilmiştir (Seyhan, 2002, s.192-193).

İngiltere'de, farkına varmadan, halk ile polis arasına araba camları ve siren sesleri gibi fiziki ve psikolojik bariyerler koymuş olan birim bölge polisliği, artan suç problemlerine çözüm getirememiştir. Kayıtlı suç miktarı her sene artmaya devam etmiş, halkın yükselen beklentileri karşılanamamış, özellikle genç polislerin mesleği zevk için yerine getirmeleri ve mesleki kayırmacılık gibi sakıncalı eğilimler ortaya çıkmıştır. İleri teknoloji ve yüksek bütçeye rağmen suçla mücadelede başarısız olununca, yöntemde yanlışlık yapıldığı düşünülmüş, 1970'lerde yoğunlaşan eleştiriler nedeniyle, 1979'da polis yöneticileri tarafından toplum destekli polislik projesi ortaya atılmış, kısa sürede yankı bulmuş ve ABD'de de uygulanmaya başlanmıştır (Seyhan, 2002, s.193).

İnsan Hakları konusundaki hassasiyetlerin gelişmesi, 90'lı yıllardan itibaren kalite kavramının ve bilincinin yaygınlık göstermesi ve Toplam Kalite Yönetimi, ISO 9000 kalite yönetim standartları gibi uygulama örnekleri, müşteri odaklılık, yönetime katılma vb gibi yeni yaklaşımlar, kriminoloji, sosyoloji ve yönetim bilimlerindeki gelişmelerde polisliğin geleneksel yaklaşımından toplum destekli polisliğe doğru yönelimini hızlandırmıştır.

Toplum destekli polislik bu değişimleri örgütsel yönetimde yansıtmıştır. TDP polis teşkilatlarını askeri yönetim tarzından, örgütün her kademesinden katkı almayı önemseyen, yassılaşımiş ve ademi merkezizyetçi örgütsel yapıya doğru zorlamıştır (Adams et al, 2005, s.44). TDP ile polis memurlarına zamanlarını nasıl yönetecekleri konusunda büyük bir özgürlük verilmiştir. Ancak polislerin bazılarının tipik polisiye konular olarak tanımlanmadığı, mahalle güzelleştirme ve bina denetçileri ile çalışma gibi geniş yerel sorunlar dizisi üzerinde çalışmaları beklenmekteydi (Skogan et al, 1999, s.3, Adams et al, 2005, s.44'den aktarma, Trojanowicz and Bucqueroux, 1998).

Polis memurlarının halka mesafeli ve kişisel duyguları yansıtmayan bir duruş sergilemelerindenense halkla birlikte çalışmaları bekleniyordu. Bu yeni polislik stratejisinin bir parçası olarak, polis memurları halkın bakış açısına ve fikirlerine yakın ilgi göstermişler ve yerel sorunlarla ilgili kaygılarını aktif bir biçimde dinlemişlerdir. Halkla yakın ilişki kurmak ve müşteri odaklı hale gelmek aynı zamanda halkın adalet algısında olumlu etkiye neden olmuştur (Adams et al, 2005, s.44'den aktarma, Eck & Rosenbaum, 1994; Moore, 1992). Savunucularına göre toplum destekli polislik, halk ile memurlar arasındaki iletişimi kolaylaştırmıştır. Bu müşteri odaklı yaklaşım, özellikle fakir kesimde ve azınlık kesiminde daha iyi polis halk ilişkileri ve daha az suç korkusu olarak yansımıştır (Adams et al, 2005, s.44).

Toplum destekli polisliğin odaklandığı son alan ise toplum geliştirme ve halkı güçlendirmedir (Adams et al, 2005, s.44'den aktarma, Eck and Rosenbaum, 1994). Bu bağlamda toplum destekli polisliğin etkililiği, sadece tutuklama sayısı, rapor edilmiş suçlardaki düşüş ve yardım çağrılarına daha hızlı cevap vermeyle ölçülmemektedir. Memurlar kendi kendini kontrol eden ve kendi kendine yeten toplumlar meydana getirmek için halk ile birlikte çalışmaktadır. Halka kendi sorunlarını çözmeleri için yardımcı olmak, örnek davranışlara olanak tanıyan yerel kurumları geliştirmek ve suç haline gelmeden önce yerel sorunları çözmek için proaktif bir şekilde çalışmak Toplum destekli polisliğin temelini oluşturmaktadır (Adams et al, 2005, s.44-45).

Adams'a (Adams et al, 2005, s.45) göre toplum destekli polislik teorisel olarak Wilson ve Kelling' in (1982) *Kırık Pencere* perspektifi ve daha genel olarak, sosyal organizasyonsuzluk teorisi (Bursik, 1988; Sampson and Groves, 1989; Sampson et al, 1997; Veysey and Messner, 1999) ile örtüşmektedir. Bu yazarlara dayandırarak, Adams (Adams et al, 2005, s.45) mahalledeki zayıf yerleşiklik oranının, yüksek orandaki ikamet değişiminin ve yüksek derecede aile parçalanmalarının, yabancılar ve mahalle sakinleri üzerindeki sosyal kontrolü sağlamayı güçleştirici etkisi olacağını ifade etmektedir. Sosyal kontrolün yokluğu veya Sampson ve diğerlerinin (1997) söylediği gibi sayılan durumların müşterek etkiyle, sosyal düzensizlikte, suç oranlarında, suç korkusunda ve mahalle ile bütünleşememe gibi unsurlarda da artışa neden olmaktadır (Adams et al, 2005, s.45).

Goldstein' in problem odaklı polislik modelinin ilk resmi uygulaması ise 1981 yılında Goldstein ve arkadaşlarının Madison Polis Teşkilatıyla birlikte çalıştıkları, sarhoş sürücüler ve fuhuş suçlarına karşı halkın tepkisini ortaya koyan çalışmasıdır. Bu tabii ki sistematik olarak TDP üzerinde çalışan ilk polis teşkilatı Madison Polis Teşkilatıydı demek değildir ancak Goldstein'in problem odaklı yaklaşımını resmi olarak ilk uygulayan Madison Polis Teşkilatı olmuştur. 1982 yılında Garry Hayes'in de desteğiyle Londra Metropolitan Polis Teşkilatı ve İngiltere Polis Teşkilatı kendi uygulamalarıyla bunu takip etmişlerdir. Yine Hayes'in cesaretlendirmesiyle Baltimore Polis Teşkilatı Goldstein' in problem odaklı polislik modelini 1983 yılında resmi olarak uygulamıştır. 1984 yılında bunu Newport News Polis Teşkilatı izlemiştir. Baltimore ve Newport News Polis Teşkilatları Goldstein'in kişisel katılımından ve yönlendirmelerinden faydalanmışlardır. Her iki teşkilatın girişimleri, dış kaynaklarla desteklenmiş ve problem odaklı polislikle uygulayıcılar ve araştırmacılar arasındaki iletişimi geliştiren yazılı raporlarla detaylandırılmış ve bundan dolayıdır ki mükemmellikle sonuçlanmışlardır (Scott, 2000, s.36).

Çoğu polis teşkilatı problem odaklı polislik çalışmalarına 1980'li yıllarda başlamıştır. Polis Yönetimi Araştırma Formu (Police Executive Research Forum) tarafından eğitilen birçok polis teşkilatı problem odaklı polisliği uygulamaya geçirmede başarılı olamamış sadece çok azı bunu başarabilmiş ve bu yaklaşımın gelişimine katkıda bulunmuşlardır (Scott, 2000, s.37).

Problem odaklı polisliğin kısa sayılabilecek geçmişi, polis teşkilatlarının sıklıkla uzun vadeli değişimlere direndiklerini fakat dikkate değer şekilde kısa vadeli programsal yenilik değişimlerine yanıt verdiklerini ortaya koymaktadır. Problem odaklı polislik denemelerinin başarıya ulaşması genelde yüksek rütbeli şampiyonlar sayesinde olmuştur, bunu denetleme, takip etme gibi çabalarla yerine getirmişlerdir. Bu sözde “Şampiyonlar” kurumdan ayrıldıktan sonra problem odaklı polislikte gerilemiştir (Scott, 2000, s.38).

Benedict et al (1999, s.144)’ in da ifade ettiği gibi gerek büyük şehirlerdeki gerekse daha küçük yerleşim yerlerindeki polis teşkilatlarında herhangi bir soruya mahal bırakmayacak şekilde toplum destekli polisliğe doğru büyük bir eğilim vardır. Son on yıl ise Amerika Birleşik Devletleri’nde polislik konusunda en yaratıcı dönem olmuştur (Weisburd ve Eck, 2004, s.42).

Ülkemizde toplum destekli polisliğe ilgi son on yıldır artarak devam etmektedir. Mahalle bekçileri her ne kadar ülkemizde toplum destekli polislik anlayışının geçmişte de uygulanıyor olduğunun bir kanıtı olarak gösterilse de (EGM, Toplum Destekli..., 2007, s.115), toplum destekli polislik anlayışının ülkemizde uygulanması konusunda geçmişten bu yana farklı yaklaşımların ve değerlendirmelerin ortaya çıktığı bilinmektedir. Bugüne kadar TDP uygulaması, “hizmeti vatandaşın ayağına götürmek” ekseninde algılanan bir olgu ve uygulama biçimi olarak kalmıştır (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.65). Türk Emniyet Teşkilatına TDP yaklaşımının profesyonel manada adaptasyonun Avrupa birliğine uyum süreci ile ilgili olduğunu söylemek pekde yanlış olmaz.

AB üyelik sürecinde polis uygulamalarının da geliştirilmesi temel bir hedef olarak benimsenmiş, bu kapsamda geçtiğimiz yıllarda Emniyet Genel Müdürlüğü koordinesinde polis teşkilatının değişik birimlerinde farklı alanlarda ve konularda projeler hayata geçirilmiştir. Bu projelerden bir tanesi de 2003 yılı AB–Türkiye Mali İşbirliği kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğünce eş üye ülke İspanya ile işbirliği hâlinde yürütülen ve sözleşmesi 08/02/2005 tarihinde ülkemizce onaylanan “Türk Polis Teşkilatının Sorumluluğunun, Verimliliğinin ve Etkinliğinin Güçlendirilmesi

Twinning (Eşleştirme) Projesi” olmuştur. Proje kapsamında hayata geçirilen ve Türkiye modelinin oluşturulmasına ön ayak olan temel bir alt bileşen olarak “Toplum Destekli Polislik Bileşeni” kabul edilmiştir. Bileşen çalışmaları EGM Asayiş Dairesi Başkanlığı sorumluluğunda yürütülmüştür (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.65).

Emniyet Teşkilâtı’nda görevli ikiyüz personele, yabancı uzmanlarca toplum destekli polislik konusunda kurs verilmiştir. Avrupa Birliği ülkeleri uygulama standartları göz önünde bulundurularak, Projenin eş üye ülkesi İspanya’nın polis yöneticileri, EGM Asayiş Daire Başkanlığı yetkilileri ve pilot olarak belirlenen on il emniyet müdürlükleri temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu birlikteliğinde kılavuz belge hazırlık çalışmaları sürdürülmüştür (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.65).

Yabancı uzmanlarla yapılan çalışmalara, AB ülkeleri uygulamalarına ve bu konudaki literatür çalışmalarına bağlı kalınarak, ülkemiz özelliklerine uygun ve Türk Polis Teşkilatının gerekçeleri ile bağdaşır nitelikte TDP Türkiye Modeli’ni yansıtan “Toplum Destekli Polislik Hizmetleri Standardı” hazırlanmıştır (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.65).

Standardın hazırlanması ile ve ön eğitimlerin verilmesi ile birlikte TDP uygulamasının pilot olarak uygulanması aşamasına gelinmiştir. Toplum destekli polislik pilot uygulamasına, Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Kayseri, Trabzon, Erzurum, Diyarbakır ve Antalya illerindeki yirmi polis merkezi sorumluluk alanında 31 Mayıs 2006 tarihli ve 49 numara sayılı Bakanlık Genelgesi ile 15 Haziran 2006 tarihinde başlanmıştır (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.66).

Alanda görev yapan toplum destekli polisler özel olarak tasarlanan kıyafetleri kullanmaktadırlar. Merkezde yapılanma Emniyet Genel Müdürlüğü’nde bu hizmetleri takip etmek, sorunların çözümünü sağlamak ve hizmeti geliştirmek amacıyla TDP Merkez Takip ve Değerlendirme Kurulu (MTDK) oluşturulmuştur. Kurul onbir üyeden oluşmaktadır. TDP’nin uygulanmasında genel esaslar ve standartlar, EGM ve Asayiş Dairesi Başkanlığınca belirlenmiş ve TDP merkez yapılanması oluşturulmuştur. Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı

bünyesinde, il uygulamalarını takip, sorunları tespit ederek çözüm önerilerini ilgili yerlere sunmak, hizmetleri geliştirmek, uygulamaya yön vermek ve koordinasyonu temin etmek amacıyla hizmet birimi kurulmuş ve yeterli sayıda personel istihdam edilmiştir. Bu birim MTDK'nın sekretarya hizmetlerini de yürütmektedir. İllerde yapılanma ise şöyle olmuştur; illerde TDP hizmet birimleri arasında koordinasyonu sağlamak ve il TDP sekretarya hizmetlerini yürütmek üzere; il emniyet müdürlükleri bünyesinde, asayişten sorumlu il emniyet müdür yardımcısına bağlı "İl Emniyet Müdürlüğü TDP Büro Amirliği" kurulmuştur. Yine uygulamanın devam ettiği ilçelerde de TDP hizmetlerini yürütmek üzere; TDP Büro Amirliği kurulmuştur (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.66).

TDP hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin politika tespiti ve uygulamanın geliştirilmesi, il emniyet müdürlükleri ve merkezi birimler düzeyinde ayrı ayrı ele alınmaktadır. Buna kapsamda il emniyet müdürlüklerinde bu hizmetleri takip etmek, sorunların çözümünü sağlamak, hizmetleri geliştirmek ve uygulamaya yön vermek amacıyla TDP İl Yürütme Kurulu (İYK) oluşturulmuştur. Kurul oniki üyeden oluşmaktadır (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.66).

Uygulama süresi, 15 Mart 2007 tarihinde tamamlanan projenin pilot illerde toplumun büyük ilgisi ve desteğiyle karşılaştığının, genel anlamda toplum tarafından benimsendiğinin, halkın güvenlik hizmetlerinden memnuniyetini artırdığının, toplumun polise olan bakışında olumlu yönde önemli gelişmelere yol açtığı değerlendirilmesi üzerine uygulaması sürdürülen on ilde kapsamı genişletilmiştir. Ayrıca Balıkesir, Kocaeli, Tekirdağ, Adıyaman, Osmaniye, Mersin, Konya, Denizli, Manisa, Çorum, Samsun, Rize, Malatya, Van ve Batman olmak üzere onbeş ilimizde de aşamalı olarak Toplum Destekli Polislik Projesinin başlatılmasına 05.12.2006 tarihli Bakanlık Genelgesi ile karar verilmiş ve uygulamaya konulmuştur. Ülke genelinde yirmibeş ilimizde yaklaşık bin Toplum Destekli Polis (TD-P) hizmet vermekte ve yirmibeş ayrı ilimizde TDP Büro Amirliği kurulu bulunmaktadır (Gökkaya ve Doğan, 2007, s.66).

Toplum destekli polislik uygulamasının ülkemiz genelindeki il emniyet müdürlüklerinin tamamına yayılması için çalışmalar devam etmekte olup, kurulacak toplum destekli polislik birimlerinin örgütsel yapıya nasıl adapte edileceği, personel temini, çalışma alanları, sorumlulukları ve personelin birimden ayrılımları veya çıkarılmaları ile ilgili mevzuat çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca pilot illerde uygulamaya konulan TDP projesinin başarısı için illerdeki uygulama örnekleri merkez tarafından yerinde incelenmeli ve değerlendirilmelidir. Böylelikle hem TDP'nin başarılı bir şekilde uygulanması sağlanmış olur hem de başarılı uygulamaların Türkiye genelinde emniyet teşkilatı içerisinde paylaşılması sağlanmış olur. TDP'nin gelişimine ülkemizde katkıda bulunulması ise güçlü bir liderlik desteği ve kapsamlı ve bilimsel bir bakış açısını gerektirir.

2.3. Toplum Destekli Polislikle İlgili Kavramlar

Toplum destekli polislik yaklaşımının daha iyi anlaşılması için suç, suç önleme, suç üçgeni, proaktif polislik, reaktif polislik, geleneksel polislik, problem odaklı polislik, kırık pencereler teorisi ve sıfır tolerans teorisi gibi ilgili kavramları tanımlarının yapılması yerinde olacaktır.

2.3.1. Suç

Suç denilen olaya, yani belirli hareketlerin yasak fiillerden sayılmaları ile, bunları işleyenlerin çeşitli tepkilere konu olmalarına, devlet müessesesi şeklinde gelişmiş insan toplumlarının meydana çıkışından çok önce de rastlanmıştır. Tarihte hiçbir toplum yoktur ki, orada belirli fiiller yasaklanmamış ve bunun karşılığı olarak ceza müeyyidesi olmamış olsun. Suçlar toplumların sosyal, ekonomik ve manevi şartlarına göre şekillenmiştir (Dönmezer, 1994, s.55).

Günümüzde sosyo-kültürel bilimler, suç teşkil eden insan davranışını, toplumda yürürlükte olan sosyal normlardan bir nevî sapış, sapıcı eylem olarak

tanımlamaktadırlar. Suçlu içinde yaşadığı toplumun normları ile kişisel kuvvetleri arasında bir denge kuramamış kişidir (Dönmezer, 2008).

Hukuki açıdan suç, kanun koyucu tarafında ceza öngörülmemiş bir fiildir. Suç, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen eylem, davranış, tavır ve harekettir (AREM, 2008, s.4).

Seyhan (2005)' in tanımına göre suç, toplum menfaatlerini ihlâl eden ve bu sebeple ceza kanunlarında tanımlanarak kendilerine ceza tertip edilen fiillerdir.

Suç, genel olarak "yasaklanan" veya "cezalandırılan" davranışlara denir. [Hukuki](#) açıdan ise, hukuk düzeni tarafından [ceza](#) veya [güvenlik tedbiri](#) yaptırımına bağlanmış [fiildir](#) (Wikipedia, 2008).

Suç konusuyla ilgili ifade edilebilecek birçok konu vardır. Suçun nedenleri, suçun niteliği veya özellikleri, çeşitleri ve sınıflandırılması vb gibi ancak konumuz bakımından önemli olan tanımlamalarla yetinmek yerinde olacağından suçun daha farklı boyutlarıyla ilgili bilgilere yer verilmemiştir.

2.3.2. Suç Önleme

Suç önleme suçun maddi ve manevi zararlarının önüne geçilebilmesi felsefesine dayanmaktadır. Çünkü suç olayı ortaya çıktığında mağduru, faili veya çevresi bu durumdan maddi ve manevi olarak zarar görmektedir ve bu bazen maddi olarak ölçülemeyecek kadar toplumsal hayatta etkilere neden olmaktadır. Örneğin suç korkusu, maddi olarak ölçülemeyecek etkilere sahip olduğu gibi sosyal hayatta alışkanlıklarımız dahil bir çok rutinimizi değiştirmeye bizi zorlayan bir psikolojik haldir.

Suçun önlenmesi, pek çok kimse için suçluları yakalayıp adalete teslim ederek potansiyel suçluları caydırma ve suçlunun davranışını değiştirme anlamına

gelmektedir. Fakat, günümüzde “suçun önlenmesi” yöntemiyle bu fonksiyon kastedilmemekte, daha suç işlenmeden önce sebeplerini ve işlenme fırsatlarını çeşitli müdahale stratejileriyle azaltma çalışmaları anlatılmak istenmektedir (Seyhan, 2002, s. 174).

Suçun önlenmesi, ceza kanunlarında suç olarak tanımlanmış olan fiillerin, henüz işlenmeden önce engellenmesi için yapılan faaliyetlerin bütünüdür. Suçun önlenmesinin hedefi suçları tamamen yok etmek olamaz, zira bunu gerçekleştirmek imkânsızdır. Öyleyse gerçek hedef, suçları sayı, şiddet ve ciddiyet itibariyle azaltmak, tam olarak ifade etmek gerekirse, toplum ve kolluk tarafından kabul edilebilir bir seviyeye düşürmektir. Bu hedef iki aşamada gerçekleştirilmektedir: tahmin ve müdahale (Seyhan, 2005).

Dönmezer (2008)'e göre suç, evrensel, genel bir olaydır. Suç tarihin en eski devirlerinden itibaren var olmuştur ve ileride de var olmaya devam edecektir. Bu tabii ki suç önleme çabalarının faydasız ve yersiz olduğu anlamına gelmez. Gelişmiş ülkelerde, suçun önlenmesini esas alan yaklaşımlar, vatandaşla işbirliğini gerçekleştirdiği, daha düşük maliyetlerle aynı ölçüde yarar sağladığı ve suçun oluşmadan önlediği için tercih edilmektedir (AREM, 2008, s.12).

İngiltere'deki ilk modern polis teşkilatı olan Londra Metropolitan Polis Gücü, 1829'da kurulduğunda, kuruluş felsefesi doğrultusunda, suçun önlenmesi polise temel hedef olarak gösterilmiştir. Yayınlanan İlk Emir'de, polis amir ve memurlarının suçları önledikleri oranda ödüllendirilip yükseltileceği açıkça belirtilmiştir (AREM, 2008, s.22). Sophie (2008), suç önleme tarihinde Sir Robert PEEL'in 1829 yılında Metropolitan Polis teşkilatı kuruluş bildirisinin önemli bir dönüm noktası olduğunu belirtmektedir.

Literatür taramasında ülkemizde suç önlemeyle ilgili en eski düzenleme Çarşı Mahalle Bekçileri Hakkındaki Kanun olarak karşımıza çıkmaktadır. 10 Mayıs 1914 tarihi itibariyle Çarşı ve Mahalle Bekçileri Hakkında Kanun-ı Muvakkat yürürlüğe konulmuştur. Bu geçici kanuna göre; şehir ve kasabalardaki çarşı ve mahalleler için

bekçi görevlendirilmesi zorunlu kılınmıştır. Bekçilik uygulaması asayiş sağlamanın en alt, buna karşılık en etkili kademesini oluşturmaktaydı, sorumluluklarındaki sokakta ikamet ediyor olmalarının gereği olarak sokak sakinlerini yakından tanıma imkanı sahiptiler. Bütün mahalle sâkinlerini tanıdıklarından sorunlu kişilikleri bilir, herhangi bir nahoş olayı önlemek için mahalleye veya sokağa göz kulak olmak gibi bir fonksiyonu yerine getirebilmekteydiler (EGM, Toplum Destekli..., 2007, s.117).

Bundan sonraki düzenleme ise, 04.07.1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Hakkındaki kanun ile 07.04.1938 tarih ve 2/8501 numaralı Polis Vazife ve Salahiyet Nizamnamesi (1.Madde) ile olmuştur. Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 2. maddesinde polise; kanunlara, tüzüklere, hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önlemek görevi verilmiştir. Polisin asli görevi suçun oluşumuna engel olmak ve bu amaçla gerekli önleyici tedbirleri almaktır (Soysal ve ark., 2001, s.4).

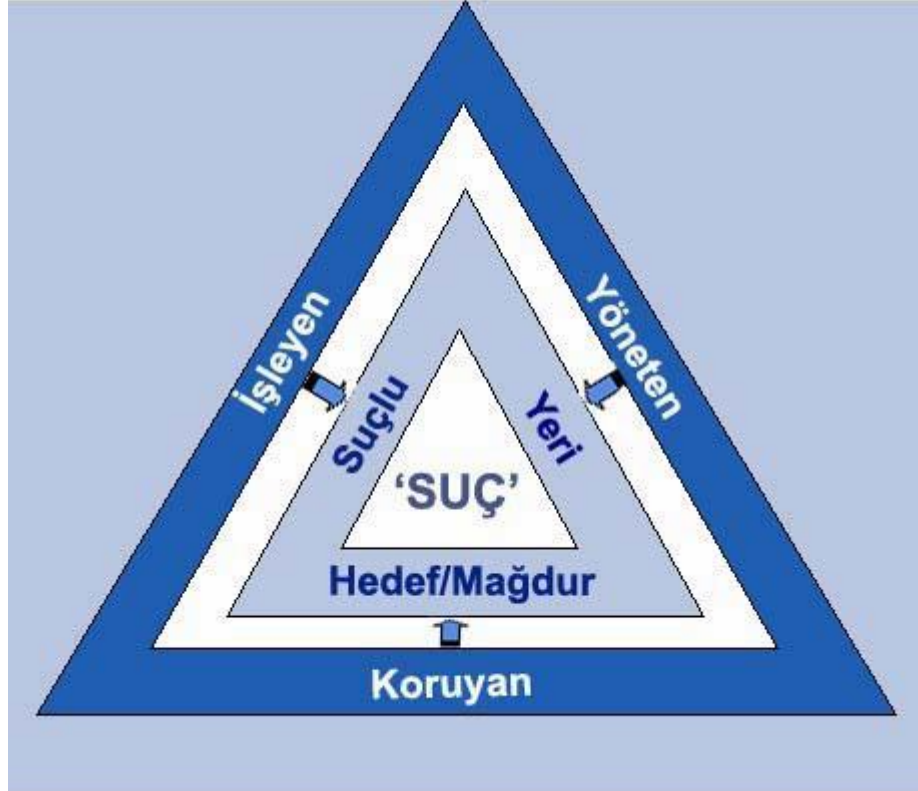
Anayasal hükümler çerçevesinde de, herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yerleşme ve yaşama hak ve özgürlüklerine sahiptir. Çevreyi geliştirmek ve suçları önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir (1982 Anayasası, m.56). 1982 Anayasasının halka ve polise suçları önlemek ödevini vermesi, toplum destekli polislik yaklaşımına en uygun ve kapsamlı bir düzenleme olma özelliği katmıştır.

2.3.3. Suç Üçgeni

Problem çözüm üçgeni (suç üçgeni olarak da bilinir) çevresel kriminolojinin ana teorilerinden biri olan - rutin aktiviteler teorisi –den ortaya çıkmıştır. Lawrence Cohen ve Marcus Felson tarafından ortaya konulan bu teoriye göre suç ancak motive olmuş suçlu ve uygun hedefin yetersiz kontrolünün olduğu zaman ve mekânda bulunmasıyla meydana gelir. Teori motive olmuş suçlunun her durumda var olacağını varsayar çünkü hırs ve bencilliğin birçok durumda suç işleme nedeni olarak yeterli olabildiği görülmektedir. Uygun hedef insan veya eşya olabilir. Yeterli kontrolden kastedilen insan kontrolü veya her türlü güvenlik aracıdır. Bu formülasyon suç

üçgenini ortaya koymuştur (Eck and Clarke, 2005, EGM, Problem Çözücüler..., 2007, s.31'den aktarma, UCI, 2008).

Şekil 2.1. Suç Üçgeni (Eck ve Clarke, 2005, EGM, Problem Çözücüler..., 2007, s.31'den aktarma, UCI, 2008).

Skogan ve arkadaşlarına (Skogan et al, 1999) göre suç üçgenindeki suçlu, mağdur ve yer unsurlarıyla ilgili analiz yapmak için aşağıdaki sorulara cevap aramak gerekmektedir.

Suçlu

- Kaç kişi?
- Kim? Takma adları ne?
- Ne giyorlar? Eşkalleri ne?
- Kaç yaşındalar? Okul çağındalar mı?
- Yereller mi? Yoksa göçebeler mi?
- Suç kayıtları var mı?
- Silah kullandılar mı?

Mağdur

- Mağdurlar kim?
- Genel olarak mağdurlar neye sahip?
- Başka potansiyel mağdur var mı?
- Niçin mağdurlar özel olarak o zaman ve yerde korumasız ve kolay hedef olmuşlar?
- Mağdurlar yasal yollara başvurmak ve tanıklık yapmak niyetindeler mi?

Yer

- Neden bu özel yer?
- Neden suçlular oradaydı?
- Yakında bir okul var mı?
- Suçun şüphelileri nereye gidiyorlar?
- Mağdurlar nereden geliyorlar?
- Nereye gidiyorlar?
- Bu yerin probleme katkı sağlayan başka özellikleri var mı?
- Yakında yardımcı dokunacak, kilise, okul, işyeri vb varmı?

Bu suç üçgeni yardımıyla yapılacak analiz sonuçlarına göre de suçlu, mağdur ve suç yeri profili çıkarılabilir ve muhtemel suçları önlemek için yöntemler geliştirilebilir.

2.3.4. Reaktif Polislik

Reaktif polislik, polisin suç işlendikten sonra suçu aydınlatmaya ve faillerini yakalamaya ve delillerini toplamaya yönelmesi şeklindeki uygulamasıdır. Bu yaklaşımda suç, herhangi bir şekilde ortaya çıkmış bir problem olarak algılanmakta ve suçun hangi sebeplerden ortaya çıktığı gözardı edildiğinden, suç önleme faaliyetleri bu polislik yaklaşımının bir parçasını oluşturmamaktadır (AREM, 2008, s.16).

Mevcut klasik suç önleme yöntemleri, sadece caydırıcılığı veya suç işleyeceklerin hedeflerini zorlaştırmayı hedeflemektedir (Soysal ve ark, 2001, s.122).

Problem Odaklı Polislik Merkezi (POP Center, 2008) reaktif polislikle proaktif polislik arasındaki farkları tablo 2.1.'de verildiği şekilde özetlemektedir.

Tablo 2.1. Reaktif Polislikle Proaktif Polisliği Karşılaştırma Tablosu

REAKTİF POLİSLİK	PROAKTİF POLİSLİK
Polis halkın yardım çağrılarına cevap verir.	Polis suçlar meydana gelmeden çözümlerini bulmaya çalışır.
Devriye hizmetleri rutin ve yapılandırılmamıştır	Devriye hizmeti özel hedeflere yönelik yapılandırılmıştır.
İhbar veya Yardım(911) çağrıları polis faaliyetlerini yönlendirmektedir.	Polisin faaliyetlerini suçların seyri yönlendirmektedir.
Haber Merkezi polisiye faaliyetleri belirler	Suç kayıtları ve suç analizi polisiye faaliyetleri belirler
Hassasiyet suçları aydınlatmaya yöneliktir.	Hassasiyet suçları önlemeye yöneliktir

2.3.5. Proaktif Polislik

Proaktif polislik polisin suç işlenmeden önce harekete geçmesidir. Suçluların yakalanıp adalete teslim edilmesi dışındaki suç önleme metotları genellikle proaktif polisliği ilgilendirmektedir. Bu tür polislik, suçla mücadelede herkesin sorumluluğu temeline dayanan çok kurumlu yaklaşım ve suçu sosyal bir problem olarak algılayıp kontrolünü de sosyal yöntemlerle mümkün gören önleme stratejilerini de içinde barındıran bir yöntemdir. Böylece, suçla mücadele, sadece polisin işi olmaktan çıkıp sosyal bir çabaya dönüşmekte, suçla mücadele sorumluluğu ise diğer ilgili resmi kurumlar, sivil toplum kuruluşları ve daha genel olarak halkla paylaşılmaktadır. Proaktif polislik yaklaşımı olarak toplum destekli polislik, problem odaklı polislik,

halka hizmet amaçlı polislik, halkın rızasına dayalı polislik ya da uzlaşma polisliği vb. sayılabilir (Seyhan, 2002, s.191).

Proaktif polislik, görünür devriye ve diğer güvenlik hizmetleri yanında suç ve suçluların üzerine gidici, suçların işlenmesi için elverişli fırsatları yok edici ve suçluların suç işleme düşünce ve kararlılığını zayıflatıcı stratejiler içermektedir. Bu anlamda, iki farklı yaklaşım söz konusudur. Bunlardan birincisi, geniş kitlelerin katılımı ve işbirliğiyle suçların işlenmesinde etkili olan unsurların ortadan kaldırılması veya en düşük seviyeye çekilmesi amacına yönelik çalışmalardan oluşmaktadır. Bu, “kurumlar arası işbirliği yoluyla suçla mücadele yaklaşımı” olarak bilinmektedir. İkincisi ise, doğrudan polisi ve polisiye tedbiri içine alan bir strateji olup, suç öncesi, suç ve suçlulara yönelik olarak polisin yürüttüğü istihbarat faaliyetlerini ifade etmektedir. Bu yönüyle, suçun yakın takibini ve suçluların önceden, hedeflerine ulaşmadan yakalanmasını amaçlamaktadır (Geleri, 2002, s. 21).

2.3.6. Problem (Çözme)Odaklı Polislik

Problem odaklı polislik yaklaşımı her bir özel probleme odaklanarak ve suç analizleri yapılarak problemlerin çözümlenmesini ve dolayısıyla halkın suç korkusunun azaltılmasını, polis halk ilişkilerinin iyileştirilmesini ve suçların önlenmesini öngören bir yaklaşımdır.

Problem odaklı polislik olgusunu ilk olarak Herman Goldstein 1979 yılında yayımladığı bir çalışmayla ortaya koydu. Fikir çok basitti: Polislik en temelde suçun tekrar işlenmesini sağlayan koşulları değiştirmekle ilgili olmalıdır; sadece önleyici devriye hizmetleri ve olaylara hızlı müdahale etmekle sınırlı kalmamalıdır. Polis her seferinde aynı yerlere devriye atarak aynı suçların aynı kişiler tarafından işlendiğini gördükçe demoralize olmaktadır. Gelen ihbar ve şikâyetlerin sayısı ve bunlara yetişmek için harcanan çaba poliste bıkkınlığa neden olur. Goldstein polisin bu zorluktan kurtulması için problem odaklı polisliğe başvurması gerektiğini ve aşağıdaki dört basamağı takip etmesi gerektiğini ileri sürer (EGM, Problem Çözücüler..., 2007, s.23’den aktarma, Eck and Clarke, 2005):

Rutin olarak meydana gelen olaylardaki benzer noktaları eldeki verilerden bulun.

Benzer işleniş şekilleri (suçlu yöntemi) veya problemlerin sebeplerini daha derinden analiz etmek için bu bilgileri toplayın.

Problemlerin sebepsel zincirine önceden müdahale etmenin yollarını bulmaya çalışarak aynı problemlerin gelecekte meydana gelme olasılığını düşürün. Bu yeni stratejiler sadece problemleri belirleme, yakalama ve tutuklama yapma veya suçluları savcıya teslim etmekle sınırlı değildir. Bunun yerine ceza muhakemeleri kanununu uygulamaktan vazgeçmeden problem odaklı polislik uygulayarak olası en etkili ve en önleyici karşılık vermeye çalışılmalıdır.

Yaptığımız uygulamayı değerlendirin, eğer uyguladığımız metotlar işe yaramadıysa bu basamakları yeni baştan takip edin.

TAMÜD (EGM, 2007, s.29) bu dört basamak yerine kullanılan bir kısa addır: Tarama, Analiz, Müdahale, Değerlendirme (İngilizce kısaltması SARA; Scanning, Analysis, Response, Assessment)

Goldstein “1990 yılında Problem Odaklı Polislik” isimli kitabını yayınladığında giriş kısmında bu problem odaklı polislik kavramının ucu açık bir kavram olduğunu ve eleştirileri, katkıları ve geliştirmeye dönük çabaları desteklediğini belirtmektedir (Scott, 2000, s.V). Goldstein problem odaklı polisliğin sadece suçlar üzerinde durmadığını, halkın polisten beklediği ve geniş bir yelpazeyi oluşturan sosyal problemlerle ilgilendiğini ifade etmektedir. Goldstein’a göre bu yaklaşımı polise tanıtmak kolay bir süreç değildir, özellikle 17.000 farklı polis teşkilatına ve yüksek bağımsızlık özelliğine sahip ve değişime direnci kayıtlara yüksek olarak yansıyan ABD’de hiçte kolay değildir. Yine Goldstein’a göre problem odaklı polislik, polislik sözlüğünde kendine yer bulurken, saf bir uygulama örneğini bulmak oldukça zordur, değişik permutasyonları yaygın uygulama alanı bulmuştur. Tüm bunlara rağmen başarılı uygulama hamlelerinin göstergeleri olarak; özel bir suç

probleminin tespit edilmesini, derinlemesine suç analizine tabi tutulmasını ve soruna yeni ve etkili bir şekilde karşılık verilmesini saymaktadır (Scott, 2000, s.V).

2.3.7. Kırık Pencere Teorisi

Kırık pencereler teorisinin kurucuları James Wilson ve George Kelling'tir. Teorinin dayandığı temel “*sosyal düzensizlik belirtisi olan eylemler önlenmezse veya tedbirleri alınmazsa sosyal kontrolsüzlük belirtisi olarak algılanır ve halkta suç korkusu yaratır ve suçların işlenmesi için uygun ortam algılaması yaratır*” düşüncesidir.

Kırık Pencere Teorisinin altında polisin ve vatandaşların sosyal düzensizlikleri ve daha önemsiz problemleri ortaya çıkararak gidermesi durumunda daha büyük suçların önleneceği düşüncesi yatmaktadır (Scott, 2008, s.24).

Wilson ve Kelling (1982)'e göre sosyal düzensizlikle suç birbiriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Sosyal psikologlar ve polis amirleri, bir binanın bir camının kırıldığı ve tamir edilmediği durumda diğer camlarının da kırılacağı konusunda hem fikirdirler. 1969 yılında Stanford' ten psikolog Philip Zimbardo kırık pencereler teorisini destekleyen bazı deneyler yapmıştır. Mahalledeki taşınma oranının düşük oranlarda seyrettiği ve mahalleye ve evine sahip çıkma durumunun olduğu bölgelerde, komşular birbirlerinin çocuklarına sahip çıkmakta ve sosyal kontrolsüzlük daha az görülmektedir (Wilson and Kelling, 1982, s.31).

Kırık Pencere Teorisi polisliğin başarısının resmi olmayan sosyal kontrol mekanizmasının, halkın hassasiyetinin ve haberdarlığının arttırılmasına bağlı olduğunu iddia etmektedir. Teori kendi başına sosyal kontrolsüzlüğün suçluluğu ve suç mağdurluğunu nasıl arttıracağı üzerinde durarak toplumsal farkındalık yaratmaktadır. Teoride Wilson ve Kelling ayrıca halkın polisle iletişim kurmak, polisle fikirlerini paylaşmak ve bilgi vermek konusunda istekli olduğu ve polisin

halka karşı ilgili olduğu, güvendiği ve işbirliği yaptığı durumlarda kendisini daha güvende hissettiğini ileri sürmektedir.

Wilson ve Kelling'in ileri sürdükleri bir başka olasılıkta, yüksek derecedeki sosyal düzensizliğin dolaylı olarak suç oranlarını arttırabileceğiydi. *Kırık Pencere*'nin Atlantic Monthly'de yayınlamasının üzerinden çeyrek asırdan fazla süre geçmesine ve bu süre zarfında bir çok büyük şehir polis teşkilatlarında sosyal düzenliliğin suçları azaltmadığı yönündeki tartışmalara rağmen sosyal düzensizlik konusu dikkat çekici özelliğini korumaktadır (Wilson and Kelling, 1982, s.29-38).

2.3.8. Sıfır Tolerans Teorisi

Sıfır tolerans teorisi çok değişik şekillerde tanımlanabilir. En çok rastlanan tanımı, suç veya kabahatin doğasına bakılmaksızın, katı ve inisiyatif kullanılmayan bir kanun gücü kullanımınıdır. Savunucuları sıfır tolerans teorisinin, önemli önemsiz her iki türde suçlarda ve toplumdaki suç korkusunda azalma, polise güvende de artışa neden olduğunu ileri sürmektedirler. Bunun yanında sıfır tolerans teorisi polisin, mahkemelerin ve cezaevlerinin işyükünü artacağı ve polis halkla ilişkilerini olumsuz şekilde etkileyeceği yönünde eleştirilmektedir (Marshall, 2008).

Çok sayıda yazar ve gözlemci kırık pencereler teorisi ile sıfır tolerans teorisi arasında bir ilişki olduğunu iddia etselerde, kırık pencereler teorisinin kurucularından Kelling bunu desteklememektedir (Wilson and Kelling, 1982, s.29-38, Grabosky, 1999, s.1, NLA, 2008, s.2, Gareth, 1999, s.6, Scott, 2000, s.24).

Yine *sıfır tolerans polisliğinin*, önemsiz suçlara güçlü bir kolluk müdahalesiyle önemli suçların ortaya çıkmasının önleneyeceği ve suç oranlarının düşeceği düşüncesine dayandığı da ortaya sürülmektedir (Gareth, 1999, s.17).

Sıfır tolerans polisliği uygulamasında önce 1990 yılında New York'ta suç oranlarında azalma olmaya başlamıştır, ancak 1993 yılında Newyork Polis

Teşkilatında uygulamaya konulduktan sonrada bu azalma artarak devam etmiş, 1990 ile 1996 yılları arasında rapor edilen suçlarda %34.7 azalma ve 1994, 1995 ve 1996 yıllarında da %9 dan fazla oranda azalma olmuştur (NLA, 2008, s.3). Önemsiz suçlardan dolayı tutuklanma riski ise silah taşıma cesaretini kırmış ve soygunlarda ve cinayetlerde azalma olmuştur (Grabosky, 1999, s.2).

3. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİKLE GELENEKSEL POLİSLİK ARASINDAKİ FARKLAR VE TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN AVANTAJ - DEZAVANTAJ KARŞILAŞTIRMASI

3.1. Toplum Destekli Polislikle Geleneksel Polislik Arasındaki Farklar

Geleneksel polislik suç olayı meydana geldikten sonra, polisin yardım çağrılarına cevap vermesi şeklinde ceyeran etmektedir. Geleneksel polislikte aslında suçla mücadelede veya suçların aydınlatılmasında bilgi polis dışından kaynaklardan sağlanmaktadır. Eğer mağdur veya görgü şahidi yeterli bilgi verebiliyorsa suçlar aydınlatılmaktadır (Antoinette, 2008, Huremagić, 2008).

Geleneksel polislik reaktif polisliği de içine alan bir yaklaşım olarak gün geçtikçe polis teşkilatları tarafından terk edilmektedir. Aşağıda geleneksel polislikle toplum destekli polislik arasındaki farkları polisin görev alını ve görev anlayışı ile halka bakışı açısından ortaya koyan Tablo 5.1. (Parks, 2008) konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Tablo 3.1. Geleneksel Polislikle Toplum Destekli Polisliğin Polisin Göreve ve Halka Bakışı Açısından Mukayesesi Tablosu.

Sorular	Geleneksel Polislik	Toplum Destekli Polislik
Polis kimdir?	Kamu düzenini sağlamaktan sorumlu bir devlet kurumu.	Polis halktır ve halkta polistir: Polisler her vatandaşın görevi olan işleri yapmak için maaş alan kişilerdir.
Polis Teşkilatı ile diğer kamu kurumları arasındaki ilişki nasıldır?	Sık sık öncelikler çatışır.	Polis teşkilatı yaşam kalitesini arttırmaktan sorumlu olan kurumlardan biridir.
Polisin rolü nedir?	Suçları çözmeye odaklanmak.	Daha geniş bir problem çözüm yaklaşımı.
Polisin etkililiği nasıl ölçülür?	Yakalama ve tutuklama oranlarıyla.	Suçların ve düzensizliklerin yokluğuyla.
En büyük öncelik nedir?	Yüksek maddi değerli (banka soy.) ve şiddete yönelik suçlar.	Toplumu rahatsız eden herhangi bir problem.
Polis özel olarak ne ile ilgilidir?	Meydana gelen olaylarla.	Halkın problemleri ve hassasiyetleri ile.
Polisin etkinliğini ne belirler?	Yardım çağrılarına cevap süresi.	Halkla işbirliği
Hizmet çağrılarına nasıl bakar?	Eğer yapılacak başka bir polis işi yoksa ilgilenir.	Hayati bir fonksiyon ve büyük bir fırsat.
Profesyonel polislik nedir?	Ciddi suçlara etkili cevap verme.	Halkı yakın tutma.
Ne çeşit istihbarat önemlidir?	Suç istihbaratı (özel suçlar veya seri suçlar üzerine çalışma).	Suçlu istihbaratı (suçlu veya suçlu gruplarının faaliyetleri hakkında bilgi)
Polisin hesap verebilirlik doğasının gereği nedir?	Oldukça merkezileşmiş, kurallarla yönetilen, yönetmelik, politika ve kanunlarla belirlenmiş sorumluluk.	Yerel hesap verebilirlik ve toplumun ihtiyaçlarına özen
Polisin bağlı olduğu üst yönetimin rolü nedir?	Gerekli yönetmelikleri politika kurallarını belirlemek.	Örgütsel değerleri telkin etmek.
Basın ve Halkla İlişkiler bürosunun görevi nedir?	Operasyonel görevlilerin işleriyle ilgilenebilmeleri için rahat kalmalarını sağlama.	Halkla iletişim için gerekli olan kanalın koordine edilmesi.
Polis tutuklamaya nasıl bakar?	Önemli bir hedef olarak.	Bir çok araç arasında biri olarak.
Polis kimin adına çalışır, patron kimdir?	Polis Müdürü, Vali veya Kaymakam.	Vatandaşlar, yöre halkı.
Düşman kimdir?	Suçlular, suç işleyenler.	Sosyal düzensizliğin nedenleri ve halkı veya bireyleri toplumsal birliği ve huzuru bozacak şekilde etkileyen durumlar.
Halkın veya bireylerin rolü nedir?	Suçları ihbar etmek, polisin emirlerine, yönlendirmelerine uymak veya polisin ayağının altından çekilmek.	Suçları veya halkın şartlarıyla ilgili diğer bilgileri polise bildirmek, polisle işbirliği yapmak, suçla ilgili emirleri dinlemek ve mümkün olduğunda yardımda bulunmak. Halk toplumsal standartların ve önceliklerin belirlenmesinde lider rolü üstlenmelidir.

Felsefe boyutunda TDP'yi geleneksel polislikten ayıran üç temel prensip vardır; 1- Toplumun huzur ve güvenliği için sorumluluk paylaşımı, 2- Suç önleme ve 3- Polise görevleriyle ilgili takdir hakkı verilmesi. TDP felsefesi toplumsal düzen ve huzurun sağlanması için sorumluluğun polis ve o toplumu oluşturan üyeleri tarafından paylaşılması gerektiğini vurgular. Sorumluluğu paylaşma, polis memurları ile halk arasında yardımlaşmayı ve karşılıklı güveni sağlamak için zaruri olan yeterli ve sık bir iletişimi zorunlu kılar. Buna ilave olarak, sorumluluğu paylaşma halkın suç önlemeye ihbarlar ve mahallesini izleme ve ya devriye grupları organize etme gibi faaliyetlerle daha aktif katılımını gerektirir. Sorumluluğu paylaşma aynı zamanda polisin halkın önemli addettiği sorunlarla ilgilenmesini ve gereğini yapmasını da gerektirir. Sonuçta, polis halkın tümüne saygı göstermelidir. Sorumluluğu paylaşma polis memurlarına, halkla toplantı yapmaları, yaya devriye hizmeti sunmaları ve halkla resmi olmayan etkileşimli iletişimde bulunmaları için verilen zaman olarak da ifade edilebilir (Rohe et al, 2001, s.79).

TDP aynı zamanda suç önlemeye işaret eder. Geleneksel polisliğin suç işlendikten sonra geniş bir şekilde müdahale ettiği yerde, TDP suça neden olan şartları tespit etmek, bunların altını çizmek ve ortadan kaldırmak için çabaları organize etmekle ilgilenir. Bu açıdan TDP, toplumsal hayatı iyileştirme projeleri uygulaması ve geliştirilmesi için sivil toplum örgütleri, diğer organizasyonlar, bölge halkı ve polis görevlilerinin dayanışmasıyla ilgili tipik bir problem odaklılığına sahiptir. Operasyonel olarak, polis memurlarına bu projeler üzerinde çalışabilmeleri için yetenek ve zaman kazandırılması anlamına gelir (Rohe et al, 2001, s.79).

Konun daha iyi anlaşılabilmesi bakımından aşağıdaki tabloda geleneksel polislikle TDP arasındaki farkları daha kapsamlı şekilde ortaya konmuştur.

Tablo 3.2. Geleneksel Polislikle Toplum Destekli Polislik Arasındaki Farklar Tablosu.

Geleneksel Polislik	Toplum Destekli Polislik
Motorize devriye hizmeti, halkla irtibat minimum seviyede gerçekleşir.	Bisiklet veya yaya devriyeler polis halk işbirliğini geliştirir.
Memurlar bölgeyi ve halkı çok iyi tanımamaktadırlar (Antoinette, 2008).	Memurlar belirli bölgelere atanırlar ve problemler oluşmadan tespit etmek ve çözmekle görevlendirilirler (Rohe et al, 2001).
Bölgeyi ve halkı tanımadıkları için görevli memurlar hakkında ayrımcılık vb. gibi konularda şikâyetler gelir.	Daha az şikâyet, fakat yolsuzluk (görevi suistimal) riski vardır.
Halk daha çok toplum düzeninden ve suç korkusundan endişeliyken polis önem verdiği suçlara odaklanır.	Polis toplumun ihtiyaç ve isteklerine göre önceliklerini yeniden düzenler.
Performans değerlendirmesi, tutuklama sayısı ve olayları müdahale hızı ile ölçülür.	Performans değerlendirmesi, müşteri tatmini ve etkili müdahaleye göre yapılır.
Toplumun katılımı hoş karşılanmaz.	Toplumun katılımını geliştirmek için mahalle (komşuluğu) izleme program, yaya devriye hizmetleri ve eğitim hizmetleri gibi metodları kullanırlar (Benedict et al, 1999, s.147).
Ucuzdur ve daha fazla kaynak gerektirmez.	Daha pahalı bir polislik metodudur, mevcut sistem için ekstra işe almalar, eğitim ve materyal desteği gerektirir.
Biz ve halk (karşı taraf) kültürü daha görünür haldedir.	Biz onlar için varız kültürü vardır.
Kısa dönemli hedefler ve amaçlar,günlük politikalar ana gündem haline gelir ve polis küçük balıkların yakalayıcısına döner.	Uzun dönemli hedefler, reaktif polisin yerini proaktif polislik almıştır (More and Miller, 2007, p.38).
Sadece polisler suçu aydınlatma aktörüdür (Skogan, 2008, s.50).	Suçü önleme amacıyla polis diğer kurumların ve bireylerin harekete geçirilmesi için liderlik yaparlar(Skogan, 2008, s.50).
Politikalar ve uygulamalar tepe yönetimi tarafından belirlenir, emir ve kurallar olarak aşağıya doğru akar.	Sokak(cadde)düzeyindeki polisler karar verme(alma)sorumlulukları vardır ve uygulamada önemli role sahiptirler (Adams et al, 2005, s.44).
Polislik Felsefesi Farklılıkları	
Politika ve uygulamalarını suçlu yönetimiyle belirler.	Toplum yönetimidir (Adams et al, 2005, s.44).
Profesyonelliğe güvenir.	Daha az bürokrasi vardır ve topluma karşı hassastır.
Polislik Metodu Açısından Farklılıklar	
Oldukça merkezi karar alma yapısı (Adams et al, 2005, s.44)	Ademi merkezietçi yönde örgütsel değişim (Adams et al, 2005, s.44)
Reaktif polislik	Proaktif polislik

TDP felsefesi memurların görev yapacakları bölgenin sorunlarına karşı duyarlı olmaları ve halka güven vermeleri açısından sorumlu olmaları için karar alma yetkilerinin artırılmasını gerektirir. Bu felsefeye göre memurlara karşılaştıkları ya da

tespit ettikleri sorunları çözmeleri için katı kurallar veya prosedürler seti yerine daha etkili olduğunu düşündükleri çözüm yaklaşımlarını uygulamaları için makul sınırlar içerisinde esneklik verilmelidir. Memurların tutuklama ya da yakalama yerine toplumsal problemlerin (sorunların) çözmede daha yaratıcı olmaları istenir. Uygulamada bu sıklıkla merkezi olmayan örgütsel yapı ve daha yassı bir komuta yapısı gereği vardır (Skogan, 2008, s.52, Adams et al, 2005, s.44, Rohe et al, 2001, s.79).

3.2. Toplum Destekli Polisliğin Avantajları ve Dezavantajları

TDP uygulamalarının bir takım avantajları yanında dezavantajlarının da olduğunu bilmek TDP'yi daha sağlıklı değerlendirmeye ve ne gibi fedakarlıklar veya zorluklara sahip olduğunun anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Tablo 3.3. TDP'nin Avantajları – Dezavantaj Karşılaştırma Tablosu.

Toplum Destekli Polisliğin Avantajları	Toplum Destekli Polisliğin Dezavantajları
Düşük rütbeli memurların(sokak ve cadde sorumlusu seviyesindeki) örgütsel değişim ile yönetime katılması sağlanır (Skogan, 2008, s.52, Adams et al, 2005, s.44).	Hemen hemen her yerde yeni bir yaklaşımdır. Geçmişten gelen bir tecrübe olmadığı için neyin iyi çalıştığı bilinmez ve neyin nasıl yapılacağına dair açık bir kılavuz yoktur (Giacomazzi and Brody, 2004, s.37).
Merkeziyetçi olmayan yapı, halkla polis arasındaki ilişkilerin daha iyi bir hale gelmesini sağlar.(Toplumun polis algısı pozitif olur, polisi desteklemeye daha fazla yönelirler ve polis toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermektedir (Benedict et al, 1999, s.147).	Karar almada merkezilikten uzaklaşma ve memurlara takdir yetkisi verilmesi memurların mentor edilmesini (memurlara tavsiyede bulunulmasını) ve performans değerlemesini zorlaştırır.
Suçun nedenleri üzerinde çalışmak uzun soluklu çözümler getirir.	Yolsuzluk(görevi suistimal) riski vardır.
Diğer örgüt veya kurumlarla işbirliği ve iletişim gelişir.	Örgüt çaplı büyük değişim ve eğitimde reform şarttır.
Memurların problem tespiti ve analizi yeteneklerinin gelişmesini sağlar.	Geniş bütçe ve insan kaynağı gerektirir (Benedict et al, 1999, s.150).

4. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN İLKELERİ

Toplum Destekli Polislik konusunda bir diğer soruda polis teşkilatlarının gerçekten toplum destekli polislik yaklaşımını veya felsefesini uygulayıp uygulamadıklarının nasıl tespit edileceğidir. 1980' li yıllarda ortaya çıkan toplum destekli polislik yaklaşımı 1990'larla birlikte moda olmaya başlamış ve uluslararası alanda hızlı bir yayılım izlemiştir.

ABD genelinde polis teşkilatları, geleneksel polisliği tamamlayıcı, toplumun yeni rolüne işaret eden, suç önleme ve problem çözme odaklı toplum destekli polislik anlayışını kendilerine uyarladıklarını bildirmektedirler (Skogan, 2008, s.43). Aynı şekilde Türkiye'de de 2000'li yılların başından itibaren il emniyet müdürlükleri tarafından toplum destekli polislik anlayışının uygulandığı ileri sürülmeye başlanmıştır.

Polis teşkilatları toplum destekli polislik yaklaşımını uyguladıklarına yönelik kanıt olarak uzun projeler listesi göstermektedirler. Bu projeler, bisikletle veya yaya devriyeden başlamak üzere ve okullardaki uyuşturucu konusunda bilinçlendirme programlarına ve halk danışma komitelerine kadar geniş bir aralıkta kendini göstermektedir (Skogan, Community Policing, 2005, s.75). Bazı teşkilatlar yukarıda sayılan faaliyetleri yerine getirirken, bazıları ise sivilleri halk polis akademilerinde eğitmekte, mahallelerde polis alt birimleri açmakta, halkın tatminini ölçen anketler uygulamakta, gazete yayımlamakta ve belediyenin kurum ve kuruluşları ile sağlık ve güvenlik düzenlemeleri konularında birlikte çalışmaktadırlar. Toplum destekli polislik bu projelerle tanımlanamamaktadır. Projeler, programlar ve taktikler şartların değişmesiyle gelir ve yerlerini yenilerine bırakırlar. Toplum destekli polislik özel bir programlar seti değildir. Daha çok karar verme süreçlerini değiştirme ve polis teşkilatlarında yeni bir kültür yaratma yollarından biridir. Toplum destekli polislik, polislik hedeflerini yeniden tanımlayan bir stratejidir, ancak bu hedeflerin nasıl başarılacağını mahallesi için çalışan halka ve polise bırakmaktadır (Skogan, Community Policing: Common..., 2005, s.160).

Uygulanan bir polislik metodunun veya modelinin toplum destekli polislik yaklaşımı olarak kabul edilebilmesi için kanıt olarak gösterilen bu faaliyetler veya projeler bir gösterge olabilir mi veya ne kadar doğru bir göstergedir? Takdir edilir ki tanımlaması zor olan bir kavramın sınırlarının çizilmesi de gereklerinin veya özelliklerinin de ortaya konmasını oldukça zordur. Bu zorluk aslında toplum destekli polisliğin doğasından gelmektedir. Toplum destekli polislik uygulamalarının ülkelere, kültürlere ve hatta coğrafi bölgelere göre farklılıklar göstermesi bir uygulama modeli belirleme veya başarılı model önermeyi neredeyse imkânsız hale getirmektedir.

Tüm bu zorluklarına rağmen literatürde değişik kaynaklarda toplum destekli polisliğin bir polis teşkilatında polislik felsefesi olarak uyarlanıp uyarlanmadığını gösteren kriterlere dair araştırmacıların ve yazarların tespitleri aşağıdaki örneklerde gösterilmeye çalışılmıştır.

Skogan ve Harnett (1997, s.5)'e göre toplum destekli polisliğin anahtar unsurları; Ademi merkezîyetçi bir yapı, çok değişik devriye tekniklerini uygulamak ve polisle halkı birbirine yakınlaştırmak, problem odaklı polislik yaklaşımına odaklanmak ve son olarak ta, suç önleme kavramı etrafında diğer kamu kurumlarını ve sivil toplum kuruluşlarını harekete geçirmektir.

Toplum destekli polislik iki kökten değişimi gerektirir, bu değişimlerden birincisi kolluk kuvvetlerinin kaynaklarının suç kontrolünden problem çözümüne, daha fazla sokak devriyesine ve memurlar için daha fazla inisiyatif kullanabilme yönünde yeniden yapılandırılması, ikincisinin ise kolluk görevlilerinin davranışlarında, ödüllendirme sistemlerinde ve beklentilerinde dramatik bir değişimdir (Adams et al, 2002, s.402). Polis teşkilatı yapısında askeri bir örgüt yapısından, daha katılımcı bir yönetime doğru değişim gereklidir (Adams et al, 2005, s.44-45, Skogan and Harnett, 1997, s.5) ve işe alma, eğitim ve performans ölçümünün de yine toplum destekli polisliği güçlendirecek şekilde yapılandırılması gerekmektedir. Bununla birlikte bir polis birimi geleneksel polislikten toplum destekli polisliğe doğru yöneldiğinde bu değişimlerin hepsi birden görülmeyebilir

(Adams et al, 2002, s.402). Toplum destekli polisliğin uygulamadaki temel öğeleri şöyle sıralanabilir: merkezi olmayan ve yassılaştırılmış örgüt yapısı, yüksek suç oranlı bölgelerde alt karakol birimleri kurulması, temel problem çözüm metodu olarak Eck ve Spelman (1987)' in SARA (scanning, analysis, response, assessment) modelinin uygulanması, “mahalleni gözetle” projesi ve problemleri ve çözümlerini halkın bulduğu toplantılar yapmak (Adams et al, 2005, s.46).

Toplum destekli polisliği tanımlayan dört genel ilkeyi Skogan (Community Policing: Common..., 2005, s.160) şöyle sıralamaktadır, halkın katılımı, problem çözme, örgütsel dönüşüm ve halkın ve polisin birlikte çalışmasına dayanan suç önleme. Yine Skogan (2006, s.28, Community Policing, 2005, s.74) toplum destekli polisliği tanımlayan üç çekirdek kavram olarak, halkın katılımı, problem çözme ve karar vermede ademi merkezîyetçiliği saymaktadır.

Yukarıdaki tanımlamalardan anlaşılacağı üzere, toplum destekli polisliğin kriterleri olarak, araştırmacı ve yazarlarda, toplumun katılımı, ademi merkezîyetçilik ve suç önleme ve sorun çözme odaklılık konusunda bir görüş birliğinden bahsetmek mümkündür.

Daha kapsamlı bir ayrıma giden ve toplum destekli polisliğin çerçevesini, polis ile azınlıklar arasındaki ilişkilerden, toplumun tamamıyla ilişkilere, polisiye hizmetlerin sunumunda ve örgütsel yapıda kökten değişimlere doğru genişleten (Fielding, 2005, s.461) ABD Adalet Teşkilatı Toplum Odaklı Polislik Hizmetleri(COPS) kurumu: toplum destekli polisliğin çekirdek elementlerini örgütsel, taktiksel ve dışsal elementler olarak üçe ayırmaktadır. Bunlar;

Örgütsel Unsurlar

Felsefe örgütsel çapta adapte edilmiştir.

Ademi merkezîyetçi karar alma ve hesap verebilirlik vardır.

Belirlenmiş bir coğrafi bölgeye ait hesap verme ve genel sorumluluk vardır.

Gönüllü kaynakların kazandırılması vardır.

Kolaylaştırıcılar.

Taktiksel Unsurlar

Kanunları uygulama.

Proaktif suç önlemeye odaklılık.

Problem Çözme

Dış Unsurlar

Halkın polis toplum ortaklığına katılımı.

Devlet ve diğer sivil toplum örgütlerinin ortaklığı.

4.1. Halkın Katılımı

Halkın toplum destekli polislik faaliyetlerine katılımı ile öncelikle polisin halkı tanınması ve halkında polisi tanınmasıyla karşılıklı olarak olumsuz imajın olumlu ya dönüştürülmesi bunun sonucuda, suç önleme, sosyal düzeni sağlama, güvenli ve huzurlu bir ortam yaratmak için işbirliği kurulması kastedilmektedir. Yine burada sadece o bölgede yaşanan halk değil ilgili ilgisiz olsun o bölgede hizmet üreten ve suçla ilgili olabileceği düşünülen her türlü kamu kurumu ve sivil toplum örgütü de halkın katılımının kapsamı içinde düşünülmelidir.

Literatürde genel olarak geleneksel polislikte polis ile halk arasında örülen bariyer neticesi, halktaki olumsuz polis imajından bahsedilmekte ve yürütülecek faaliyetlerle bunun nasıl olumluya çevrileceği önerilmektedir. Bunun tam paralelinde gözden kaçan veya üzerinde durulmayan polisinde halkla ilgili olumsuz bir imaja veya bakış açısına sahip olabileceğidir. Bu da toplum destekli polislik faaliyetlerinin başarı şansını etkileyecektir.

Güvenlik hizmeti veya daha özel olarak polislik hizmeti geçmişte sadece somut bir olay veya hizmet olarak meydana gelmiş suçları aydınlatmak iken, toplum destekli polislik yaklaşımı ile bu suçları daha meydana gelmeden önlemek, suçun mağduru olma korkusunu ortadan kaldırmak, sosyal düzeni yani huzur ve asayiş sağlama ve polise duyulan güveni ve memnuniyeti arttırmak haline gelmiştir.

Halkın katılımının değişik boyutları vardır. Bunlar, halkın suç, mağdur ve suçyeri profilleri çerçevesinde nasıl kendi güvenliğini sağlayacağı veya suçun hedefi olma riskinden koruyacağını öğrenerek bu tedbirleri almasında başlayarak, bu tedbirleri kendi yaşadığı veya çalıştığı çevreye kadar yayması ve hatta önleyici devriye yaparak güvenlik hizmeti sunmaya ve güvenli ve kaliteli yaşamda rol almasına kadar çeşitli derinliklerde olabilir. Halkın suçla mücadele konusundaki önceliklerini polisle paylaşması da bu bir halkın polisiye hizmetlere katılımıdır. Bu manada toplum destekli polislik, polisin önceliklerini tespit ederken ve taktiklerini belirlerken halkın beklentilerine karşılık vermesini gerekli kılmaktadır (Skogan, Community Policing: Common..., 2005, s.160).

Halkın katılımı polisin halkı daha iyi dinlemesine, yapısal bilgi paylaşımını sağlamasına, halkta güven duygusunu oluşturmaya ve kamu güvenliği önceliklerini tespit etmesine yardımcı olmaktadır (Skogan, Community Policing, 2005, s.74-75). Etkili bir toplum destekli polislik halkın ihtiyaçlarıyla ilgili katkılarını ve bu ihtiyaçları en iyi şekilde karşılayacak bir yolun bulunmasına yardım etme kabiliyetine sahip olmalıdır (Skogan, 2006, s.28-29). Toplum destekli polislik ciddi şekilde halkın sorunlarını kendisinin tespit etmesi düşüncesinin üzerinde durur (Skogan, 2006, s.28-29).

Halkın katılımında birinci aşama polis ile halk arasında karşılıklı bir empati köprüsü kurmaktır. Sonraki aşama ise polisin halka yardımı, bir sonraki ise halkın kendine yardımı ve en sonuncusu da halkın halka yardımınıdır. Bu aşamaları biraz açacak olursak, polisle halk öncelikle birbirlerini anlamalıdır ve birbirlerinin yerine kendilerini koyabilmelidir. Bu ise promosyon kampanyaları gibi sıcak bir başlangıçla olabileceği gibi anket (daha çok halktan polise doğru bir iletişim sağlamaktadır), broşür, gazete ve el ilanları gibi tek yönlü(polisten halka doğru) iletişim araçları ile de olabilir. Sistemli ve etkileşimli iletişim imkanlarına halk toplantıları sayılabilir ki, ülkemizde huzur toplantıları olarak bilinen örnekleri Ülkemizde 90'lı yılların sonlarında ve 2000'li yılların başlarında il emniyet müdürlüklerinde yaygınlık göstermiştir. Polisin halka yardımı aşamasında ise, polisin yapacağı suç analizleri ile suç, suçlu, suç yeri profili oluşturarak buradan elde edeceği verileri halkın kendini koruma yöntemleri bilgisine dönüştürme ve bu bilgilerin suçun işlenme, suç mağduru

olma ve suç yeri olma riskini azaltmak için halka iletilmesi süreci kastedilmektedir. Bu aşama halkın polis eğitim kurumlarında eğitimi veya eğitim kurumlarında öğrencilerin eğitilmesi, yine halk toplantıları vasıtasıyla halkın eğitilmesi veya bilgilendirilmesi, mahalle güvenlik komiteleri kurulması yoluyla sorumluluklarının anlatılması ve benzeri faaliyetleri kapsamaktadır. Halkın kendine yardımı aşamasında ise, halkın polisten temin ettiği bilgilerle kendi güvenlik tedbirlerini alması, bölgesi için riski yüksek suçları, bu suçların, suçluların, mağdurların ve suçyerlerinin özelliklerini öğrenerek suçların mağduru olma riskini azaltması kastedilmektedir. Bu aşamada yürütülecek faaliyetler arasında, evine alarm taktırma, evinin pencerelerine korkuluk yaptırma, köpek alma, evde olmadığı zaman mektuplarını ve diğer postalarını komşularının almasını sağlama, yine evde olmadığı akşamlarda evde ışıkları yanık bırakma gibi tedbirler yer almaktadır. Son aşamada ise mahallesi veya yaşadığı bölgede suç önleme veya suçla mücadele faaliyetlerine gerekli eğitimleri almış toplum üyelerinin aktif olarak katılımın sağlanması kastedilmektedir. Bu aşamada mahalleni kolla (watch neighborhood), gönüllü devriye (civilian patrols), okul trafik geçit görevliliği gibi faaliyetler yer almaktadır.

Burada sayılmayan kamu kurumları, elektrik idaresi, belediye, karayolları, okul yönetimleri ve dini hizmet kurumları gibi halkın toplum destekli polislik uygulamalarına aktif katılımı da çok önemlidir. Huzur ve güven ortamının oluşturulmasında ve sürdürülmesinde, suçla mücadelede bu kurumlarında doğrudan ve dolaylı olarak görevleri vardır. Örneğin suç yeri profili çalışmalarında, ışıklandırmanın yeterli olmadığı cadde ve sokaklarda hırsızlık olaylarının daha sık olarak görüldüğü bilgisi ortaya konulduğunda. Şehrin ışıklandırma yönünden sorunlu olan bölgelerinde bu sorunların çözülmesi ilgili kurum tarafından yerine getirilmelidir. Bu tür durumlar 1970'li yıllardaki toplumsal suç önleme hamlelerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmış (Skogan, 2006, s.29) suçla mücadele sadece polisin sorumluluğu değildir fikrini desteklemekle birlikte suçla mücadelede polise merkezi bir rol vermektedir. Burada polis ilgili kurumları kendi sorumluluk konularıyla ilgili sorunları çözmeye davet edecektir.

Toplum destekli polislik halkın polisle iletişim kurabileceği bir sistem geliştirmelidir, bu sistemin faaliyetleri olarak, halkla toplantılar yapmak, mahalle

danışma komiteleri kurmak, mahalle irtibat görevlileri atamak, anketler düzenlemek ve bilgilendirici web siteleri kurmak sayılabilir. Ancak sistem sayesinde faaliyetler süreklilik kazanır ve sürekli olarak iyileştirilmesi sağlanır.

4.2. Ademi Merkeziyetçilik

Ademi merkezi bir örgüt yapısı ile aslında vurgu geleneksel polislik yaklaşımında sıklıkla görülen polis teşkilatlarının askeri dikey hiyerarşik örgüt yapılarından, karar alma konusunda alanda görev yapan memurlara ve alt kademe amirlere yetki verme ve serbest bırakma esnekliği olan toplum destekli polislik yaklaşımının felsefesine uygun örgüt yapısına yapılmaktadır.

Toplum destekli polisliğin bir çok savunucusu karar verme yetkisini en aşağıda, alanda hizmet veren polis amir ve memurlarına kadar genişleten operasyonel yaklaşımın geleneksel komuta kontrol stilindeki yönetim anlayışında bulunmadığını iddia etmektedirler (Wycoff and Skogan, The effect ..., 1994, s.371). Madison Wisconsin'de 1972-1993 yılları arasında polis şefliği yapmış, David Cooper'da, toplum destekli polisliğin kurmanın ilk adımının yeni bir yönetim yaklaşımı geliştirmek olduğuna inanıyordu (Wycoff and Skogan, 1994, s.371).

Skogan (Community Policing, 2005, s.75-76) ademi merkeziyetçiliğin toplum destekli polislik uygulamasıyla yakın ilişkisi olan bir örgütsel strateji olduğunu iddia etmektedir. Ademi merkeziyetçilik iki şekilde uygulanabilir. Tipik olarak, belli bir coğrafi alandan sorumlu olan orta kademe yöneticilerinin görüşleri de alınarak kronikleşmiş suç ve düzensizlik durumlarının tespiti ve çözümüne yönelik daha fazla sorumluluk vermek. Polis teşkilatları orta kademe yöneticilerine gerçek sorumluluk veren ve başarı ölçütlerin için hesap verebilir kılan ademi merkeziyet planını nasıl yönetecekleri ve yapılandıracakları konusunda tecrübe kazandılar. Toplum destekli polislik burda başka bir polislik hamlesi ile kesişmektedir, yönetsel hesap verebilirlik ve sistematik performans ölçümü kültürünün ortaya çıkması (Skogan, 2006, s.37). Devriye ile görevli polislere ve amirlere toplumsal problemleri tespit etme ve çözme konusunda daha fazla

sorumluluk aynı zamanda da hizmet ettikleri halka özel geniş aralıktaki problemleri çözmek için güçlendirme vermektedir (Skogan, Community Policing, 2005, s.75-76). En alt seviyede alanda görev yapanlardan veya devriye görevlilerinden durum değerlendirmesinde, problem çözümünde ve halkı eğitmede kendiliklerinden harekete geçmeleri beklenmektedir. Yine kendi hedeflerini kendilerinin tespit etmeleri ve koymaları bazende kendi çalışma sistemlerini kendilerinin yönetmesi istenmektedir (Skogan, Community Policing: Common..., 2005, s.160).

Toplum Destekli polisliğin gerektirdiği ademi merkeziyetçilikte amaç sorumluluğun ve yetkinin örgütsel hiyerarşide aşağıya doğru inmesidir. Polis teşkilatları bunu yerel durumlara hızla cevap verecek karar verme mekanizmasını yerleştirmek, yerel olarak tespit edilmiş problemlere yerel çözümler geliştirilmesini desteklemek için yapmaktadırlar. Üç hamle ile örgütsel yapı yassılaştırılabilir, rütbeleri azaltmak, iletişim ve karar vermeyi hızlandırmak ve bürokratik katmaları azaltmak. Yapısal olarak toplum destekli polislik polis teşkilatlarını, belli bir memuru belli bir bölgede görevlendirme (turf orientation) ve görevi süresince orada kalmasına sağlamak şeklinde yönlendirmektedir (Skogan, 2006, s.37).

Bu yaklaşımda ademi merkeziyetçilik sadece polisleri daha proaktif ve önleyici yapmak için değil aynı zamanda farklı derinlikte ve seviyelerdeki problemlerinde etkili bir şekilde tespit edilmesini ve çözülmesini sağlamak içinde uyarlanmıştır (Skogan, 2006, s.36-38).

Ademi merkeziyetçilik polis teşkilatlarının örgütsel yapılarına adapte edilmesi zor bir değişimdir (Skogan, 2006, s.36-38, Weisburd and Eck, 2003, s.43). Değişime direnç her zaman aşağıdan yukarıya doğru gelmez bazen yukarıdan aşağıya doğru olur. Genel merkezdeki genç yöneticiler yetkilerinin kendilerinden alınarak daha aşağılara verilemesini istemezler. Bu seviyedeki yöneticiler genelde üst kademe yöneticiler ile uygulayıcı yöneticiler arasında filtre görevi görürler ve bu neden toplum destekli polislik birimlerinin doğrudan tepe yönetime bağlı olduğunun sebebidir (Skogan, 2006, s.38).

Ademi merkezi örgüt yapısı toplum destekli polislik yaklaşımı ile işi en iyi yapan bilirdi felsefesine uygun olarak, ilgili alt kademelere serbestlik ve esneklik tanımaktadır. Halkın özelliklerinin ve yerel özelliklerin dikkate alınarak polislik hizmetlerinde esas teşkil ederek uygulanması için yerinden yönetim şarttır, bu da ademi merkezileşme olur. Zaten görevli memurlar görev alanlarında bir çoğu zaman kendi başlarına karar vermek durumunda kalmaktadırlar. Ademi merkezi yapı ile bu sistemleştirilmiş olur.

4.3. Suç ve Problem Önleme Odaklılık

Toplum destekli polisliğin problem odaklılığı, suç olayı ortaya çıkmadan bir problem olarak kabul edilmesi ve problemin nedenlerine inilerek ortadan kaldırılmasını kapsamaktadır. Burada Wilson ve Kelling (1982)'in kırık pencereler teorisinde ortaya koydukları sosyal düzensizliklerin tespit edilmesi ve önlenmesi ile suç önleme faaliyetleri de kastedilmektedir. Toplum destekli polislik aynı zamanda bir reaktif devriye ve soruşturma anlayışından problem çözme odaklılığına dönüşür. Problem odaklı polislik analitik bir suç azaltma metodudur ve polisiye yardımlara ihtiyaç duyulmasının gerektirecek durumların keşfedilmesi ve bunların ardındaki nedenler ile çözüm yollarının bulunmasının önemini vurgulamaktadır (Skogan, Community Policing, 2005, s.76-77). Problem çözümü problemleri tanımlama ve çözüm metodları konusunda memurların eğitilmesini gerektirir (Skogan, 2006, s.34).

Toplum destekli polislik halkın problemlerini toplumsal örgütler ve suç önleme programları yoluyla çözmesine yardımcı olur. Burada halk ve polis güvenlik hizmeti üreten ortaklardır (Skogan, Community Policing: Common..., 2005, s.161).

Toplum destekli polislik çoğunlukla halkla problem çözümü için ortaklık kurulması fikrine dayanmaktadır (Lo and Cheuk, 2004, s.99). Polis bunu değişik yollarla ve toplumsal düzenin sağlanmasından toplumsal hizmet sunmaya kadar değişik seviyelerde yerine getirebilir (Wilson and Kelling, 2006, s.168-172; Trojanowicz, 1990).

Etkili programların diğer kamu kurumları ile işbirliği içerisinde geniş bir yelpazedeki problemleri çözecek bir sisteme sahip olmaları gerekir (Skogan, 2006, s.35). ABD’de 2000 yılı araştırmaları 250.000 den fazla insanın yaşadığı şehirlerin polis teşkilatlarının %50 sinden fazlasının yerel kurumlar ve toplumsal gruplarla problem çözüm ortaklığı kurduklarını ortaya çıkarmıştır (Bureau of Justice Statistics 2003).

Problem çözüm odaklılıkta en az ademi merkezizetçilik ve halkın katılımı kadar zor bir ilkedir. Bu zorluklar değişimin doğasında ve problem çözümünün uzmanlık gerektirmesinden kaynaklanmaktadır. Değişime direnç bilinen bir yönetsel unsurdur, bunun yanında problem çözümü için polislerin problem çözme konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip tecrübeli problem çözücüler haline getirilecekleri eğitimi almaları şarttır. Problemin tespiti her zaman polis tarafından yapılmayacaktır, aynı zamanda halktan da beklenen bir durumdur. Problemin tam çerçevesi ile tespiti, nedenlerinin ortaya konulması ve çözüm alternatiflerinin belirlenmesi ile bu alternatiflerinden uygun olan veya olanlarının tespiti de yine karmaşık süreçlerdir. Toplum destekli polislik alanda en aşağı seviyede güvenlik hizmeti sunan polislere, hem problem çözüm uzmanlığı, hem halkla ilişkiler uzmanlığı hem de yetişkin ve genç ve çocuk eğitimliği gibi farklı mesleki disiplinlerde sorumluklar ve geniş görev alanı yüklemektedir.

5. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN BAŞLICA BOYUTLARI VE TEORİK MODEL

5.1. Toplum Destekli Polisliğin Başlıca Boyutları

Toplum destekli polislik konusunda araştırmalar genelde konuya üç yönden yaklaşmıştır, birincisi halkın algıları veya algılarında meydana gelen değişimler, ikincisi polis memur ve amirlerinin algıları veya algılarında meydana gelen değişimler, üçüncüsü ise örgütsel dönüşümdür.

Bu bölümde toplum destekli polislik konusunda çalışma yapan araştırıcı ve uygulayıcıların sıklıkla üzerinde durduğu boyutlar incelenecektir.

ABD Ulusal Adalet Enstitüsü (National Institute of Justice) Polis Derneğini (Police Foundation) Houston Polis Teşkilatının suç korkusunu azaltma stratejisini değerlendirmek üzere görevlendirmiştir. Guston Polis Teşkilatının 1983 yılı sonbaharından 1984 yılı yazına kadar sürdürülen projesinde toplum polisi karakolu uygulamasının mahalledeki vatandaşların suç korkusunu azaltacağı ve polisten ve mahallelerinden memnuniyetlerini arttıracacağı hipotezi test edilmiştir. Uygulama için birbirine suç yoğunluğu nüfus gibi özellikleri benzer beş bölge ve bunlardan sadece bir tanesi program bölgesi olarak toplum polisi karakolu kurulmak üzere seçilmiştir. Diğer dört bölge ise kontrol bölgesi olarak seçilmiş ve halkın suç korkusundaki azalma üzerinde bir azalma olup olmadığı ölçülmüştür. Yapılan değerlendirmede Houston Polis Teşkilatının toplum polisi karakolunun vatandaşın **suç korkusunu azalttığı** ve **polisi ve yaşadığı mahalleyi algılamasında daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır**. Yine toplum polisi karakolu uygulamasının **halkın uygulanan programdan haberdarlığı** üzerinde önemli bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır (Skogan and Wycoff, 1986, s.179-199).

Madison Viskonsin Polis Teşkilatı 1972-1993 yılları arasındaki geçmişinde toplumla daha yakın ilişki kurma ve örgütsel karar almada çalışanların daha aktif katılımı yönünde ciddi ilerlemeler kaydetmiştir. 1988 yılında tüm teşkilat çapında otuzbir günlük bir Kalite Verimliliği (Quality Productivity) eğitimi verilerek deneysel polis teşkilatı (Experimental Police District) projesi uygulanmaya konulmuştur. ABD Ulusal Adalet Enstitüsünün (National Institute of Justice) sağladığı maddi kaynak ile Polis Derneği (Police Foundation) proje uygulamasını dökümanete etmiş ve halkın güvenlik ve polis hizmetleri konusundaki algısıyla polis davranışları üzerindeki etkisini değerlendirmiştir. Araştırmada **polislerin yönetime katılma, yapılan işin çeşitliliğinden tatmin, örgütten tatmin, yönetimden tatmin, işin yoğunlaşma durumundan tatmin, işin önemi algısı, iş kimliğinin gücü ve iş otonomisi algısı** ölçülmüştür. Madison Viskonsin Polis Teşkilatında kalite liderliği uygulaması örgütsel karar alma sürecine katılım konusunda çalışanların tatminlerinde beklenen artışta bulunmuştur. Çoğu örgüt teorisyeninin çalışanların **planlama sürecine katılması ile değişimi kabul etme yönünde olumlu ilişki** olduğu fikrini Madison'daki bu çalışma sonunda elde edilen veriler desteklemiştir. **İş tatmini** yüksek olanlar değişimi daha rahat **kabul etmektedirler**. Yine **iş tatmini ile toplum destekli polislik** arasında **olumlu bir ilişki** ortaya çıkmıştır. Deneysel polis teşkilatı uygulamasının yapıldığı bölgede istatistiksel olarak başarılı bir şekilde hırsızlık suçlarında azalma olmuştur. Vatandaşların yaşadıkları bölgede hırsızlık ve soygun suçlarını büyük bir problem olarak görme stresinde istatistiksel bir azalma olmuştur. Yine halkın önemli gördüğü problemlere polisin önem verdiği konusunda istatistiksel olarak olumlu bir artış olmuştur. Deneysel polis teşkilatı(DPT) uygulamasının anahtar unsuru olan ademi merkezîyetçi örgüt yapısı, DPT bölgesinde görevlendirilmeye gönüllü olanlar tarafından oldukça desteklenmiştir (Wycoff and Skogan, 1994, s.371-383).

1998 yılında ABD'de oniki şehirde (Chicago, Kansas City MO, Knoxville TN, Los Angeles, Madison WI, New York, San Diego CA, Savannah GA, Spokane WA, Springfield MA, Tucson AZ, Washington DC) Adalet İstatistik Bürosu ve Toplum Odaklı Polislik Hizmetleri Bürosu tarafından yönetilen araştırmada **halkın toplum destekli polislik algısı ile suç korkusu ve polisten memnuniyet algıları ile suç önleme yönelik davranışlar arasındaki ilişki** incelenmiştir. Araştırma telefonla

anket uygulaması şeklinde yürütülmüş her evden anketlere sadece ev reislerinin katılması sağlanmıştır. Bunun nedeni ise anketle ölçülen bir çok özelliğin, alarm sistemi ve camlara korkuluk taktırmak gibi ortak özellikler taşımasıdır. Bu çalışma sonucunda, halkın algısında **toplum destekli polislik faaliyetlerindeki artışın suç korkusunu azaltmaya doğrudan etkisinin olmadığı, Ancak suç önlemeye yönelik davranışlara ve polisten memnuniyete güçlü ve olumlu bir etkisinin olduğu** ortaya çıkmıştır. Bu bir yıllık süreçte **suç önleme yönelik davranışların suç korkusu üzerinde bir etkisinin olmadığı hatta muhtemelen olumlu (arttırma) etkisinin olduğu kanaatine varılmıştır.** Toplum destekli polislik faaliyetlerinin arttırılmasının polisten memnuniyeti arttırdığı ve polisten memnuniyetin ise suç korkusunu azalttığı ortaya çıkmıştır (Scheider et al, 2003, s.363-386).

ABD Arizona eyaletinde üç polis teşkilatında (Phoenix, Mesa ve Tempe Polis Teşkilatları) toplum destekli polislik uygulamasının bir parçası olarak özel bir **bölgede devriye görevine atanma, örgütsel değişimin engelleri** açısından incelenmiştir. Çalışmada bu üç polis teşkilatından on tepe yöneticisi, yirmialtı orta kademe yöneticisi ve doksan alt kademedeki olmak üzere yüzyirmialtı polisle mülakat yapılmıştır. Mülakatlar dört ay süresince devam etmiş ve her bir mülakat yaklaşık bir ile üç saat arasında sürmüş ve polis teşkilatında çalışma süresi, mevcut ve önceki görevler, değişim çabalarındaki rolleri, program uygulamasındaki ana problemler, değişimi uygulamak için en etkili metodların neler olduğu, toplum destekli polislik yönünde örgütsel davranış ve değişim sürecinde yönetimle çalışanlar arasındaki ilişki gibi konular sorulmuş ve alan notları alınmıştır. Örgütsel değişimi kolaylaştıran veya engelleyen faktörleri yapı ve süreç olmak üzere iki kategoride incelenmiştir. Örgütün yapısal değişkenleri, **karmaşıklık, merkeziliği ve formelliğini kapsarken**, süreç değişkenleri ise, **baskı, bireysel davranış, örgütsel davranış ve iletişimi** kapsamaktadır. Çalışma yapısal değişkenleri (karmaşıklık, merkezilik ve formelliğin) örgütsel değişimin engelleri olabileceğini ortaya koymuştur. Karmaşıklık iletişimi etkilemiş, formellik bireysel ve kurumsal davranışları etkilemiştir. Süreç değişkenlerinin etkisiyle yapısal değişkenler örgütsel değişimi etkileme kabiliyeti kazanmışlardır. Baskı değişkeni değişimi kolaylaştıran bir etki yapmıştır. Sonuçlarda değişim yönündeki baskı ve bireysel davranış faktörleri polis teşkilatlarının her birinde tutarlı olarak ortaya çıkmıştır. Bireysel

davranış değişkeni değişimin engeli olurken, baskı değişkeni değişimin kolaylaştırıcısıydı. İletişim ise değişim için kaçınılmaz bir değişken olarak çalışmada ölçülen diğer bütün değişkenlerle sıkı sıkıya bağlı olmuştur (Allen, 2002, s.511-517).

Hawdon ve Ryan (2003, s.55-74) polis halk etkileşiminin halkın polisten memnuniyeti üzerinde etkili olduğunu gösteren çok sayıda çalışma olduğunu ve benzer şekilde **toplum destekli polisliğin ise suç korkusunu oldukça azaltabildiğini** gösteren çalışmalar bulunmasına rağmen çalışmalarında toplumun birbirine bağlılık derecesi için bu ilişkileri kontrol etmede başarılı olamadıklarını ifade etmektedirler. Ancak **polisten memnuniyet ile polisin görünürlüğü** arasında ilişki olduğunu ortaya koyabilmişlerdir.

ABD’de Illinois’in merkezinin doğusunda küçük bir kasabada 1997 yılında yapılan araştırmada polisin alkollü sürücüler ile mücadele, organize suçla ilgili faaliyetleri engelleme gibi toplum destekli polislik faaliyetleri ile ilgili halkın algılarını ve beklentilerini ölçmeye dönük telefonla anket uygulaması yapılmıştır. Yapılan çalışmaya kasaba nüfusunun (20,398) yaklaşık yarısını oluşturan üniversite öğrencileri(10,500) sürekli temelli ikamet etmedikleri için dahil edilmemişlerdir. Sonuçlar, bu tür programların **halkın haberdarlığı** durumunda desteğini alacağını göstermiştir. Aynı zamanda polisin halkı proaktif polisliğin sınırlılıkları konusunda eğitmesi gerekliliğini de göstermiştir. Yine halkın polisin **halkla etkileşim** halinde olmasını istediğini ortaya koymuştur. Özetle **sonuçlar polisin toplumsal hizmet programını devam ettirmesi gerektirdiğini ve bunun da polis teşkilatının olumlu imaj oluşturmaya ve sürdürmesine yardımcı olacağını** göstermiştir (Benedict et al, 1999, s.144-154).

Yine ABD de Asheville, Greensboro, Lumberton, Whiteville Morehead City ve Forsyth County şehirlerinde toplum destekli polislik **ile örgütsel değişim** ve **sokak polislerinin davranışları** ilişkisini ortaya koymak üzere yapılan çalışmada 285 yönetici polis pozisyonunda olmayan polisten elde edilen veriler analiz edilmiştir. Sonuçlar TDP polislerinin geleneksellere göre **halkla birlikte faaliyetler** için daha fazla zaman harcadıklarını, TDP hedefleri ve yöntemlerini daha fazla

desteklediklerini, TDP yi uygulamak için gerekli olan örgütsel değişimleri daha fazla destekledikleri ve iş tatminlerinin daha fazla olduğunu göstermiştir. Yine teşkilatının **katılımcı bir yönetim** uyguladığı algısına sahip olanların **TDP konusunda ve iş tatmini konusunda daha olumlu olduklarını** göstermiştir. Şaşırtıcı olarak gelenekselci polislerin büyük çoğunluğu TDP hedeflerini ve TDP ye dönüşümü desteklemişlerdir (Adams et al, 2002, s.399-430).

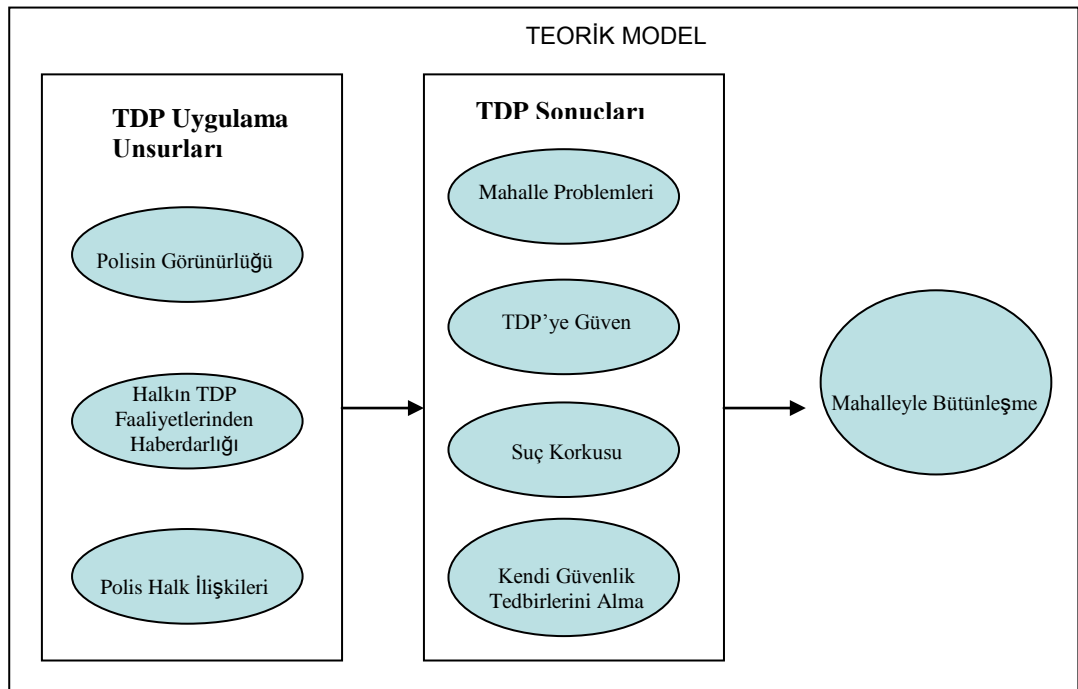
Yukarıdaki örneklerden ve literatürdeki taramadan anlaşıldığı üzere TDP ile ilgili yürütülen araştırmaların çoğunluğu, **suç korkusu, halkın polisten memnuniyeti, polis halk etkileşimi, polisin görünürlüğü, halkın TDP faaliyetlerinden haberdarlığı, örgütsel dönüşüm, iş tatmini, mahalleyle bütünleşme** vb. boyutlar üzerine odaklanmaktadır.

5.2. Toplum Destekli Polisliğin Başlıca Boyutları Arasındaki İlişkilere Yönelik Teorik Model

TDP uygulamalarını ve sonuçlarını ele alan ampirik çalışmalarda ön plana çıkan değişkenler arasındaki ilişkileri teorik olarak modellemeye kalktığımızda önümüze uzun bir liste ve sebep-sonuç açısında birbirine giren ilişkiler çıkmaktadır. Ancak mevcut literatürdeki ampirik çalışma sonuçları bu değişkenler listesi ve ilişkiler karmaşasını test etmeye başlamadan önce bize kısmen bir ışık sunmaktadır. Buna göre yapılan çalışma sonuçları genelde TDP uygulamalarının unsurları ile sonuçlarını ayırmamızı böylece bir bağımlı ve bağımsız değişkenler listesi oluşturmamızı sağlamaktadır (Skogan and Wycoff, 1986, s.179-199, Wycoff and Skogan, The effect...,1994, s.371-383, Wycoff and Skogan, Community policing in Madison..., 1994, s.75-91, Scheider et al, 2003, s.363-386, Allen, 2002, s.511-517, Hawdon and Ryan, 2003, s.55-74, Benedict et al, 1999, s.144-154, Adams et al, 2002, s.399-430, Adams et al, 2005, Ren et al, 2005, s.55-66). Böylece Polisin görünürlüğü, TDP'den halkın haberdarlığı ve TDP sürecindeki Polis-Halk ilişkileri daha ziyade birer uygulama unsuru yani bağımsız değişken olarak ortaya çıkmaktadır.

TDP sürecinin uygulamaya sokulması ile beraber ise halkta bir bilinçlenme, algılarında ve davranışlarında değişim oluşması da TDP'nin arzulan sonuçlarıdır. Bu algı değişimleri özellikle mahalledeki güvenlik problemleri ve halktaki suç korkusundaki azalma hissidir. Aynı zamanda hem algı hem de davranış değişikliği olarak halkın polisle bir nevi işbirliğine girerek TDP'ye güvenir olması bir yandan da polisten aldığı güvenlik danışmanlığı sayesinde kendi basit güvenlik tedbirlerini kendi almaya başlamasıdır. En nihayetinde gelinecek nokta ise halkın güvenlik bilincinin artıp güvenlik kaygılarının azalmasını sembolize eden mahalleyle bütünleşme sürecini tamamlamasıdır. Tüm bu etkileşim sürecini ve TDP unsur ve sonuçları arasındaki ilişkileri aşağıdaki Teorik modelde özetleyebiliriz.

Şekil 5.1. TDP'nin Başlıca Boyutları Arasındaki İlişkilere Yönelik Teorik Model.

6. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK UYGULAMA ÖRNEKLERİ

6.1. Ülkemiz Dışından Toplum Destekli Polislik Uygulama Örnekleri

Toplum destekli polislik felsefesinin en eski ve kapsamlı örneklerinin görüldüğü ülkeler arasında ABD, İngiltere ve Kanada sayılabilir. Bunun dışında Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı(Organization for Security and Cooperation in Europe) da toplum destekli polislik konusunda, misyonunun bulunduğu bir çok ülkeye destekte bulunmaktadır.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), dünyanın en geniş bölgesel güvenlik örgütüdür. Avrupa, Kuzey Amerika ve Asya olmak üzere üç kıtadan, elli altı üye ülkesi bulunmaktadır. Güvenlik alanında çok geniş yelpazede ve üç başlık altında faaliyetleri vardır. AGİT (OSCE) erken uyarı, çatışmayı önleme, kriz yönetimi ve çatışma sonrası rehabilitasyon konularında faaliyet gösterir (OSCE, 2008).

Daha profesyonel ve kapsamlı örnekler olması bakımından ABD'den ve AGİT'ten birer TDP uygulama örneği vermenin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

6.1.1. Şikago Alternatif Polislik Stratejisi(Chicago Alternative Policing Strategy(CAPS))

ABD Ulusal Adalet Enstitüsü Daire Başkanı Jeremy Travis, Şikago' da Toplum Destekli Polislik: Yıl İki isimli makalesinde Şikago' daki toplum destekli polislik uygulamasını şu şekilde aktarmaktadır.

Bir yıllık bir planlamayı takiben, 1993 Nisanında, Şikago alternatif polislik stratejisi tüm Şikago'da uygulamaya konulmadan önce alanda beş kasabada test edilmiştir. Program polisin problem çözme de etkinliğini ve cevap verebilirliğini arttırmak için çok çeşitli toplumsal hizmet faaliyetlerini yerine getirmek ve toplumsal katılımı, yerel sorunların tespitini ve çözümünü sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Şikago' nun alternatif polislik stratejisi şehrin ikiyüzyetmişdokuz devriye bölgesinde polisin yeniden örgütlenmesine dayanmaktadır. Acil yardım çağrılarını (911) almakla görevli polis memurları, devriye polislerinin halkla ve toplum örgütleriyle çalışmalarına ve halkın sorunlarını tespit ve çözmeleri için acil müdahale timlerine dönüştürülmüşlerdir. Taktik birimleri ve gençlik memurları devriye memurlarının da desteğiyle mahalle toplantılarında halkla daha yakın çalışmışlar ve sorumluluklarını paylaşmışlardır. İşe yeni alınanlar eğitilmiş ve polis memur ve amirleri için eğitim programları düzenlenmiştir.

Kasaba seviyesinde aylık periodlarla kasaba polis amirleriyle stratejik konuları gözden geçirmek ve görüşmek üzere halktan ve polisten oluşan danışma komiteleri kurulmuş, yerel problem çözme çabalarını desteklemek için belediye hizmetlerinin sunumunda öncelik sistemi geliştirilmiş, yine yerel suç problemlerinin analizine yardımcı olması için yeni bilgisayar teknolojisi geliştirilmiştir (Travis, 1995, s.1-2).

İkinci yılında Şikago alternatif polislik stratejisini değerlendirmek üzere araştırmacılar, beş prototip kasabaya odaklanarak; mahalle halkına uyguladıkları anketlerden, Şikago Polis Teşkilatının her seviyesindeki memurlarıyla yaptıkları mülakatlardan, toplum önderleri ile yaptıkları tartışmalardan, toplantı ve eğitim izlenimlerinden, resmi suç istatistiklerinden, diğer verilerin analizinden ve komşuluk aktivitelerine katılanların sistematik bir ölçümünden bilgiler derlediler. Derlenen bilgiler başlıklar halinde şöyledir:

Suç ve sosyal düzensizlikte azalma: Beş prototip kasabada polise intikal eden suç sayılarında ve halkın mağduriyet analizinde, algılanan suç problemlerinde başarılı bir şekilde azalma olduğu ortaya çıkmıştır. Soygun ve otomobil hırsızlığı suçlarında azalma olduğuna dair üç kasaba da emareler bulunmaktadır. Her bir kasabada, en sık ifade edilen problemlerin en azından bazılarında halk azalma olduğunu ifade etmiştir. Fiziki çevreyi iyileştirmek için halkın ve polisin mobilize şehir hizmetlerde etkililiği artmıştır.

Halkın polisi değerlendirmesi: Ev sahibi veya kiracı olması fark etmeksizin çoğunluk poliste olumlu davranışlar olduğunu bildirmiştir. Afrika kökenli Amerikalılar ve beyazların algılarında halkın hassasiyetlerine karşı polisin yaklaşımı olumlu manada yükselmiş, hispaniklerin (Latin Amerika kökenli) algılarında bir değişim olmamıştır. Şehir geneline bakıldığında programdan haberdarlık prototip kasabalarda diğerlerine kıyasla daha fazla olmasına rağmen program görünürlüğü bir yıl sonunda beyazlara oranla Afrika kökenli Amerikalılar da daha fazla azalmıştır.

Polis düşünceleri: Araştırmacılar, 1994 yılının ilkbaharında, programda görev alan alternatif polislik stratejisi deneyimli polislerin görüşleri ile alternatif polislik stratejisi uygulama alanı dışı bölgede hizmet veren polislerin görüşlerini bir önceki yıl boyunca mukayese etmişlerdir. Alternatif polislik stratejisinin geleneksel polislik sorunlarının üstesinden gelme, rüşvet fırsatlarını azaltma ve komşuluk problemlerini çözme konularında daha etkili olacağı yönünde prototip kasaba polis yöneticileri diğerlerine göre daha olumlu düşünceye sahiptiler. Alternatif polislik stratejisinin yöneticileri programın, polis halk ilişkileri, polisle azınlıklar arasındaki ilişkiler, suç bilgilerinin etkin kullanımı veya polis otonomisi üzerinde olumlu etkileri olacağı konusunda diğerlerinden daha olumlu düşünceye sahip değildiler. Aynı zamanda polis halk arasındaki otorite karmaşıklığından dolayı ezilecekleri, gereksiz istek ve çok fazla sorunla karşı karşıya kalacakları konusunda alternatif polislik stratejisi yöneticileri de diğerleri de aynı şekilde endişe duymaktaydılar. İlave olarak halkın polis şikâyetlerinin oranları konusunda da şüpheliydiler.

Kasaba danışma kuruları: Araştırmacılar, güçlü liderlik, gerçekçi kısa vadeli hedefler ve kasabanın karşı karşıya olduğu sorunlara özel bir bakış açısına sahip danışma komitelerinin, halk üyeleri bölünmüş ve polis halk rolünün açık olmadığı komitelere nazaran daha başarılı olduğunu ortaya koydular. Hiçbir komite uzun vadeli hedefleri öncelik olarak almamış ve eylem planı geliştirmemiştir.

Huzur veya mahalle (beat) toplantıları: Mahalle toplantılarının polis liderliğinin fazla çalışmayı arttırdığı ve polis halk ortaklığını engellediği gözlemlenmiştir. Bazı kasabalarda lider görevini Mahalle(beat) görevlisinin yerine mahalle ilişkiler polisinin aldığı görülmüştür. Bu toplantılarda değişik yaklaşımlar ilerlemeye engel olmuş, halk problem çözme tekniklerinin kullanılması ve toplumun örgütlenmesinin üzerinde dururken, polis polisiye faaliyetlere dayanan geleneksel polislik üzerinde durmuştur. Beş kasabadan dördü polisle halkın reklâma dönük az sayıda buluşmasına sahne oldu.

Ortak eylem: Polis, halk, sivil toplum örgütleri, özel organizasyonlar, devlet kurumları arasında ortaklık kurmaya yönelik vaka çalışmaları dökümante edilmiştir. Halkın örgütlendiği, güçlü liderlik geliştirdiği ve problem tanımlamaya katıldığında, çözümlerin geliştirilmesinde ve uygulanmasında başarı en yüksek seviyede gerçekleşmiştir. Bireysel olarak halktan birisi genel gündem(yapılacak işler listesi) veya katılımcı bir örgüt veya kurumla ilgili sorun ortaya koyduğunda bu kurumların çözüm geliştirmekteki rolünü zayıflatmış, uygulama stratejileri geliştirme çabalarını polise ve diğer şehir kurumlarına yöneltmişlerdir.

Toplum örgütlerinin katılımı: Alternatif polislik stratejisiyle ilgili faaliyetlere beş prototip kasabadaki ikiyüzelliüç toplum örgütünün katılımı değişik seviyelerde katılım göstermiştir. Resmi olarak örgütlenmiş gruplar, şehir geneli odağına sahip olanlar, müşteri odaklı hizmet misyonuna sahip olan veya kültürel veya dini hedefe sahip olanlar, suç önleme ve ekonomik gelişim odaklılardan daha az katılmışlardır. Yerel odaklı üyeliğe dayalı gönüllü gruplar çok daha fazla ölçüde katılmışlardır.

Mahkeme savunması: En başlarda kılavuz ve yol gösterici olmaksızın Şikago alternatif polislik stratejisi programına mahkeme savunması mekanizması dahil edilmiştir. Üç kasabada Şikago alternatif polislik stratejisi programı başlamadan önce mahkeme savunma sistemine geçmişti ve program liderliği geliştirme, ilgili mahkeme davalarını tespit ve davaları takip etmek üzere gönüllüler bulmada başarılı olmuşlardır.

Şikago genelinde yürütülen CAPS faaliyetleri, en başarılı toplum destekli polislik programıdır. Şikago alternatif polislik stratejisinin çekirdek unsuru, yerel (mahalli) sorunların ve çözümlerinin bulunabilmesi amacıyla, polisin ve halkın düzenli olarak bir araya gelmelerini sağlayan toplantılar düzenlenmesidir. Şikago alternatif polislik stratejisinin bir diğer özelliği ise polis teşkilatında sadece bir birimin değil tüm teşkilatın halkla işbirliği yapmasını ve ortaklık kurmasını gerektirmesidir. Bu stratejinin bir parçası olarak, polisin mahalleliler hakkındaki bilgilerini arttırmak, polisin halkı kişisel bazda, halkında polisleri kişisel bazda tanınmasına olanak vermek üzere polis memurları sürekli temelde mahalle bazında görevlendirilmektedir(Walker and Katz, 2008, s.15, s.327-331).

6.1.2. Azerbaycan (Mingeçevir) Toplum Destekli Polislik Uygulama Örneği(AGİT)

Türk Emniyet Teşkilatında 4. sınıf emniyet müdürü rütbesinde ve AGİT Polis Uzmanı olarak Azerbaycan'da görev yapan Mehmet ERDEM Azerbaycan Mingeçevir' de AGİT koordinesindeki toplum destekli polislik uygulamalarını Polis Dergisinde yayınlanan "*Toplum Destekli Polislik Felsefesi ve Azerbaycan Polis Yapısı İçerisinde Uygulanması*" başlıklı makalesinde aktarmaktadır.

Erdem (2007, s.27-32)'e göre;

AGİT tarafından yürütülmekte olan toplum destekli polislik projesi onsekiz aylık bir zaman periyodunu kapsamaktadır. Birinci altı aylık dönemde, Azerbaycan polis yapısı üzerinde incelemelerde bulunulmuş olup, polislik felsefesi açısından

mevcut durum tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda, Mingeçevir şehrindeki beşyüz vatandaş ve elli polis görevlisi üzerinde bir anket uygulanarak mevcut polis-vatandaş ilişkilerinin profili çıkarılmıştır. Buna ilaveten, içerisinde polis müdürü, icra ve belediye yetkililerinin de bulunduğu bir proje çalışma grubu oluşturulmuş ve düzenli toplantılar yapılmıştır. Ayrıca şehirde bulunan sivil toplum kuruluşları, öğretmenler, üniversite öğrencileri ve polislerle çok sayıda seminerler ve toplantılar düzenlenerek proje hakkında bilgi paylaşımı yapılmıştır. Son olarak da yerel ve ulusal medya temsilcileri ile toplantılar yapılarak ve Mingeçevir TV'deki programlara katılarak, yapılan çalışmaların medya aracılığı ile şehir halkına ulaştırılması sağlanmıştır. İkinci altı aylık dönem ise, Proje için toplum destekli polislik alanında somut uygulamaların yapılması dönemi olarak planlanmıştır. Bu modern polislik stratejilerinin, Azerbaycan kültürü ile birleştirilerek uygulanması suretiyle toplum destekli polislik felsefesi kapsamında neler yapılabileceğine dair elle tutulup gözle görülür örneklerin üretilip hayata geçirilmesi dönemi olarak da tanımlamak mümkündür. Buradaki en önemli hedef ise, öncelikle vatandaşın polise olan güvenini kazanmak ve artırmak olmuştur.

Bu çerçevede, Proje başlangıcından bu güne kadar yapılan çalışmalar özetle şöyledir (Erdem, 2007, s.29-32);

Öncelikle polis görevlilerinin vatandaşlarla olan diyalogunu geliştirmek üzere kendilerine tanıtım kartları hazırlanmış ve verilmiştir. Bu kartlarda polis görevlisinin adı, rütbesi, görevi ve irtibat bilgileri yer almaktadır.

2006 yılı Polis Gününü vatandaşlarla birlikte kutlamak üzere üçbin adet üzerinde polis logosu ve Polis Bayramı mesajları olan balon ve bayraklardan hazırlatılarak Mingeçevir halkına ve çocuklara dağıtılmıştır. Böylece, proje kapsamındaki polis-vatandaş kaynaşmasının ilk adımları atılmıştır.

Düzenlenen seminer ve etkinliklere katılanlara, üzerinde “Mingeçevir Polisi Sizin Polisiniz” gibi halka verilmek istenen mesaj ve sloganlar yazılı yüzlerce kalem yaptırılarak dağıtılmıştır.

Vatandaşlarla olan ilişkileri geliştirmek üzere, içerisinde Mingeçevir Polisinin faaliyetlerinden fotoğraf ve mesajlar yer alan 2007 yılı takviminden yaptırılmış ve dağıtılmıştır.

Meydana gelen olaylara polis müdahale ettiğinde hem olay yerindeki iz ve delilleri koruyarak polis işinin profesyonelliğini sergilemek, hem de çevre güvenliğini almak amacıyla “polis bandı” geliştirilmiş ve ikibin metre hazırlatılarak polis birimlerine dağıtılmıştır.

Mingeçevir şehrinin değişik bölgelerinde yürütülmekte olan yol yapımı ve asfaltlama çalışmaları esnasında gerekli çevre güvenliğini almak ve hem çalışanları, hem de vatandaşları muhtemel tehlikelerden korumak üzere güvenlik şeridinin kullanılmadığı ve bunun bir ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Buna ilaveten, şehrin yollarını temizleyen görevlilerin üzerlerinde özel bir forma olmadığı için özellikle sabah erkenden saatlerde ya da akşam hava kararınca veya sisli, kapalı havalarda çalışma yaparken yoldan geçmekte olan araç şoförleri tarafından görülebilmeleri ve bir kazaya yol açmaması için özel reflektörlü yeleğin ihtiyaç olduğuna karar verilmiştir.

Yukarıdaki tespitler üzerine, AGİT’in mali desteği ile yetmiş adet reflektörlü yelek, otuzüç kilometre de kırmızı-beyaz güvenlik şeridinden satın alınarak ilgili birimlere Şehir Polis Şubesince dağıtılmıştır.

Proje çalışmaları kapsamında tespit edilen bir diğer problem de, çocukların okuldan şehrin bir başka yerine (örneğin tiyatroya, stadyuma vs.) toplu gidiş ve gelişlerinde veya okul çıkış saatlerinde okullarının yanından geçen yollardan karşıdan karşıya geçerken, mevcut taşıt trafiği nedeniyle zorluk çekmeleriydi.

Her köşe başına ya da okul kenarına bir trafik polisi görevlendirilemeyeceği Gerçeğinden hareketle, okul öğretmenleri, nöbetçi öğrenciler ve gönüllü velilerden yardım alınmasına karar verilmiştir. Bu amaçla, “Yol Hareketi Dostları” yelekleri ve stop işareti levhaları geliştirilerek, yetmiş adet yelek ve kırk adet işaret bu konuda

ihtiyacı olan okullara dağıtılmıştır. Bu çalışma akabinde yapılan gözlemlerde, dağıtılan malzemenin okullar tarafından kullanıldığı ve bu alandaki eksikliğin giderilmesine yardımcı olduğu tespit edilmiştir.

Gerek Mingeçevir Polis Şubesinde görevli polislerle, gerekse şehirdeki sivil toplum örgütleri ve diğer vatandaşlarla toplum destekli polislik konusunda değişik zamanlarda birçok seminer ve toplantılar yapılmıştır.

Şehirde bulunan tüm muhtarlar ve bu ofislerde çalışanlar davet edilmiş, yapılan toplantılarla suçların önlenmesine yardımları ve aktif katılımları talep edilmiştir.

Şehirde bulunan tüm internet kafe sahip ve çalışanları ile bir seminer organize edilerek işyerlerinden istifade eden özellikle çocukların suça karışmaması, genel ahlak ve adaba aykırı kullanım olmaması ve kamu düzenini bozanlara karşı ortak mücadele edilmesi konularında karar birliğine varılmıştır.

Toplum destekli polislik çalışmalarını koordine etmek üzere bir İşçi Grubu oluşturulmuş ve düzenli toplantılar yapılarak proje çalışmaları gözden geçirilmiştir.

Okul öğrencilerinin polislik mesleğini daha yakından tanınması ve polislerle ilişkilerini geliştirmek üzere, yirmiki okuldan öğrenciler ve öğretmenler Mingeçevir Polis Şubesine davet edilmiş olup, bizzat Polis Reisi tarafından gerekli bilgiler verilmiş, şubenin birimleri dolaşmış ve çocukların sorularına tatminkâr cevaplar verilmiştir.

Projenin vatandaşlar tarafından daha iyi anlaşılabilmesi ve onların da çalışmalara katkı sağlamaları için Mingeçevir TV’de programlar düzenlenmiş ve polislikle ilgili sorulara cevaplar verilmiştir.

Medya temsilcileri ile düzenli toplantılar yapılarak Şehirdeki suç durumu ile ilgili bilgiler ve istatistikler onlarla da paylaşılması neticesi proje ile ilgili birçok gazete haberi ve makale yayınlanmıştır.

Yerel medya organları aracılığı ile vatandaşların soruları cevaplanmıştır.

Mingeçevir polisinin, şehir halkı ve tüm Azerbaycan vatandaşları ile daha yakın işbirliğini kurabilmesi ve yapmış olduğu çalışmaları halkla paylaşabilmesini temin etmek üzere bir internet sayfası açılması planlanmıştır.

102 Polis İmdat sistemi ile pasaport sisteminin geliştirilerek vatandaşa daha nitelikli hizmet sunabilmek için çalışmalar yürütülmüştür.

Şehir içerisindeki trafik düzeninin sağlanması ve korunmasına ilişkin eğitici videolar hazırlanmıştır.

Toplum destekli polislik stratejilerinin diğer ülkelerdeki uygulamalarını görmek üzere, Mingeçevir Polis Reisi ve iki personeli ile İçişleri Bakanlığı temsilcisi, 2006 yılı Kasım ayında Türkiye'ye çalışma ziyaretine gönderilmiş olup, bu heyet bir hafta boyunca Ankara, İstanbul ve Antalya polisinde incelemelerde bulunmuşlardır.

Şehir Polis Şubesinde çalışmakta olan polislerin, yeni teknolojik gelişmeler konusunda eğitilmeleri için bir sivil toplum kuruluşu ile işbirliği yapılmış olup, ondört polise ücretsiz bilgisayar kursu verilmiştir.

Başta toplum destekli polisliğin ne olduğuyla ilgili olmak üzere değişik konularda broşürler hazırlanarak vatandaşın suçlara karşı uyarılıp tedbir almaları sağlanmıştır.

Çocuklara özellikle trafik kurallarını öğretmek ve polislik mesleğini onlara sevdirmek üzere örnek çalışmalar yapılmıştır.

6.2. Ülkemizden Toplum Destekli Polislik Uygulama Örnekleri

Ülkemizde TDP uygulamalarının başlıca faaliyetleri arasında komşuluğu gözetleme, suç analizleri ve yaya devriye uygulamasına ilaveten; mahalle huzur toplantıları, mahalle güvenlik kurallarının oluşturulması, okul polis irtibat görevliliği, öğrencilere yönelik konferanslar, öğrenci ziyaretleri, okullarda yarışma düzenlenmesi, meslek gruplarına yönelik konferanslar, broşür ve bilgi kartları, vatandaşa yönelik anket uygulaması, elektronik iletişimin(internet) kurulması, fiziki ortamın hizmet gerekliliklerine göre düzenlenmesi gelmektedir.

6.2.1. Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü Toplum Destekli Polislik Uygulama Örneği (2001-2002 Yılları Arasında)

Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğünde toplum destekli polislik faaliyetleri 2001 yılında başlamıştır. Bu tarih Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü için aynı zamanda ISO 9000 kalite yönetim sistemi çalışmalarının da başlangıcını göstermektedir. Toplum destekli polislik faaliyeti örnekleri olarak yapılan çalışmalar şunlardır; il merkezinde ev ve işyeri ziyaretleri yapılmış, atlı ve motosikletli polis birimleri kurulmuş, vatandaşlara mektup gönderilmiş, yerel radyo ve televizyon programlarına üst düzey yöneticilerin katılması sağlanmış, el broşürleri dağıtılmış, personele toplum destekli polislik konusunda eğitimler verilmiş, karakol mıntıklarına ve emniyet birimlerine dilek şikayet ve öneri kutuları astırılmış, huzur toplantıları düzenlenmiş ve en önemlisi arge büro amirliğinin kuruluşu yapılmıştır.

Ev ve işyeri ziyaretleri polis okullarından mezun olarak il emniyet müdürlüğü emrine yeni atanan polis memuru rütbesindeki personel vasıtasıyla ve görev yerlerine dağıtım yapılmadan alıştırma eğitimi süresince yapılmıştır. Bu ziyaretlerde

vatandaşlara ziyaretin nedeninin toplum destekli polislik uygulaması olduğu anlatılmış ve görüş ve önerileri alınmıştır.

Atlı polis birimi ile motosikletli polis birimi kurularak, vatandaşların özellikle de çocukların dikkati yeni polis birimleri üzerine çekilmiştir. Fotoğraf çekirtmek isteyen vatandaşların motosiklet veya at üzerinde resimleri çekilmiş ve kendilerine bu resimler bedelsiz olarak verilmiştir.

Halka polis halk işbirliğinin suçla mücadele için önemini anlatan ve dayanışmaya davet eden metin biçiminde mektuplar hazırlanarak vatandaşların adreslerine gönderilmiştir.

Yerel radyo ve televizyon programlarına emniyet müdür yardımcısı ve şube müdürü rütbesinde polis yöneticilerinden oluşan temsilciler katılmış, yürütülen faaliyetler hakkında bilgi verilmesi ve polis halk işbirliğinin önemi anlatılarak, vatandaşta destek istenmiştir.

Gerek vatandaşlar gerekse polis amir ve memurları için dilek, şikayet ve öneri kutuları hazırlanarak, emniyet binalarına ve muhtarlıklara asılması sağlanmıştır. Bu kutulardan elde edilen veriler bizzat il emniyet müdürü tasarrufunda gereği için ilgili birimlere yazılı olarak iletilmiş ve sonucu takip edilmiştir.

Hırsızlık, oto hırsızlığı ve dolandırıcılık gibi suçlardan korunma yöntemlerini anlatan el broşürleri hazırlanarak vatandaşlara dağıtılmıştır.

Polis amir ve memurlarına toplum destekli polislik konusunda genel bilgilendirici eğitimler ile üniversiteden uzmanlar vasıtasıyla halkla ilişkiler ve aile içi iletişim gibi konularda eğitimler verilmiştir.

Her ay bir karakol amirliği sorumluluk alanında karakol amiri koordinesinde ilgili mahalle muhtarlarının ve semt sakinlerinin katılımıyla huzur toplantıları

düzenlemiştir. Huzur toplantılarına il emniyet müdürü başkanlık yapmış ve il emniyet müdür yardımcıları, asayiş şube müdürü, asayiş ekipler amiri, trafik tescil ve denetleme şube müdürü, bölge trafik denetleme şube müdürü, terörle mücadele şube müdürü, güvenlik şube müdürü, basın protokol ve halkla ilişkiler şube müdürü ve karakol amiri katılmıştır. Halktan ise, başta ilgili mahalle muhtarları, sivil toplum örgütü temsilcileri, semt sakinleri ve basın mensupları katılmıştır. Bu toplantılarda yine kısa bir giriş konuşmasının ardından vatandaşın dilek şikâyet ve önerileri alınmıştır.

Toplum destekli polislik faaliyetleri bilgi işlem şube müdürlüğü ve basın protokol ve halkla ilişkiler şube müdürlüğü tarafından koordine edilmiştir. Bu faaliyetler ve ISO 9000 kalite yönetim sistemi çalışmaları il emniyet müdürüne doğrudan bağlı arge büro amirliği kurulmasıyla bu büro amirliği tarafından koordine edilmeye başlanmıştır.

Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğünce yapılan çalışmalarla ilgili olarak şu eleştiriler yapılabilir; ev ve işyeri ziyaretleri ile ilgili olarak daha Kocaeli ilini ve halkın özelliklerini tanıma fırsatı bile bulamamış, mesleki tecrübesi bulunmayan, toplum destekli polislik konusunda bilgi ve tecrübesi sınırlı ve oldukça genç polis memurlarının performansları da sınırlı olacağı açıktır. Atlı ve motosikletli polis birimi kurulması doğrudan bir toplum destekli polislik faaliyeti olarak ta sayılamamakla birlikte, motosikletli polis birimi kent trafiğinde hızlı polislik hizmeti sunma gibi bir fonksiyonu olmasına rağmen, atlı polis birimi kurmanın böyle bir faydası da olamayacağından dar kapsamlı ve yüksek maliyetli bir halkla ilişkiler faaliyeti olarak eleştirilmesi oldukça normal karşılanmalıdır. Vatandaşa gönderilen uzun metin halindeki mektuplar ise tek yönlü bir iletişim aracı olarak herkesi okuyazar kabul etmesi ve yazıyla iletişim kurma aracı olarak halk üzerinde sınırlı etkisi nedeniyle eleştirilebilir. Yerel radyo ve televizyon programlarına emniyet teşkilatı mensuplarının katılarak emniyet teşkilatının ve toplum destekli polislik projesinin tanıtımında bulunulmasının halka gönderilen mektuplardan daha etkili olacağı açıktır. Çeşitli suçlardan korunma yöntemlerini anlatan el broşürlerinin vatandaşa dağıtılması ise bir diğer tek yönlü iletişim aracıyla yapılmış bilgilendirici faaliyettir. Bu faaliyetin etkinliğinin artırılması için meydana gelen ve/veya gelme

riski bulunan her bir özel suçun işleme yöntemleri hakkında vatandaşa bilgi verilmesinin önemli olduğu açıktır. Polis amir ve memurlarına toplum destekli polislik konusunda eğitim verilmesi ise bu yeni polislik felsefesinin teşkilat çapında yayılması ve kabul görmesi için gerekli ve faydalı bir faaliyet olmuştur. Huzur toplantıları ise yine semt sakinleri ile sempatik bir ilişki kurmak ve iki yönlü iletişim kurmak için faydalı bir faaliyet olmasına rağmen katılımcılar arasında siviller arasında kurulmuş koordinasyon ve destek kurullarının bulunmaması, sivillerin desteğinin sınırlı ve sürekli olamaması gibi yönleriyle eleştirilebilir. Toplum destekli polislik faaliyetlerini yürütecek yeni bir birim kurulmaması eleştirilebilecek diğer bir yön olmasına rağmen, bu faaliyetleri koordine edecek arge büro amirliğinin kurulması ise olumlu bir adım olmuştur.

6.2.2. Sivas İl Emniyet Müdürlüğü Toplum Destekli Polislik Uygulama Örneği (2004-2005 Yılları Arasında)

Sivas İl Emniyet Müdürlüğü toplum destekli polislik faaliyetlerine 2003 yılında başlamıştır. Toplum destekli polislik faaliyet örnekleri olarak yapılan çalışmalar şunlardır; Mahalle güvenlik toplantıları, mahalle güvenlik kurulları, okul polis irtibat görevliliği, öğrencilere yönelik konferanslar, öğrenci ziyaretleri, okullarda yarışma düzenlenmesi, meslek gruplarına yönelik konferanslar, broşür ve bilgi kartları, vatandaşa yönelik anket uygulaması, elektronik ortamda (internet) iletişimin kurulması, fiziki ortamın hizmet gerekliliklerine göre düzenlenmesidir.

Mahalle güvenlik toplantıları, genelde vatandaşların topluca bulunduğu yerlerde ve belirli dönemlerde yapılan karşılıklı bilgi alışverişi şeklinde cereyan eden toplantılardır. Vatandaşlar uygulanan polisiye tedbirlerle hakkında bilgilendirilmektedir. Toplantılarla ilgili görev ve sorumluluk karakol amirlikleri sorumluluk alanlarında bu toplantıları yapmak ve vatandaşların beklentilerini ve şikâyetlerini karşılamakla sorumludurlar.

Mahalle güvenlik kurulları, o mahalleden sorumlu polis memuru veya amiri liderliğinde, o mahalle sakinleri tarafından oluşturularak, mevcut sorunların çözümü,

vatandaşların istek ve önceliklerinin alınması, risk olarak görülen suç çeşitleri ile ilgili tedbirlerin değerlendirilmesi amacıyla faaliyetlerde bulunmaktadır. Genelde mahalle muhtarları gibi bölgenin ileri gelenleri bu kurullarda görev alırlar.

Okul polis irtibat görevliliği, mevcut suçlara hedef olmuş veya olma riski bulunan okullara birer okul polis irtibat görevlisi atanması şeklinde yürütülmektedir. Bu görevliler rütbeli personelden oluşmakta olup, belirli dönemlerle okulları ziyaret ederek öğrencileri potansiyel suç tehlikesi veya tehdidi hakkında bilgilendirmekte ve işbirliğine yönelik çalışmalar yapmaktadırlar.

Öğrencilere yönelik konferanslar, terör, asayiş, organize suçlar, trafik vb. konularda ilgili birim amirleri veya görevlendirecekleri vekillerince öğrencilere ve öğretmenlere suç önlemeye veya korunmaya yönelik bilgiler verilmektedir.

Öğrenci ziyaretleri ile polis daha iyi tanıtılarak olumlu imaj geliştirmeye çalışılmaktadır. Bu faaliyetler genellikle daha küçük yaştaki ve alt sınıftaki öğrencilere yönelik olarak uygulanmaktadır.

Okullarda yarışma düzenlenmesi, genellikle şiir, kompozisyon, resim ve slogan yarışmaları ile trendi yüksek olan suçların nedenleri ve zararları konusunda öğrencilerin düşünsel faaliyetlerde bulunarak bunun farkına varmaları ve çözümünde rol alarak sahiplenmeleri özendirilmeye çalışılmaktadır. Bu faaliyetlerde genellikle 10 Nisan Polis Günü etkinlikleri içerisinde yer almaktadır.

Meslek gruplarına yönelik konferanslar, değişik meslek grubu mensuplarına yönelmiş suçlar olabileceği gibi bu meslek grubu mensuplarının suçla mücadeleye katılımının katalizör etkisi yapacağı durumlarda bulunmaktadır. Örnek meslek grupları olarak öğretmenler, öğrenci servisi şoförleri ve cami imamaları verilebilir. Bu faaliyetler bu tür etki yapmak üzere yerine getirilmiştir.

Broşür ve bilgi kartları ile vatandaşlara suçla mücadele için gerekli pratik bilgiler ile herhangi bir hizmet başvurularında zaman kaybına neden olunmaması için gerekli bilgiler verilmiştir.

Vatandaşa yönelik anket uygulaması, sunulan hizmetlerin kalitesin tespiti, vatandaşların beklenti ve dileklerinin alınması amacıyla ve genel olarak güvenlik hizmetlerinin değerlendirilmesi şeklinde de olmuştur.

Elektronik ortamda(internet) iletişimin kurulması, polis birimlerine ait web siteleri ile uygun olan hizmetlerin internet ortamına taşınması yoluyla vatandaşa zaman kazandırılması, iş ve işlemlerinin kolaylaştırılması hedeflenmiştir. Ayrıca internet üzerinde ihbar mekanizması kurularak vatandaşların herhangi bir suça tanıklık yapmaktan dolayı duyacağı kaygıların ortadan kaldırılması hedeflenmiştir.

Fiziki ortamın hizmet gerekliliklerine göre düzenlenmesi, vatandaş odaklı olarak hizmet verilen bina, oda ve salonların ve bunların tasarım, döşeme ve araç gereçlerinin düzenlenmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Önceleri kullanan yüksek bankolar ve masalar vatandaşla görevliler arasına giren bir engel gibi fonksiyon görmekteydi. Vatandaşlar ayakta beklemek veya hizmet almak zorundaydı, bunu yerini çağdaş ofis düzeni kurak daha kaliteli ve modern bir ortamda hizmet sunarak vatandaşın memnuniyeti alınmaya çalışılmıştır.

Sivas İl Emniyet Müdürlüğüne yürütülen toplum destekli polislik faaliyetlerinden özellikle, okul polis irtibat görevliliği, öğrencilere yönelik konferanslar, öğrenci ziyaretleri, meslek gruplarına yönelik konferanslar ve broşür ve bilgi kartları dağıtılması ve özendirme ürünlerinin dağıtılması başarılı ve etkin bir şekilde uygulamaya geçirilmiştir. Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü faaliyetleri için yukarıda sayılan eleştiriler burada da geçerlidir.

Daha profesyonel ve kapsamlı toplum destekli polislik felsefesinin uygulanması Avrupa Birliğine uyum süreciyle gelmiştir. Avrupa Birliğine uyum

sürecinde yürütülen toplum destekli polislik faaliyetleri detaylı olarak önceki bölümlerden toplum destekli polisliğin gelişimi bölümünde anlatılmıştır.

6.2.3. Zara İlçesi Toplum Destekli Polislik Uygulaması (2007-2008 Yılı)

Zara, Sivas iline 70 km uzaklıkta, genel olarak ekonomik yapısı tarım ve hayvancılık üzerine kurulu bir ilçedir. İlçeye bağlı 131 köy ve bir kasaba bulunmaktadır. İlçe merkezinde 9 mahalle bulunmakta olup, yaklaşık nüfusu 2007 yılı sayımları itibariyle 12.300 civarındadır. Cumhuriyet Üniversitesi Zara Meslek Yüksek Okulu'nda altı ayrı bölümde okuyan yaklaşık 500 öğrenci bulunmaktadır. Bu dokuz mahallede değişik mezhep inancına ve etnik kökene sahip vatandaşlarımız birbirine yakın oranda nüfus dağılımı ile yaşamaktadır. Zara hemşericiliği oldukça güçlü olduğundan yabancılar kolaylıkla ayırt edilebilmektedir. Her ne kadar dışarıdan gelen memur kesimi tarafından bu durum ilk başlarda olumsuz algılansa da yabancılara karşı oldukça misafirperver olduğu söylenebilir.

Adams ve arkadaşları (Adams et al, 2002, s.402) TDP'nin polis örgütü açısından iki kökten değişimi gerektirdiğini, bu değişimlerden birincisinin kolluk kuvvetlerinin kaynaklarının suç kontrolünden problem çözümüne, daha fazla sokak devriyesi ve memurlar için daha fazla inisiyatif yönünde yeniden yapılandırılmasına dönük olduğunu, ikincisinin ise kolluk görevlilerinin davranışlarında, ödüllendirme sistemlerinde ve beklentilerinde dramatik bir değişim olduğunu ifade etmektedirler. Birçok araştırmacı polis teşkilatının yapısında askeri bir örgüt yapısından daha katılımcı bir yönetime doğru değişimin gerekli olduğunu, işe alma, eğitim ve performans ölçümünün de yine TDP'yi güçlendirecek şekilde değiştirilmesi gerektiğini ifade etmektedirler (Adams et al, 2002, s.402, Lurigio and Skogan 1994; Skogan and Harnett, 1997). Bununla birlikte bir polis birimi geleneksel polislikten TDP'ye doğru yöneldiğinde bu değişimlerin hepsi birden görülmeyebilir (Adams et al, 2002, s.402, Skogan et al, 1999, Weisel and Eck, 1994). Adams ve arkadaşlarına (Adams et al, 2005, s.46) göre TDP'nin uygulamadaki temel öğeleri şunlardır: merkezi olmayan ve yassılaştırmış örgüt yapısı, yüksek suç oranlı bölgelerde alt

karakol birimleri kurulması, temel problem çözüm metodu olarak Eck ve Spelman (1987)'in SARA (scanning, analysis, response, assessment) modelinin uygulanması, “mahalleni gözetle” projesi ve problemleri ve çözümlerini halkın bulduğu toplantılar yapmak. Zara'daki TDP uygulamasında da bu temel öğelerden, polis memurları karar alma ve uygulama konusunda güçlendirilmiş, “mahalleni kolla (watch your neighborhood)” ya da “sokağına caddene sahip çık” felsefesi uygulamaya konmuş, esnafla ve halkla toplantılar düzenlenmiş, suç analizleri ve çözümlenmeleri yapılmış, vatandaşın polisiye hizmetlere ciddi manada katılımı alınmıştır.

Yapılan suç analizlerinde ve halkla yapılan toplantılarda, ön plana çıkan gündüz evden hırsızlık, gece işyerinden hırsızlık ve dolandırıcılık suçları halkın önem verdiği suçlar olarak tespit edilmiş, bu suçlarla ilgili analizlerde ise dolandırıcılık suçlarının daha çok yardım bahanesi ile öğle namazı vaktinde camiye giden yaşlılara karşı yapıldığı tespit edilmiş, gündüz evden hırsızlıkların ise dilenci veya seyyar satıcı görünümündeki yabancılar tarafından yapıldığı, gece işyerinden hırsızlıklarının ise genelde belli bir sabıka grubuna dâhil çocukların veya gençlerin yaptığı değerlendirilmiştir. Dolandırıcılık suçları ile ilgili bilgilendirici ve önleyici bilgiler derlenerek İlçe Müftülüğüne yazılmış ve dolandırıcılık suçlarının hedef kitlesinin en yoğun ve toplu olarak bulunduğu cuma namazı hutbesinde bu bilgilerin vatandaşa ulaştırılması sağlanmıştır. Gündüz evden hırsızlık suçlarına karşı vatandaşla ve esnafla toplantılar yapılmış, dilenciler ve seyyar satıcılar konusunda bilgilendirilmiş, bunun neticesinde polise yapılan ihbarlar artmış ve suçüstü yakalamanın çok zor ve nadir olduğu bu olay türünde şüpheli 3 şahıs yakalanmış ve bu tür suçlarda büyük bir azalma olmuştur. Gece hırsızlıklarında ise yine halk toplantıları ve esnaf ziyaretleriyle birlikte yaya devriye uygulamasına geçilmiş ve halkın azami surette bilgilendirilmesi sağlanmaya çalışılmış, şüpheli gruplar takip edilerek suça karışmaları önlenmiştir. Bu suç türünde de büyük bir azalma yaşanmıştır. Buna ilaveten görevli memurlara dilenci ve seyyar satıcılarla mücadele konusunda yetkilendirme yapılmıştır. Haftalık süreli arama kararları alınarak, görevli memurlara şüpheli şahıslar ve araçlar üzerinde arama ve kontrol yapma inisiyatifi tanınmıştır. Okul irtibat görevlilerine eğitimleri verilmiş sorumlu oldukları okullar belirlenerek çalışmaları sağlanmıştır. Banka Müdürleri, muhtarlar, esnaflar ve öğrencilere yönelik bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Vatandaşın geleneksel ve

dini önemli günlerine ve etkinliklerine katılarak ve yardıma muhtaç vatandaşlara maddi yardımlar yapılarak polis-halk yakınlaşması sağlanmıştır. Yine 10 Nisan Polis Günü etkinlikleri kapsamında “polis halk işbirliğinin daha güvenli ve huzurlu Zira için önemi” konulu şiir, kompozisyon ve resim yarışmaları ilk ve orta dereceli okullarda düzenlenerek özellikle çocukların ve gençlerin polis halk işbirliğinin önemi konusunda dikkati çekilmiştir. Ayrıca yerel gazetelere haberler verilmek, radyoda da programlara katılmak suretiyle halkın bilgilendirilmesine önem verilmiştir.

7. TDP UYGULAMALARININ HALKIN ALGILARINA ETKİLERİ ÜZERİNE BİR SAHA ARAŞTIRMASI

7.1. Veri Toplama Yöntemi ve Ölçekler

Bu çalışma Sivas'ın Zara ilçesindeki TDP uygulamalarının halkın güvenlik algılarına yönelik etkilerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Veriler, İlçe Emniyet Amirliği'nin TDP uygulamasının sonuçlarının kapsamlı şekilde sorgulandığı anketler kullanılarak, Zara'daki polis sorumluluk bölgesinde mevcut dokuz mahalleden toplanmıştır. Ankete mahalle sakinleri yanında bölgede üniversite öğrenimi gören öğrenciler de (ilçe merkezine uzak, okul yurdunda kalan) katılmıştır. Cevapların mahalle halkının görüş ve kanaatlerini yansıtmaları ve tarafsız kalınması için anketlerin dağıtımı mahalle muhtarları tarafından gerçekleştirilmiştir. Anketleri evlerinde veya muhtarlıklarda dolduran mahalle sakinlerinden toplanması işlemi yine muhtarlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

TDP uygulamasının hemen öncesinde, her mahallenin nüfusuna oranlanarak toplam 550 anket dağıtılmış ve sadece 454 tanesi cevaplanmış şekilde geri dönmüştür. Altı aylık TDP uygulaması süresi sonunda yine aynı yöntemle dokuz mahalleye 500 anket dağıtılmıştır. Bu anketlerden 416 tanesi cevaplanarak geri dönmüştür. Böylece TDP uygulaması öncesi ve sonrasındaki halkın algıları toplam 870 anketle ölçülmeye çalışılmıştır. Bu algılar sekiz adet değişkenden ibaret olup, şu şekilde listelenebilirler: *mahalle ile bütünleşme, TDP'ye güven, polis halkla ilişkileri, mahalle sorunları, kendi güvenlik tedbirlerini alma, TDP faaliyetlerinden haberdar olma, suç korkusu ve polis görünürlüğü*. Bu değişkenleri ölçmekte kullanılan 1'den (en düşük veya olumsuz) 5'e (en yüksek veya olumlu) tutum/algı soruları Adams et al, (2005 ve 2002)'den alınmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlikleri başka toplumlar üzerinde yapılmış bu çalışmalarda (Adams et al, 2005, Adams et al, 2002) teyit edilmiş olan sorulardır.

Değişkenleri ölçen algı soruları farklı bir kültür ve coğrafyadaki bir denek grubuna uygulandığı için soruların kendi aralarında nasıl ayrıştığını ve oluşan soru gruplarının içsel geçerliliklerini test etmek amacıyla faktör analizi ve Cronbach'ın Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır. Bu amaçla SPSS paket programıyla temel bileşenler analizi ve varimax rotasyon yöntemi ile keşifsel faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör yükü düşük olan bazı sorular çıkarılmakla beraber beklenen ayrışma ve gruplaşmalar gerçekleşmiştir. Beklenildiği üzere sorular sekiz ayrı değişkene yüklenmiştir. Daha sonra yapılan güvenilirlik analizleri de değişkenlerin içsel tutarlılığının yeterli olduğunu göstermiştir. Analiz sonuçlarını gösterir Tablo 7.1. aşağıda sunulmuştur.

Tablo 7.1. Faktör Analizi Sonuçları Tablosu.

Sorular	Faktörler							
	Mahalle ile bütünleşme	TDP'ye Güven	Polisin Halkla İlişkileri	Mahalle Problemleri	Halkın Kendi güvenlik Tedbirlerini Alması	Halkın TDP'den Haberdarlığı	Suç Korkusu	Polisin Görünürlüğü
Kendimle Gurur Duyuyorum	,861							
Mahalleye Aidiyet Hissetme	,844							
Mahalleye Karşı Güçlü Bağlılık	,827							
Mahalleye Adaptasyon	,812							
Mahalleden Taşınmak İstemem	,772							
Mahallem Yeterli	,700							
Suç İstatistikleri Daha Verimli Kullanılır		,796						
Olaylara Daha Hızlı Müdahale		,762						
Polis Kaynakları Verimli Kullanılır		,756						
Suçlarda Azalma Olur		,750						
Yakalama Sayısı Artar		,736						
Halkla Beraber Çalışma Başarısı			,805					
Adil Olma			,803					
Halkın Önemli Gördüğü Problemler			,798					
Suçları Önleme			,704					
Kibarlık			,688					
Sarhoşluk				,738				
Dolasan Yabancılar				,695				
Toplanan Gençler				,653				
Boş Yerlere Çöp Atılması				,641				
Terk Edilmiş Yerler				,603				
Laf Atan Gençler				,565				
Güvenlik Amacıyla Köpek					,779			
Hırsız Alarmı					,725			
Pencerelere Parmaklık Taktırma					,668			
Güvenlik Amacıyla Tabanca					,594			
Bulundurma					,550			
Mahallenin Gözlenmesi								
Yeni Projeyi Duydunuz Mu?						,803		
Yenilikler Yaptığımı Gördünüz Mü?						,747		
Broşür Aldınız Mı?						,724		
İslah Edilen Bölgeler						,548		
Evden Ayrı Olduğunda Suç							,804	
Endişesi								
Suç Ve Suçlular Bakımından							,780	
Endişe								
Evimde Güvende Değilim							,751	
Polis Devriye Aracı								,788
Yaya Polis Devriye								,779
Yakın Çevre Devriye								,501
Açıklanan Varyans(%)	11,166	9,915	9,026	7,131	6,714	6,090	5,512	5,090
<i>Cronbach'ın Alpha'sı</i>	0,8974	0,8694	0,8635	0,8386	0,7014	0,7442	0,7215	0,7602

Ayırma Yöntemi: Temel Bileşenler Analizi; Rotasyon Yöntemi: Varimax;

Toplam Açıklanan Varyans: % 60,645

7.2. Demografik Bulgular

Saha çalışmasına katılanların demografik özellikleri çeşitlilik arz etmektedir. Genel olarak bakılacak olursa; katılımcıların çoğunluğu 35 ve altı yaş grubuna, 1.000 YTL ve altı gelir durumuna, medeni durum olarak evli grubuna, ev sahiplerine, lise ve üniversite mezuniyetine ve 7 yıl ve daha fazla ikamet süresine sahiptir. Mahalleler arasındaki genel durum ise şöyledir;

Şeyh Merzuban Mahallesi(%20) haricindeki tüm mahallelerde büyük çoğunluk(%62) 35 yaş ve altındakilerden, gelir durumu ise; *Ahmet Başyurt, Yeni Cami, Şeyh Merzuban ve Karşıyaka Mahallelerinde* çoğunluk 500 YTL nin altında ve tüm mahallerde ise büyük çoğunluk (%81) 1000 YTL' nin altındadır. Medeni hal bakımından *Ahmet Başyurt (%43)* mahallesi hariç diğer mahallelerdekiilerin çoğunluğunun evlilerden oluştuğu, ikamet süresi bakımından *Şeyh Merzuban, Hatip, Karşıyaka ve Reşitpaşa mahallerinde* çoğunluk diğer mahallelerde ise %40'tan fazlası 7 yıl ve daha fazla süredir aynı mahallede ikamet edenlerden oluşmaktadır. Ev sahibi olma bakımından *Reşit Paşa Mahallesi(%50)* haricindeki diğer mahallerde çoğunlukla ev sahibi olanların bulunduğu ve eğitim düzeyi bakımından, çoğunluk (%66) lise veya üniversite eğitime sahiptir. *Şeyh Merzuban Mahallesi* Zara ilçe merkezine en uzak mesafe de bulunan ve daha önceleri köy statüsünde iken ilçe merkezine mahalle olarak bağlanan bir yerleşim yeri olarak, 36 ve yukarı yaş grubunun en yüksek orana sahip olduğu, en düşük eğitim seviyesi oranı ve en yüksek 7 yıl ve daha fazla ikamet süresi oranına sahip olmakla diğer mahallerden ayrı ve biraz içine kapalı bir karakteristik göstermektedir.

7.3. Algılardaki Değişimin Analizi

TDP faaliyetleri öncesi ve sonrasında uygulanan anketlerle Zara halkının güvenlik algılarındaki farklılıklar ölçülmeye çalışılmıştır. TDP'ye güven değişkeni haricindeki tüm değişkenleri ölçen sorular her iki anket döneminde de sorulmuştur. TDP'ye güven değişkeniyle ilgili sorular sadece TDP uygulamasından sonra uygulanan ankette yer almıştır. T-testi vasıtasıyla diğer yedi algıda ne gibi

değişiklikler olduğu ortaya konmuştur. Buna göre, TDP uygulama unsurlarından olan polis halkla ilişkileri, halkın TDP'den haberdarlığı ve polisin görünürlüğü değişkenlerinin anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve TDP sonuçlarından da sadece algılanan mahalle problemlerinde algılarında ise oldukça anlamlı bir azalma olduğu görülmüştür. Ancak yine de hem haberdarlık hem de polisin görünürlüğü ile ilgili algılar çok daha artmalıdır, bunun için TDP uygulamalarının artarak devam etmesi gerekmektedir. Değişkenlerin ortalamalarının anket dönemine göre mukayese edildiği **t-testi** tablosu Tablo 7.2.'de verilmiştir.

Tablo 7.2. Anketin Uygulanma Dönemine Göre Faktör Ortalamalarının Kıyas Tablosu (t-testi).

Anketin Uygulanma Zamanı		Polisin Görünürlüğü	Halkın TDP'den Haberdarlığı	Polisin Halkla İlişkileri	Mahalle Problemleri	Suç Korkusu	Halkın Kendi Güvenlik Tedbirlerini Alması	Mahalle ile bütünleşme
ilk anket (TDP öncesi)	Ort.	2,6131	1,9692	2,7419	3,7316	2,7225	2,6172	3,3697
	N	454	454	454	454	454	454	454
son anket (TDP sonrası)	Ort.	3,1114	2,1160	3,1817	2,8672	2,7612	2,5413	3,4591
	N	416	416	416	416	416	416	416
Toplam	Ort.	2,8513	2,0394	2,9522	3,3183	2,7410	2,5809	3,4125
	N	870	870	870	870	870	870	870
	t değeri	6,591	7,501	6,728	12,982	,0541	2,738	1,299
	p değeri	,000	,006	,000	,000	,589	,210	,219

Ort: 5 üzerinden ortalamalar, N: anket sayısı

7.4. Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Analizi

Korelasyon analizi sonucunda değişkenler arasındaki birebir ilişkilere bakıldığında, polisin görünürlüğü değişkeninin halkın TDP'le ilgili tüm algılarıyla genelde olumlu etkileşimde bulunduğu gözlemlenmiştir. Özellikle polisin görünürlüğü, polisin halkla ilişkileri ve halkın TDP'den haberdarlığı değişkenleri arasında olumlu ve yüksek sayılabilecek korelasyon tespit edilmiştir; zaten bu üç değişken TDP uygulama unsurlarını oluşturmaktadır. Bu üç faktör aynı zamanda

TDP'ye güven faktörüyle de olumlu bir etkileşim içerisinde. Ayrıca halkın TDP'den haberdarlığı bir yandan halkın kendi güvenlik tedbirlerini alması ile olumlu bir ilişki halindeyken bu iki faktör de halkın suç korkusu ile bağlantılıdır. Mahalle ile bütünleşme faktörüyle algılanan mahalle problemleri, suç korkusu, halkın TDP'den haberdarlığı haricindeki tüm değişkenlerle olumlu bir ilişki içerisinde.

Tablo 7.3. Değişkenlerin Ortalamaları ve Aralarındaki Korelasyonlar Tablosu.

Değişkenler	Mahalle İle Bütünleşme	TDP'ye Güven	Polisin Halkla İlişkileri	Mahalle Problemleri	Halkın Kendi Güvenlik Tedbirlerini Alması	Halkın TDP'den Haberdarlığı	Suç Korkusu	Polisin Görünürlüğü
Mahalle İle Bütünleşme	3,4125							
TDP'ye Güven	,376(**)	3,9243						
Polisin Halkla İlişkileri	,250(**)	,285(**)	2,9522					
Mahalle Problemleri	,021	,092	-,055	3,3183				
Halkın Kendi Güvenlik Tedbirlerini Alması	,198(**)	,118(*)	,179(**)	,168(**)	2,5809			
Halkın TDP'den Haberdarlığı	,062	-,041	,302(**)	-,045	,199(**)	2,0394		
Suç Korkusu	-,007	,092	,002	,177(**)	,202(**)	,089(**)	2,7410	
Polisin Görünürlüğü	,187(**)	,167(**)	,515(**)	,034	,164(**)	,383(**)	,037	2,8513

** 0.01 düzeyinde anlamlı; * 0.05 düzeyinde anlamlı; **koyu** renkli sayılar: 5 üzerinden ortalamalar

Değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında ise, TDP'ye güven ve mahalle ile bütünleşme değişkenleri nispeten en yüksek puana, halkın kendi güvenlik tedbirlerini alması ve halkın TDP'den haberdarlığı değişkenleri ise en düşük puana sahip olarak hesaplanmışlardır. Diğer değişkenlerin ortalamaları 1'den 5'e algı ölçeğinin orta değeri olan 3 civarındadırlar. Değişkenlerin ortalamaları katılımcıların demografik özellikleri ile kıyaslandığında da bazı ilginç bulgular ortaya çıkmaktadır. Örneğin, ev sahibi olanların kiracı olanlara oranla, evli olanların bekar olanlara oranla, bayların bayanlara oranla, yüksek maaş alanların daha düşük maaş alanlara oranla, eğitim durumları düşük olanların yüksek olanlara oranla, yaş grubu yüksek olanların genç olanlara oranla ve ikamet süresi uzun olanların kısa olanlara oranla mahalle ile bütünleşmelerinin daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca gelir seviyesi daha yüksek olanların düşük olanlara oranla ve eğitim durumu daha düşük olanların daha

yüksek olanlara oranla polis halkla ilişkilerini daha olumlu değerlendirdikleri ortaya çıkmıştır. Halkın kendi güvenlik tedbirlerini alma faktörünün demografik değişkenlerden sadece ev sahipliği değişkeni ile ilişkisi ortaya çıkmış, bu ilişki de ev sahibi olanların kiracılara oranla daha fazla kendi güvenlik tedbirlerini aldıkları yönünde olmuştur. Suç korkusu faktörü ile demografik özelliklerden, cinsiyet, eğitim durumu, ev sahipliği ve yaş arasında bir ilişki ortaya çıkmış, bayanların baylara oranla, eğitim durumu yüksek olanların düşük olanlara (yüksek lisans hariç) oranla, gençlerin daha yaşlı olanlara (26-35 yaş grubu hariç) oranla ve kiracıların ev sahiplerine oranla suç korkularının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

7.5. TDP Uygulama Unsurlarının TDP Sonuçlarına ve Halkın Mahalle ile Bütünleşmesine Etkileri

Değişkenler arasındaki etkileşimlerin test edildiği regresyon analizleri sonuçlarına göre ilk önce TDP uygulama unsurları ile TDP sonuçlarının hep birlikte ve doğrudan çalışmamızın nihai bağımlı değişkeni mahalleyle bütünleşme faktörüne ne ölçüde etkide buldukları incelenmiştir. Daha sonra ise sadece TDP uygulama unsurlarının arada TDP sonuçları olmadan Mahalle ile bütünleşmeye etkileri ele alınmıştır. En sonunda ise TDP uygulama unsurlarının her bir TDP sonucuna ne gibi etkileri olduğu ve TDP uygulama unsurlarının her bir TDP sonucunun her biriyle birlikte mahalleyle bütünleşmeye ortak etkileri incelenmiştir. Böylece TDP uygulama unsurlarının Mahalleyle bütünleşmeye etkilerinde TDP sonuçlarının bir ara değişken etkisine sahip olup olmadıkları incelenmiştir.

7.5.1. TDP Uygulama Unsurlarının ve TDP Sonuçlarının Halkın Mahallesi ile Bütünleşmesine Etkileri

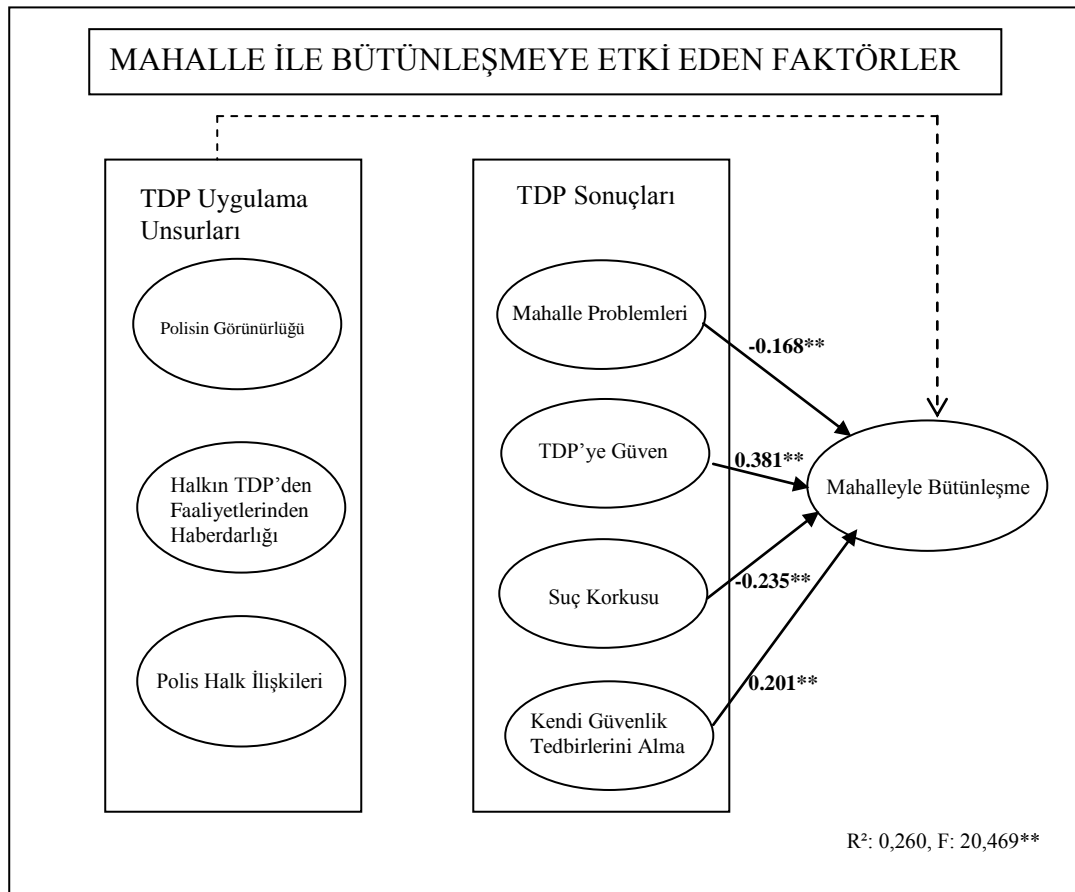
Mahalle ile bütünleşmeyi ve TDP ile ilgili diğer faktörlerin ne ölçüde etkilediğini ele aldığımız genel regresyon modelimizin bulguları (Tablo 9.4.) bize şunları göstermiştir: TDP uygulama unsurları olan görünürlük, haberdarlık ve halkla ilişkiler halkın mahalle ile bütünleşmesini doğrudan etkilememektedirler. Ancak

TDP uygulama unsurlarının sonuçları olarak görülen TDP ye güven ve halkın kendi güvenlik tedbirlerini alması faktörlerinin mahalle ile bütünleşmeyi arttırdığı bulgulanmıştır. Bununla birlikte mahalledeki güvenlik sorunları ve suç mağduru olma korkusu ise mahalle ile bütünleşmeyi azaltmaktadır.

Tablo 7.4. Mahalle ile Bütünleşmeye Etki Eden Faktörler Tablosu.

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		6.328	.000
POLİS GÖRÜNÜRLÜĞÜ	.053	1.011	.312
TDP'DEN HABERDARLIK	.005	.109	.913
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	-.014	-.262	.793
TDP'YE GUVEN	.381	8.363	.000
KENDİ GÜVENLİK TEDBİRLERİNİ ALMA	.201	4.430	.000
MAHALLE PROBLEMLERİ	-.168	-3.734	.000
SUÇ KORKUSU	-.235	-5.255	.000
	R2:0,260	F:20,469	.000

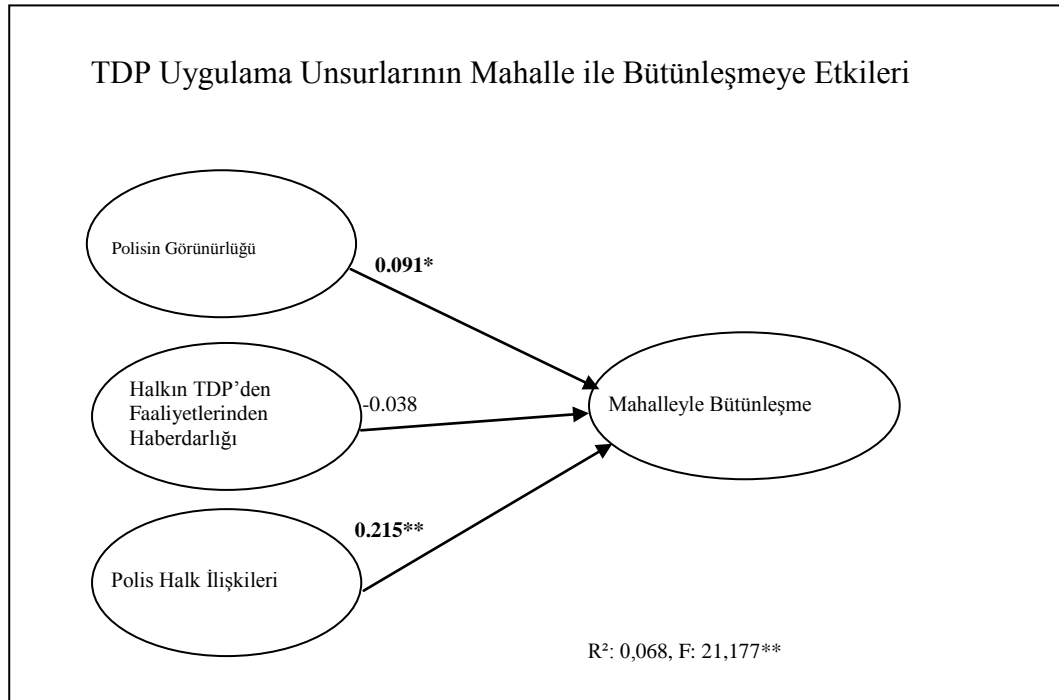
Şekil 7.1. Mahalle ile Bütünleşmeye Etki Eden Faktörler.

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		20.036	.000
POLİS GÖRÜNÜRLÜĞÜ	.091	2.282	.023
TDP'DEN HABERDARLIK	-.038	-1.051	.294
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	.215	5.558	.000
	R ² :0,068	F:21,177	.000

Tablo 7.5.'de ise TDP uygulama unsurlarının bu dört faktör olmaksızın doğrudan mahalle ile bütünleşme üzerine etkilerine bakılmıştır. Mahalle ile bütünleşmeyi olumlu veya olumsuz etkileyen bu dört faktörün yani TDP sonuçlarından her birinin TDP uygulama unsurlarından ne ölçüde etkilendiklerini görmek için her birini bağımlı değişken olarak aldığımız aşağıdaki regresyon analizleri yapılmıştır. (Tablo 7.6. - Tablo 7.11.).

Şekil 7.2. TDP Uygulama Unsurlarının Mahalle ile Bütünleşmeye Etkileri.

Tablo 7.5.'deki regresyon analizi bulguları göstermektedir ki: polislin görünürlüğü ve halka ilişkileri halkın mahalle ile bütünleşmesini arttırmaktadır.

Polisin görünürlüğünün, polis halkla ilişkilerinin ve halkın TDP faaliyetlerinden haberdarlığının uzun vadede mahalle ile bütünleşmeyi arttıracığı beklenen bir sonuçtur. Uzun vadede halkın yabancı olduğu TDP'yi anladıkça ve uygulamalarını gördükçe TDP'den haberdarlığının da mahalle ile bütünleşmesini arttıracığı görülecektir. Polisin görünürlüğünün etkisinin düşük olmasının ise halkın polisi sadece mahallesinde görmek değil aynı zamanda etkileşim halinde olmak istemesiyle açıklanabilir.

7.5.2. TDP Uygulama Unsurları ile Halkın Mahallesi ile Bütünleşmesinin Etkileşiminde TDP'ye Güvenin Ara Değişken Rolü

Tablo 7.6. TDP Uygulama Unsurlarının TDP'ye Güvene Etkileri Tablosu.

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		20.473	.000
POLİS GORÜNÜRLÜĞÜ	.072	1.287	.199
TDP'DEN HABERDARLIK	-.128	-2.558	.011
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	.284	5.200	.000
	R ² :0,097	F:14,817	.000

Tablo 7.6.'daki regresyon analizi bulguları göstermektedir ki: halka ilişkiler TDP'ye güveni arttırırken TDP'den haberdarlık az da olsa güveni azaltmıştır. Halkla ilişkilerin beklenen olumlu etkisinin yanı sıra haberdarlığın güven üzerindeki olumsuz etkisi şaşırtıcıdır. Bunun sebebi olarak, halka ilişkilerin olumlu etkisi olmaksızın -yani polisle iyi ilişkiler kurarak TDP uygulamalarını takip edenleri bir kenara bırakırsak- sadece uygulamaların varlığından haberdar olanlar bir anda olumlu sonuçlarını görüp güven duygusu geliştirememektedirler, diye yorum yapabiliriz. Zaten haberdarlık değişkeninin de ortalaması da oldukça düşüktür (5 üzerinden 2,03) ve ilişkinin mahiyetinin de lineer olmadığı haberdarlık düşükken güveni olumsuz etkilediği, ancak artınca güveni de zaman içinde olumlu etkileyebileceği düşünülebilir.

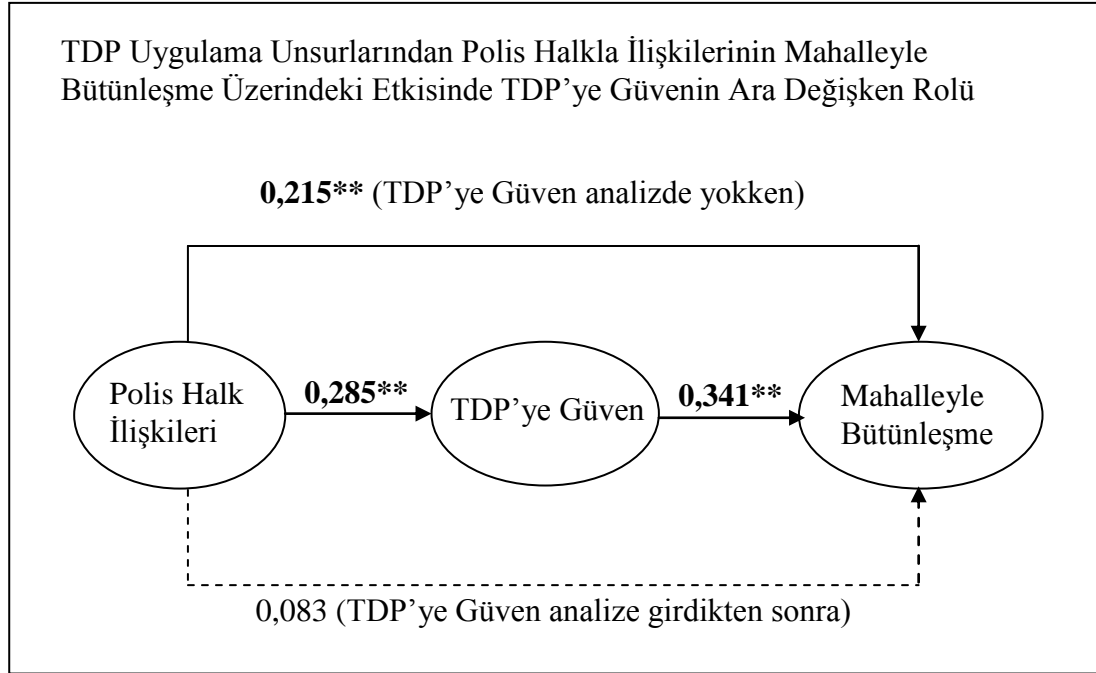

Tablo 7.7. TDP Uygulama Unsurlarının ve TDP'ye Güvenin Mahalle ile Bütünleşmeye Etkileri Tablosu.

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		4.393	.000
POLİS GORÜNÜRLÜĞÜ	.045	.829	.408
TDP'DEN HABERDARLIK	.011	.220	.826
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	.083	1.512	.131
TDP'YE GÜVEN	.341	7.140	.000
	R ² :0,151	F:18,335	.000

Tablo 7.7.' deki mahalleyle bütünleşmenin bağımlı değişken olduğu regresyon analizi bulguları göstermektedir ki: halkın TDP 'ye güveni TDP uygulama unsurlarına ilaveten analize dahil edildiğinde polis halkla ilişkilerinin Tablo 7.5.'deki mahalleyle bütünleşme üzerindeki olumlu etkisi güven tarafından gölgelenmiştir. Tablo 7.6.' da güvenin olumlu bir öncülü olarak görülen halkla ilişkilerin etkileri güven yüzünden ortadan kalkarken bu bağlamda mahalleyle bütünleşmenin tek doğrudan öncülü olarak güven ortaya çıkmıştır. Bir başka ifade ile sadece TDP'ye güven bütünleşme üzerinde etkili olurken hiçbir TDP unsurunun doğrudan bir etkisi kalmamıştır. Böylece TDP uygulama unsurlarının ve özellikle de polis-halkla ilişkilerinin bütünleşme üzerindeki etkisinin TDP'ye güven vasıtasıyla gerçekleştiği yani bu ilişkide TDP'ye güvenin bir ara değişken olduğunu söyleyebiliriz.

Şekil 7.3. TDP Uygulama Unsurlarından Polis Halkla İlişkilerinin Mahalleyle Bütünleşme Üzerindeki Etkisinde TDP'ye Güvenin Ara Değişken Rolü.

7.5.3. TDP Uygulama Unsurlarının Halkın Mahallesi ile Bütünleşmesinin Etkileşiminde Halkın Kendi Güvenlik Tedbirlerini Alma Davranışının Ara Değişken Rolü

Tablo 7.8.'teki regresyon analizi bulguları göstermektedir ki: haberdarlık ve halkla ilişkiler kendi güvenlik tedbirlerini alma davranışını arttırmaktadır. Halktaki kendi güvenlik tedbirini alma durumu TDP'den haberdarlık arttıkça ve polis halk ilişkileri iyileştikçe artmaktadır. Polis görünürlüğü ise hem halkın kendi güvenlik tedbirini alma hem de TDP'den haberdarlık ve polis halk ilişkileriyle korele iken regresyon analizinde etkisini kaybetmiştir. Bu da polisin görünürlüğünün halkın kendi güvenlik tedbirini alma üzerindeki etkisini dolaylı olarak TDP'den haberdarlık ve polis halk ilişkileri faktörleri üzerinden gerçekleştirdiğini göstermektedir. Tablo 7.9.'daki regresyon analizi bulguları göstermektedir ki: Kendi güvenlik tedbirlerini alma TDP uygulama unsurlarına ilaveten analize dahil edildiğinde Tablo 7.5.'de mahalle ile bütünleşme üzerinde etkili olan TDP uygulama unsurlarının bu etkilerini

korudukları görülmektedir. Sadece kısmi bir etki azalması vardır; böylece tam bir ara değişken rolünden bahsedilemez.

Tablo 7.8. TDP Uygulama Unsurlarının Kendi Güvenlik Tedbirlerini Almaya Etkileri Tablosu

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		17.097	.000
POLİS GORÜNÜRLÜĞÜ	.052	1.300	.194
TDP'DEN HABERDARLIK	.147	4.073	.000
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	.108	2.779	.006
	R2:0,057	F:17,487	.000

Tablo 7.9. TDP Uygulama Unsurlarının ve Kendi Güvenlik Tedbirlerini Almanın Mahalle ile Bütünleşmeye Etkileri Tablosu.

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		15.114	.000
POLİS GORÜNÜRLÜĞÜ	.083	2.096	.036
TDP'DEN HABERDARLIK	-.061	-1.718	.086
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	.197	5.149	.000
KENDİ GÜVENLİK TEDBİRLERİNİ ALMA	.162	4.844	.000
	R2:0,093	F:22,162	.000

7.5.4. TDP Uygulama Unsurlarının Mahalle Problemlerine Etkileri

Tablo 7.10.'daki sonuçlara baktığımızda anlaşılmaktadır ki, Polis halkla ilişkilerinin iyi seviyede olması mahallede algılanan sorunları azaltırken, polisin görünürlüğünün artması mahalledeki problemlerin arttığı algısını uyandırmaktadır. Halkın TDP'den haberdarlığı ise mahalledeki problem algısını etkilememektedir. Polisin görünürlüğünün mahalledeki problem algısını arttırması aslında beklenen bir sonuç değildir, çünkü polisin görünürlüğü TDP'nin önemli bir unsurudur. Ancak TDP uygulaması artıp halk bunları kanıksayınca polisin belli bir sorun için değil mahalleyi ve mahallelileri tanımak ve mahallelilerle etkileşim içinde olmak için mahallede bulunduğu anlaşılacaktır.

Algılanan mahalle problemlerinin TDP uygulama unsurları ile mahalleyle bütünleşme arasında ara değişken rolü ise incelenmemiştir. Zaten, mahalle problemleri ile mahalleyle bütünleşme arasında korelasyon mevcut değildir.

Tablo 7.10. TDP Uygulama Unsurlarının Algılanan Mahalle Problemlerine Etkileri Tablosu.

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		26.293	.000
POLİS GÖRÜNÜRLÜĞÜ	.102	2.496	.013
TDP'DEN HABERDARLIK	-.057	-1.538	.124
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	-.091	-2.276	.023
	R ² :0,011	F:3,211	.022

7.5.5. TDP Uygulama Unsurlarının Suç Korkusuna Etkileri

Tablo 7.11. TDP Uygulama Unsurlarının Algılanan Suç Korkusuna Etkileri Tablosu.

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	Standardize Beta Katsayıları	T değeri	Anlamlılık
(sabit sayı)		19.510	.000
POLİS GÖRÜNÜRLÜĞÜ	.021	.501	.616
TDP'DEN HABERDARLIK	.093	2.508	.012
POLİS-HALK İLİSKİLERİ	-.037	-.928	.353
	R ² :0,009	F:2,617	.050

Tablo 7.11.'den anlaşıldığı üzere, Suç korkusunu TDP uygulamaları pek etkileyememektedir. Sadece etkili olan unsur TDP'den haberdarlık olup, o da çok düşük ve anlamlılığı az olan bir etkidir. Ancak bu etki pozitifdir, yani TDP'den haberdarlık arttıkça korku az da olsa artmaktadır. TDP'nin genelde suç korkusunu uzun vadede azaltması beklenirken böyle bir sonuç çıkması TDP uygulamalarının ilk aşamasında aslında suç mağduru olmaya karşı bir duyarlılığı arttırdığı anlamına da gelmektedir. Bir başka ifadeyle TDP'den haberdarlık ilk başta suç mağduru olma ihtimalinin farkına varmaya yol açmaktadır. Bu farkındalık ise daha sonra TDP uygulama unsurlarından beklenen diğer sonuçları mesela kendi tedbirini alma davranışını tetikleyebilir, zaten bu iki TDP sonucu arasında yani suç korkusu ve kendi tedbirini alma arasında pozitif bir korelasyon da (0,202**) bulunmuştur.

Suç korkusunun TDP uygulama unsurları ile mahalleyle bütünleşme arasında ara değişken rolü ise incelenmemiştir. Zaten, mahalle problemleri ile mahalleyle bütünleşme arasında korelasyon mevcut değildir.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

8.1. Bulguların Özeti ve Literatüre Katkıları

Bu araştırmada Zara İlçe merkezine bağlı dokuz mahalleden elde edilen verilerin kullanılmasıyla TDP ile halkın suç korkusu, kendi güvenlik tedbirlerini alma ve polisiye hizmetleri değerlendirme algısı arasındaki muhtemel ilişki ortaya konmaya çalışılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde TDP uygulamasının halkın algılarında olumlu etkilerinin olduğu görülmüştür.

Bu araştırma sonunda elde edilen veriler önceki araştırmalarda elde edilen verileri genel olarak desteklemekle beraber, bir takım farklılıklar da ortaya çıkmıştır. Adams ve arkadaşlarının (Adams et al, 2005, s.49) Kuzey Karolayna’da beş küçük ve orta ölçekli şehirde yapmış oldukları çalışmada; polisin görünürlüğü ve halkın TDP’den haberdarlığı ile polis halkla ilişkileri algısı arasında önemi bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlar, Zara’da yapılan araştırma da elde edilen veriler bu sonucu desteklemiş ek olarak mahalleyle bütünleşme, TDP’ye güven değişkeni ve kendi güvenlik tedbirlerini alma değişkeniyle de ilişkili olduğu görülmüştür. Adams et al (2005, s.49) çalışmalarında algılanan mahalle sorunları ile polis halkla ilişkileri algısı arasında ters yönlü bir ilişki ortaya koymuşlar, Zara’da yapılan çalışmada böyle bir ilişki tespit edilememiştir. Adams et al (2005, s.49) halkın polis görünürlüğü algısı ile kendi güvenlik tedbirlerini alma algısı arasında bir ilişki bulamamışlarken, Zara’da yapılan bu çalışmada halkın polis halkla ilişkileri ile kendi güvenlik tedbirlerini alma algısı arasında olumlu bir ilişki ortaya konmuştur. Buna ilaveten her iki çalışmada da TDP’den haberdarlıkla kendi güvenlik tedbirlerini alma algısı arasında doğru yönlü ilişki bulunmuştur.

Adams ve arkadaşları (Adams et al, 2005, s.49) polis görünürlüğü ile suç korkusu algısı arasında bir ilişki bulamamışlar, algılanan mahalle problemleri ile suç korkusu arasında doğru yönlü ilişki bulmuşlar, Zara’da yapılan çalışma bu sonucu desteklemiştir. Zara’daki çalışma sonucunda buna ilave olarak suç korkusu ile kendi

güvenlik tedbirlerini alma arasında da doğru yönlü bir ilişki ortaya çıkmıştır. Adams ve arkadaşları (Adams et al, 2005, s.49) TDP'den haberdar olmanın suç korkusunda azalmayla ilişkili olduğunu ortaya koyarlarken Zara'da yapılan çalışmada zayıf ama doğrusal bir ilişki ortaya çıkmıştır. Adams ve arkadaşları (Adams et al, 2005, s.49) suç korkusu ile demografik değişkenlerden sadece yaş arasında bir ilişki bulabilmişlerken, Zara'da yapılan bu çalışmada, eğitim durumu, cinsiyet, yaş durumu ve ikamet durumu da ilişkili çıkmıştır.

Önceki çalışmalarda (Adams et al, 2005, s.49) mahalleyle bütünleşme ile demografik değişkenlerden yaş ve ev sahipliği durumu arasında yaşlılarda ve ev sahiplerinde daha fazla bütünleşme yönünde bir ilişki ortaya konulabilmişken, Zara'da yapılan bu çalışmada tüm demografik değişkenlerle mahalle ile bütünleşme arasında ilişki ortaya çıkmıştır. Adams ve arkadaşlarının (Adams et al, 2005, s.49-50) çalışmalarıyla mahalleyle bütünleşme ile algılanan komşuluk problemleri arasında ters yönlü ve TDP'den haberdarlık arasında doğru yönlü bir ilişki ortaya koymuşlar, polis görünürlüğü ile anlamlı bir ilişki ortaya koyamamışlardır. Buna karşın Zara'da yapılan çalışmada mahalleyle bütünleşmeyle algılanan komşuluk problemleri ve TDP'den haberdarlık arasında bir ilişki ortaya çıkmazken polis görünürlüğü, polis halkla ilişkileri, kendi güvenlik tedbirlerini alma ve TDP'ye güven değişkenleriyle olumlu bir ilişki ortaya çıkmıştır.

Skogan ve Wycoff'un (Adams et al, 2005, s.50) Madison ve Wisconsin'deki TDP uygulamasını değerlendirdikleri çalışmalarında; TDP uygulaması olan bölgelerde yaşayanların TDP uygulaması olmayan bölgelerde yaşayanlara oranla daha fazla polis görünürlüğü, polislerin yerel sorunları çözerken daha fazla halka işbirliği yaptıkları ve daha az sosyal düzensizlik bildirdiklerini ortaya çıkarmışlar, ancak polis halkla ilişkileri ve suç korkusu açısından herhangi bir fark bulamamışlardır. Zara'daki çalışmada TDP uygulaması öncesi ve sonrası halkın algılarında meydana gelen değişimler incelenmiş, polis görünürlüğü, polis halkla ilişkileri, mahalle sorunları ve TDP'den haberdarlık algılarında olumlu bir değişim meydana geldiği görülmüştür. Skogan ve Wycoff'un (Adams et al, 2005, s.50) bulguları, polis görünürlüğü ve suç korkusu algısı bakımından desteklenirken, polis halkla ilişkileri algısı bakımından Zara' da daha olumlu sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Bir başka önemli bulgu ise Zara TDP uygulamasının bir unsuru olarak suç önleme faaliyetlerine konu olan hırsızlık suçlarında ciddi bir azalma meydana gelmesidir. 2007 yılı başından itibaren yürütülen TDP faaliyetlerin hırsızlık suçları üzerindeki başarılı sonuçları 2006, 2007 ve 2008 yıllarının ilk 5 aylık periyotlarına ait istatistiki verilerinde görülmektedir. 2006 yılının ilk 5 ayında (Ocak-Mayıs sonu itibariyle) 19 hırsızlık olayı meydana gelmişken, 2007 yılının ilk 5 ayında (Ocak-Mayıs sonu itibariyle) 12 hırsızlık olayı meydana gelmiş, 2008 yılının ilk 5 ayında (Ocak-Mayıs sonu itibariyle) ise 3 hırsızlık olayı meydana gelmiştir. Bu sonuç 2008 yılının ilk 5 aylık periyodunda bir önceki yıla nazaran hırsızlık suçlarında %75' lik bir azalma meydana gelmiştir.

Değişkenler arasındaki etkileşimlerin test edildiği regresyon analizleri sonuçlarına göre ilk önce TDP uygulama unsurları ile TDP sonuçlarının hep birlikte ve doğrudan çalışmamızın nihai bağımlı değişkeni mahalleyle bütünleşme faktörüne ne ölçüde etkide buldukları incelenmiş; TDP uygulama unsurlarının mahalle ile bütünleşmeye etki etmedikleri, suç korkusu ve mahalle problemleri algısındaki artışın mahalle ile bütünleşmeyi azaltıcı bir etkisinin olduğu (Bkz Şekil 7.4.), TDP'ye güven ve kendi güvenlik tedbirlerini alma algısındaki artışın mahalle ile bütünleşmeyi arttırıcı bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır (Bkz Şekil 7.4.). Daha sonra ise sadece TDP uygulama unsurlarının arada TDP sonuçları olmadan mahalle ile bütünleşmeye etkileri ele alınmış, polisin görünürlüğü ve halka ilişkileri halkın mahalle ile bütünleşmesini arttırdığı ortaya çıkmıştır (Bkz Şekil 7.5.). En sonunda ise TDP uygulama unsurlarının her bir TDP sonucuna ne gibi etkileri olduğu ve TDP uygulama unsurlarının her bir TDP sonucunun her biriyle birlikte mahalleyle bütünleşmeye ortak etkileri incelenmiştir. TDP uygulama unsurlarının TDP'ye güvene etkileri incelendiğinde ve hep birlikte nihai değişkenimiz olan mahalle ile bütünleşmeye etkileri incelendiğinde, halka ilişkiler TDP'ye güveni arttırırken TDP'den haberdarlık şaşırtıcı bir şekilde az da olsa güveni azaltmıştır (Bkz 7.6.). Halkın TDP'ye güveni TDP uygulama unsurlarına ilaveten analize dahil edildiğinde ise polis halkla ilişkilerinin mahalle ile bütünleşme üzerindeki etkisinin TDP'ye güven vasıtasıyla gerçekleştiği yani bu ilişkide TDP'ye güvenin bir ara değişken olduğu ortaya çıkmıştır. TDP uygulama unsurlarının kendi güvenlik tedbirlerini

almaya etkileri incelendiğinde; haberdarlık ve halkla ilişkilerin kendi güvenlik tedbirlerini alma davranışını arttırmakta olduğu görülmüştür. Halkın kendi güvenlik tedbirini alma faktörü tüm diğer değişkenlerle birebir koreledir.

Zaten, TDP uygulama unsurlarının algılanan mahalle problemlerine etkisi incelendiğinde ise; Polis halkla ilişkilerinin iyi seviyede olması mahallede algılanan problemleri azaltırken, polisin görünürlüğünün artması mahalledeki problemlerin arttığı algısını uyandırmaktadır (bkz Şekil 7.10.). TDP uygulama unsurlarının suç korkusu üzerindeki etkileri incelendiğinde ise, Tablo 7.11.'den anlaşıldığı üzere, Suç korkusunu TDP uygulamaları pek etkileyememektedir. Sadece etkili olan unsur TDP'den haberdarlık olup, o da çok düşük ve anlamlılığı az olan bir etkidir. Ancak bu etki pozitifdir, yani TDP'den haberdarlık arttıkça korku az da olsa artmaktadır. Sonuçta TDP'ye güven haricinde kalan TDP sonuçlarının TDP uygulama unsurları ile mahalleyle bütünleşme ilişkisinde ara değişken etkileri tespit edilememiştir.

8.2. Öneriler

8.2.1. Uygulamacılara Öneriler

Bulgularımız ışığında TDP uygulama unsurları vasıtasıyla halkın TDP'ye güvenine ve kendi güvenlik tedbirlerini kendi almaya başlamasına etki edilebilmektedir. Bu hem suçu azaltırken hem de halkın yaşadığı yerel topluluğa bağlılığını arttırmaktadır. Bunun için özellikle halkla ilişkilere ve polis görünürlüğüne ağırlık vermek önemli taktikler olarak ön plana çıkmaktadır. TDP sayesinde halkla yakın ilişki ve iletişim kurmak ve aynı zamanda halkın adalet algısında olumlu etkiye de sahiptir (Adams et al., 2005, s.44'den aktarma, Eck and Rosenbaum, 1994; Moore, 1992). Zaten halkın polisin aldığı kararlarla ve yürüttüğü süreçlerle ilgili adalet algısı halkla ilişkilerin daha yumuşak ve şeffaf olarak yürütülmesiyle kendiliğinden iyileşecektir. Greenberg (2005) bu konuda yöneticilere uygulamaya yönelik bazı önerilerde bulunmaktadır:

- Karar alma sürecinde yönetilenlerin, uygulamacıların, müşterilerin, vb. de söz hakkı olsun. Böylece kararların daha adil oluştuğuna inançları artar.
- Alınan kararlar çok katı olmasın, itiraza izin verilip, gerekirse bazı ufak düzeltmeler de yapılabilir. Kararlar yumuşatılır veya itirazlar uygun görülüp düzeltilirse daha adil hale geldikleri düşünülür.
- Kurallar önyargılardan uzak olsun ve her zaman herkese aynı şekilde uygulansın. Bazı kişilerin kayırıldığı düşüncesi yayılırsa kararların saygınlığı ortadan kalkar.
- Kararların nasıl alındığını herkese açıklayın. Detaylı bir açıklamadan sonra o karardan zarar görenler bile onun adil olduğuna inanabilirler.
- İnsanlara saygılı ve terbiyeli davranın. Böylece alınan kararları beğenmeseler de yöneticilere şahsi kin beslemezler.

Polis görünürlüğü artırarak için de şu tedbirlere başvurulabilir:

- Yerel semt karakollarını ve polis denetim noktalarını coğrafya ve nüfus yoğunluğu esasına göre artırmak.
- Halkın kendi güvenliğini alamadığı veya suça eğilimin yoğun olduğu yerlerde yaya devriye ekip sayısını artırmak.
- Özellikle minibüs gibi çok sayıda personel taşıyabilecek araçları mobil polis noktası şeklinde kullanmak (belirli bir noktada bir personel ile minibüs bırakılabilir, diğer ekip personeli çevrede yaya devriye yapabilir).
- Olay anında hemen ve yeterli sayıda memuru olay yerine sevk edebilecek yeterli ulaşım ve iletişim altyapısı ile karakolları ve polis noktalarını teçhiz etmek.
- Şüpheli grup ve kişilere suç oluşmamış bile olsa müdahale ederek uyarılarda bulunmak.
- Esnafı işyerlerinde, halkı mahallesinde ziyaret etmek, suçları önlemeye yönelik eğitim faaliyetlerini bir düzen içerisinde halkın geneline yaygınlaştırmak.

Halkın TDP'den haberdarlığını artırmak için de şu tedbirlere başvurulabilir:

- Televizyon ve radyo programlarına katılarak halkı TDP faaliyetleri hakkında bilgilendirmek.
- Gazete, televizyon ve radyolardan TDP faaliyetleri sonunda ulaşılan hedefleri ve başarıları halkla paylaşmak.
- Halkın topluca bulunduğu alışveriş merkezleri, festival veya konser alanı vb. yerlerde tanıtım broşürleri dağıtmak, afiş asmak ve tanıtım stantları açmak.
- İlk ve orta dereceli okullarda TDP faaliyetlerinden haberdarlığı arttıracak konularda *“mahallenizde yapılan polis halk tanışma çayının ve suç konusunda bilgilendirme toplantılarının sizce faydaları nelerdir”* ödüllü yarışma düzenlemek.
- Cadde ve sokaklara afiş ve pankart asmak, tanıtım stantları kurmak.
- İnternet adresleri oluşturmak, bu internet siteleri üzerinden iletişim forumları açmak.
- Yaya devriye görevlilerinin her defasında farklı farklı kişileri ziyaret etmesi yoluyla daha geniş kitlelere ulaşılmasını sağlamak.

Polis halka ilişkileri halkın kendi güvenlik tedbirlerini almasına da yardımcı olacaktır. Sosyal düzensizliğin fazlaca hâkim olduğu toplumlarda polis tek başına tüm problemleri çözemez (Adams et al, 2005, s.51). Halkın ilgisini yerel problem çözme çabalarında tutmak kolluk kuvvetleri için süregelen bir zorluktur (Skogan et al, 1999, s.185). TDP polise merkezi bir rol vermekte olup, kolluk kuvvetleri ile diğer kamu kurumları ve özellikle de sivil toplum örgütleri ve eğitim kurumları arasında çok kuvvetli bir işbirliğini gerektirir. Bu işbirliğini sağlamak için öncelikle kolluğun amiri pozisyonundaki illerde vali ve ilçelerde kaymakamlardan destek almak gerekir. Kamu kurumu yöneticilerinin ve sivil toplum örgütlerinin ve basın yayın kuruluşlarının gönüllü katılımının alınması da hayati öneme sahiptir. Halkın ve diğer kurumların yerine göre polisin yükünü hafifletmek için kendi güvenlik tedbirlerini alması için ise polis tarafından şu destekler verilebilir:

- Halkın ve polisin güvenlik stratejileri, bütçesi ve çabalarının gereksiz yere teksirini önlemek için emniyet amirliklerinin ve müdürlüklerinin

koordinasyonunda halkın ve idarenin temsilcilerini bir araya getiren sıfır bütçeli ve hiyerarşili kalıcı koordinasyon ve işbirliği komiteleri oluşturmak.

- Bu komiteler vasıtasıyla halkı yerel ve dönemsel olarak işleme ihtimali en yüksek suçlar konusunda bilgilendirmek.
- Bu suçların oluşumuna imkân sağlayabilecek ve tedbirsizlik veya sosyo-ekonomik sebeplerden kaynaklanan suça teşvik ortamını değiştirme yollarını halkın ileri gelenleri ile beraber bulmaya çalışmak.
- Mahallelerden gönüllü temsilcilere ve katılımcılara eğitim verilerek polise yardımcı bir kuvvet kazanmak.
- Bir yandan gündelik ve basit tedbirleri halka duyururken diğer yandan suç ortamını kurutacak köklü toplumsal değişim projeleri için yerel yönetimler, üniversiteler, diğer okullar ve dini kurumlarla birlikte uzun vadeli projeler geliştirmek.

Bu dönüşüm projeleri sonucunda hem mekânsal hem de algısal değişiklikler sayesinde suça eğilimler de azalabilir. Çok çeşitli toplumsal ve hatta uluslararası fonlarla desteklenebilecek bu mekânsal değişim sayesinde suça zemin teşkil eden metruk veya işgal altındaki binalar restore edilebilir ve işgalcileri daha kontrol edilebilir binalara yönlendirilebilir.

Algısal olarak da halka hemşericilik bilinci veya töre bağlılığının yerine vatandaşlık bilinci aşılanarak, suça karşı fert ve ailelerin tüm diğer görevli ve vatandaşlarla birlikte mücadele etmesi gerektiği konusunda halkın ikna edilmesi gerekmektedir. Bu noktada, suçu işlemek, suça sebep olmak, suçu hoş görmek, suçluyu görmezden gelmek veya yataklık etmenin de kısa vadede kişisel kazanç sağlıyor gibi gözükse de aslında toplumsal huzur ve güven ilişkilerinin orta ve uzun vadede fertlere daha fazla mutluluk ve refah getireceğine vurgu yapılmalıdır.

8.2.2. Kısıtlar ve Araştırmacılara Öneriler

TDP'nin en çok eleştirildiği konuların başında gelen yüksek maliyetli oluşu ve daha fazla insan kaynağı gerektirme özelliğine rağmen bu çalışmada yerel imkânlar çerçevesinde tutulduğundan maliyet gerektiren faaliyetler (broşür vb tanıtıcı, bilgilendirici doküman ve özendirme ürünleri dağıtımı) uygulanmamıştır. TDP'nin halka duyurulmasında özendirme ürünlerinin ve halkın TDP ile elde edilen verilerle aydınlatılarak suçla mücadeleye aktif katılımının alınmasında broşür, bilgi kartları vb. dokümanların ne kadar etkili olduğu açıktır. Tüm bu ihtiyaçlara rağmen Zara' da TDP uygulamasına mevcut insan kaynağı ile başlanılmış ve ekstra maddi kaynak ihtiyacını doğuracak broşür vb gibi dokümanlar kullanılamamıştır. Bunun yerine yaya devriyelere ağırlık verilerek halkla doğrudan irtibata geçilerek bilgilendirilmesine çalışılmıştır.

Zara İlçe Emniyet Amirliği TDP uygulamasında görev alan polis amir ve memurlarının taşıdığı demografik, mesleki tecrübe ve kıdem gibi özelliklerinin TDP uygulamasının başarısındaki etkisinin ne olduğu ve bu özelliklerin Ülke genelindeki dağılıma ait özelliklerden ne kadar farklı olduğu, bu farklılığın TDP uygulamasındaki başarıya etkilerinin ne olacağı şuan için cevabı bilinmeyen sorulardır. Ancak, Zara İlçesi şark atamasına tabi bir ilçe olduğundan ve şark ataması ile ancak belli bir kıdem durumuna (buda genelde batı illerinde zorunlu çalışma süresi olan 6-8-10 yıllık kıdemi ifade etmektedir) sahip polis amir ve memurlar görev yaptığından şark atamasına tabi il ve ilçe personelinin kıdem özellikleri bakımından benzerlikler göstereceği söylenebilir. Her ne kadar Zara İlçesi yaklaşık 12.300 civarında bir nüfusla ve 9 mahalleden oluşan küçük bir yerleşim yeri görünümünde de olsa anket sonuçlarından anlaşılıyor ki 6 aylık bir TDP uygulama süreci sonunda halkın TDP faaliyetlerinden haberdarlığı çok yüksek düzeyde olamamıştır. Aynı sonuç Adams ve arkadaşlarının (Adams et al, 2005, s.50) Kuzey Karolayna'nın 5 küçük ve orta ölçekli şehirlerinde yaptıkları çalışmada da ortaya çıkmıştır. Bir yıldan fazla bir süre TDP uygulaması yapılmasına rağmen halkın TDP'den tam anlamıyla haberdar edilemediği sonucuna ulaşmışlardır. Benzer durum bu çalışma için de geçerlidir.

Gelecekte TDP konusunda çalışacak araştışıcıların gerek TDP uygulamasında görev alan polisler gerekse de halk nezdinde bu desteği ölçmeleri ve polislerin niteliklerinin TDP uygulamasının başarısına etkilerini ölçmeleri yerinde olacaktır. Ayrıca birden çok ilçe veya ilde yürütölen TDP uygulamalarının halkın güvenlik algılarına etkileri kıyaslanarak analizler yapılabilir. Böylece, hem farklı bölgelerin farklı sosyo-költürel özelliklerinin hem de farklı yerel teşkilatların yönetsel ve örgütsel özelliklerinin TDP'nin suç azaltma başarısına etkileri tespit edilmiş olur. Tüm bu çalışmalar için TDP uygulamalarının uzun süre devam etmesi ve son anketlerin bu uygulamaların nihai sonuçlarını ölçebilecek kadar uzun bir süre sonra yapılması yerinde olacaktır.

8.3. Sonuç

TDP uygulamaları polisin halkla ilişkilerini iyileştirmekte ve suçla mücadele başarısını arttırmaktadır. Halkla yardımlaşmadan suçla mücadele eden geleneksel polisliğin aksine suç ortamıyla mücadele eden ve bu mücadelede halkla birlikte çalışmayı gerekli kılan TDP felsefesi polis teşkilatının ve halkın ileri gelenlerince benimsedikçe suçla mücadele daha da kolaylaşacaktır. Ancak bunun için meyvelerini belki de orta ve uzun vadede verecek ortak yatırım bütçelerine ve ortak çabaya ihtiyaç vardır. Emniyet Teşkilatı kadar yerel yönetimlerin, diğer kamu kurumlarının ve yerel halkı temsil eden sivil örgütlerin aynı amaç ve bilinçle polise destek olmaları da gerekmektedir.

Türk Emniyet Teşkilatının mevcut merkezietçi yapısı ve polis költürü (polise baskın rol veren) ile TDP'nin temel ilkeleri (Halkın katılımı, ademi merkezietçilik ve problem çözme veya suç önleme odaklılık) göz önünde bulundurulduğunda uygulamaya konulan TDP'lerin gerçekten bir TDP uygulaması olarak kabul edilip edilemeyeceği ve süreklilik gösterip göstermeyeceği uzun süre tartışılabilir bir konudur. Bu ancak Emniyet Teşkilatında halkın polis uygulamalarında ve faaliyetlerinde söz sahibi olabilmesi, en alt seviyedeki görevlilerin karar almaya katılabilmesi, yetki ve sorumluluğun alt kademelere devredilmesi, örgüt költürünün bu çerçevede değiştirilmesi ve esnek, dışa açık ve

ademi merkeziyetçi bir örgüte doğru dönüşümle başarılabilir, böylelikle de felsefesine uygun TDP uygulamalarından bahsetmek mümkün olabilir. TDP'nin örgüt çapında uyumlaştırılabilmesi öncelikle TDP bilgisinin teşkilata yayılması ve bir vizyon olarak paylaşılmasının sağlanması ile olur. Bunun içinde TDP'nin polis meslek yüksek okullarında ve polis okulları ile Polis Akademisinde ders olarak okutulması ve bir plan dahilinde tüm teşkilat mensuplarına TDP eğitimi verilmesi gerekir ki, eğitim faaliyetleri bu dönüşümü hızlandırmak için hayati öneme sahip bir unsurdur. Çünkü yapılmaya çalışılan aslında TDP felsefesinin ve stratejisinin örgütsel çapta (Emniyet Teşkilatının merkez ve taşra birimlerine) uyumlaştırılmasıdır. Emniyet Teşkilatının tepe yönetimi TDP'yi örgütsel dönüşüm için bir fırsat olarak görmeli ve bunu en kısa zamanda gerçekleştirmelidir. Aksi takdirde sınırlı kaynaklarla ve sadece yerel dinamiklerle harekete geçip TDP uygulamaya çalışarak halkın memnuniyetini sağlamaya ve başarılı sonuçlar elde etme yönelenlerin elde ettikleri sonuçlar da sınırlı olacak ve yerel sınırlar içerisinde kalacaktır.

Kamusal hizmet sektörünün bir temsilcisi olan Emniyet Teşkilatında sıfır hata, sürekli eğitim, müşteri odaklılık, örgüt geliştirme, çalışanları ve müşterileri güçlendirme, çalışanların katılımını alma gibi çağdaş yönetim araçlarının bir moda ya da bir göz boyama aracı olarak görülmemesi şarttır. Emniyet Teşkilatının örgütsel gelişimini stratejik bir bakış açısıyla değerlendirip, sürekli gelişimini sistemleştirmek önemli bir adım olacaktır. Yine modern polislik üzerine bilimsel çalışmalar yaparak polisliği sürekli geliştirmek ve bu yeni gelişmeleri teşkilata uyumlaştırmak, sadece Türk Emniyet Teşkilatını, yabancı teşkilatlar karşısında bir adım öne geçirmeyecek aynı zamanda herşeyin en iyisine layık olan Türk Milletine sunulan güvenlik hizmetlerinin kalitesi sürekli iyileşmiş olacak ve bunun yanında fedakar ve cefakar polislik mesleği mensuplarının hak ettiği başarıya ve saygınlığa ulaşmasına yardımcı olunacaktır. Bu çalışma ve bundan sonra yapılacak benzer çalışmalar TDP ve benzeri çağdaş yönetim uygulamalarının önemini ve başarısını ortaya koymaya devam ettikçe uygulamacıların bu yönetsel araçlara olan güveni de artacaktır.

KAYNAKÇA

1. **Adams, R. E., Serpe, R. T.** (2000). Social integration, fear of crime, and psychological health. *Sociological Perspectives*, 43, 605–629.
2. **Adams, R. E., Rohe, W. M., Arcury, T. A.** (2002). Implementing community-oriented policing: Organizational change and street officer attitudes. *Crime and Delinquency*, 48, 399– 430.
3. **Adams, R. E., Rohe, W. M., Arcury, T. A.** (2005). Awareness of community-oriented policing and neighborhood perceptions in five small to midsize cities, *Journal of Criminal Justice* 33 (2005) 43– 54.
4. **Allen, Y.W. Rhonda,** 2002, Assessing the impediments to organizational change A view of community policing, *Journal of Criminal Justice*, 30(2002), pp 511-517.
5. **Antoinette McGowan,** (2008), There are Three Types of Policing, (http://www.associatedcontent.com/article/528155/there_are_three_types_of_policing_models.html?cat=17, Erişim tarihi: 05.06.2008).
6. **Aragon, R., Adams, R. E.** (1997). Community-oriented policing: Success insurance strategies. *FBI Law Enforcement Bulletin*, 66, 8 –17.
7. **AREM,** TC İÇİŞLERİ BAKANLIĞI Araştırma ve Etütler Merkezi (AREM) 2008, (http://www.arem.gov.tr/proje/ars_rapor/td_polis.htm, erişim tarihi: 03.06.2008).
8. **Bahn, C.** (1974). The reassurance factor in police patrol. *Criminology*, 12, 338– 345.
9. **Benedict, Reed WM., Bower J. Douglas, Brown Ben, Cunningham Roger,** (1999), Small Town Surveys, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, Vol. 15 No. 2, May 1999, pp 144-155, 1999 Sage Publications, Inc.
10. **Bureau of Justice Statistics.** (2003) *Local Police Department 2000.* Washington, DC: Bureau of Justice Statistics, US Departmen of Justice.
11. **Bursik, R. J.** (1988). Social disorganization and theories of crime and delinquency: Problems and prospects. *Criminology*, 26, 519–551.
12. **COPS,** Community Oriented Policing Services (COPS), (2008) (<http://www.cops.usdoj.gov/default.asp?item=36>, erişim tarihi 30.05.2008).
13. Dönmezer, Sulhi, 1994, *Kriminoloji*, Beta, 8. Baskı, İstanbul.

14. **EGM**, Emniyet Genel Müdürlüğü, (2007), Problem Çözücüler İçin 60 Küçük Adımda Suç Analizi, Kitap Çevirisi (**John E. Eck, Ronald V. Clarke**, Crime Analysis for Problem Solvers in 60 Small Steps, © *Community-Oriented Policing Services (COPS)*, Department of Justice USA, 2005), Ankara.
15. **EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü)**, (2007), Toplum Destekli Polislik, Ankara: Başkent Ofset, 2007.
16. **Eck E., Clarke Ronald V.**, (2005), Crime Analysis for Problem Solvers in 60 Small Steps, © *Community-Oriented Policing Services (COPS)*, Department of Justice USA.
17. **Erdem**, Mehmet, 2007, Polis Dergisi, Yıl 13, Sayı 52, sayfa 27-32, Eğitim Daire Başkanlığı, EGM, Ankara.
18. **Fielding G. Nigel**, (2005) Concepts and Theory in Community Policing, The Howard Journal Vol 44 no5. pp.460-472.
19. **Gareth** Griffith, (1999), Zero Tolerance Policing, Briefing Paper No:14/99. NSW Parliamentary Library Research Service ([http://www.parliament.nsw.gov.au/prod/parliament/publications.nsf/0/796C90ABE8349FDCA256ECF0008CE11/\\$File/14-99.pdf](http://www.parliament.nsw.gov.au/prod/parliament/publications.nsf/0/796C90ABE8349FDCA256ECF0008CE11/$File/14-99.pdf)), Erişim tarihi: 05.06.2008).
20. **Geleri**, A., Devriye Polisi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002.
21. **Giacomazzi**, Andrew L., **Brody** C. David, (2004), The effectiveness of external assessment in facilitating organizational change in law enforcement, Policing: An International Journal of Police Strategies & Management, Vol.27, No. 1, 2004, pp.37-55.
22. **Greenberg, J.** (2005). Managing Behavior in Organizations, 4/E , Prentice Hall.
23. **Greene, J. R.** (1989). Police officer job satisfaction and community perceptions: Implications for community-oriented policing. Journal of Research in Crime and Delinquency, 26, 168–183.
24. **Gökkaya** Sami, **Doğan** Mehmet, 2007, Polis Dergisi, Sayı 53, sayfa 62-67, Emniyet Genel Müdürlüğü, Ankara.
25. **Grabosky** P.N., (1999), Zero Tolerance Policing, trends & Issues in crime nad criminal justice, Australian Institute of Criminology, GPO Box 2944, Canberra ACT 2601 Australia.

26. **Hawdon, J., Ryan J.** (2003) Police- Resident Interactions and Satisfaction With Police: An Empirical Test of Community Policing Assertions. *Criminal Justice Policy Review*, Volume 14, Number 1, 55-74.
27. **Huremagić Ramiz,** (2008), Policing in Transition: From Reactive To Proactive, (<http://www.police-studies.com/papers/transition.pdf>, Erişim tarihi: 30.05.2008).
28. **Lee, G. R.** (1982a). Sex differences in fear of crime among older people. *Research and Aging*, 4, 284– 298.
29. **Lee, G.R.** (1982b). Residential location and fear of crime among the elderly. *Rural Sociology*, 47, 655-669.
30. **Lesjak, Darko,** (2004), Community Based Policing in the Former Yugoslav Republic of Macedonia, in *Helsinki Monitor* 3/2004, pp. 187-192.
31. **Lurigio, A. J., Skogan, W. G.** (1994). Winning the hearts and minds of police officers: An assessment of staff perceptions of community policing in Chicago. *Crime and Delinquency*, 40, 315– 330.
32. **Marshall Jayne,** (2008), Zero Tolerance Policing, (http://www.ocsar.sa.gov.au/docs/information_bulletins/IB9.pdf, erişim tarihi: 05.06.2008).
33. **Moore, M. H.** (1992). Problem-solving and community policing. In M. Tonry & N. Morris (Eds.), *Crime and justice: A review of research*, Vol. 15. (pp. 99– 158) Chicago: University of Chicago Press.
34. **More W. Harry, Miller S. Larry,** (2007), *Effective Police Supervision*, fifth edition, Anderson Publishing, USA.
35. **NLA, National Library Archive,** (2008), Zero Tolerance Policing (<http://pandora.nla.gov.au/pan/25328/20020708-0000/www.lawlink.nsw.gov.au/zero+tolerance.pdf>. Erişim tarihi: 05.06.2008).
36. **OSCE,** (2008), The Organization for Security and Co-operation in Europe (<http://www.osce.org/about/>,http://www.osce.org/documents/mg/2007/12/29152_en.pdf, Erişim Tarihi: 30.06.2008).
37. **Parks William R.,** (2008) (http://www.iirp.org/library/t2000/t2000_wparks.html, erişim tarihi: 04.06.2008).

38. **Pate, A. M., Shtull, P.**(1994). Community policing grows in Brooklyn: An inside view of the New York Police Department's model precinct. *Crime and Delinquency*, 40, 384– 410.
39. **Pate, A. M., Wycoff, M. A., Skogan, W. G., & Sherman, L. W.** (1986). *Reducing fear in Houston and Newark: A summary report*. Washington, DC: Police Foundation.
40. **POP Center, Center for Problem-Oriented Policing** (2008) (http://www.popcenter.org/learning/model_curriculum, erişim tarihi: 04.06.2008).
41. **Ren Ling, Cao Liqun, Lovrich Nicholas, Gaffney Maichael**, (2005), Linking confidence in the police with the performance of the police: Community policing can make a difference, *Journal of Criminal Justice*, 33(2005), pp.55-66.
42. **Rhonda J. Tillman**, (2000). *The Effectiveness of Community Policing*. Eastern Michigan University. School of Police Staff & Command. 1-17.
43. **Rohe, W. M., Adams, R. E., & Arcury, T. A.** (2001). Community policing and planning. *Journal of the American Planning Association*, 67, 78– 90.
44. **Rohe William M.**, (2008) (<http://www.planning.org/casey/pdf/rohe.pdf>, erişim tarihi: 30.05.2008).
45. **Sampson, R. J., & Groves, W. B.** (1989). Community structure and crime: Testing social-disorganization theory. *American Journal of Sociology*, 94, 774– 802.
46. **Sampson, R. J., & Raudenbush, S. W.** (1999). Systematic social observation of public spaces: A new look at disorder in urban neighborhoods. *American Journal of Sociology*, 105, 603– 651.
47. **Scheider M. C., Rowell T., Bezdikian V.** (2003). *The Impact of Citizen Perceptions of Community Policing on Fear of Crime: Findings from Twelve Cities*. *Police Quarterly* Vol. 6, No:4. Sage Publications.
48. **Scott M. S.** (2000). *Problem Oriented Policing: Reflections on the First 20 years*. Washington D.C.:U.S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services, 2000, 1-189.
49. **Seyhan K.** “İngiltere ve Türkiye’de kolluğun suçun önlenmesi konusundaki yetki ve uygulamaları”, *Polis Dergisi*, 43: 174-188, 2005.

50. **Skogan** G. Wesley, **Wycoff** Mary Ann, 1986, Storefront Police Offices The Houston Field Test, in Dennis P. Rosenbaum(ed.), Community Crime Prevention: Does It Work?, Beverly Hills, CA: Sage Publications, 1986.
51. **Skogan** W. G. (1994). The impact of community policing on neighborhood residents: A cross-site analysis. In D. P. Rosenbaum (Ed.), The challenge of community policing: Testing the promises (pp. 167– 181). Thousand Oaks, CA: Sage.
52. **Skogan** Wesley G., **Hartnett** Susan M., Community Policing, Chicago Style, New York, Oxford University Press, 1997.
53. **Skogan** W. G., **Hartnett**, S. M. (1999). Community policing, Chicago Experience. National Institute of Justice Journal, 1-10, April,1999.
54. **Skogan** W. G., **Hartnett** S. M., **DuBois** J., **Comey** J. T., **Kaiser** M., & **Loving** J. H. (1999). On the beat: Police and community problem solving. Boulder, CO: Westview Press.
55. **Skogan**, W.G (2005), *Community Policing*, Encyclopedia of Law Enforcement, Vol. 1: State and Local içinde, Eds. Larry E. Sullivan, Marie Simonetti Rosen, Sage Publications 2005, p. 74-78.
56. **Skogan**, W.G (2005), *Community Policing: Common Impediments to Success*, Community Policing: The Past, Present and Future içinde, Edited by Lorie Fridell and Mary Ann Wycoff. Washington DC: The Annie E. Casey Foundation and the Police Executive Research Forum.
57. **Skogan**, W.G (2006), *Advocate The Promises of Community Policing*, Police Innovations: Contrasting Perspectives New York and Cambridge içinde, Edited by David Weisburd and Anthony A. Braga, Cambridge University Press, 27-44.
58. **Skogan**, W.G (2008), An Overview of Community Policing: Origins, Concepts and Implementation, içinde, Edited by Tom Williamson, The Handbook of Knowledge- Based Policing: Current Conceptions and Future Directions, John Wiley & Sons, Ltd.
59. **Sophie** T, History,(2008), (http://history.neatherd.org/files/u2/Sophie_T.pdf erişim tarihi: 04.06.2008).
60. **Soysal** M., **Geleri** A., **Kaygısız** M. ve **Arslan** T. A., (2001), Önleyici Polis Hizmetleri, Polis Akademisi Yayınları, SFN Yayıncılık, Ankara, 2001.

61. **Stevens**, Mark. (2008) (<http://faculty.ncwc.edu/Mstevens/205/205lect13.htm>, erişim tarihi: 30.05.2008).
62. **Travis**, Jeremy, (1995), Community Policing in Chicago: Year Two, U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice, Research in Progress Seminar Series.
63. **Trojanowicz**, R. (1990). Neighborhood Network Centers: Expanding the Community Policing Model. Footprints, The Community Policing Newsletter, Vol 3 No.3.
64. **UCI**, (2008), The University of California, Irvine, Police Department, (http://www.police.uci.edu/safety/community_policing.html, erişim tarihi: 30.05.2008).
65. **UCL**, (2008) (http://www.ucl.ac.uk/jdi/downloads/publications/other_publications/55steps/Part_3.pdf, erişim tarihi:04.06.2008).
66. **Walker** Samuel, **Katz** M. Charles, (2008), The POLICE IN AMERICA, McGraw-Hill, 1221 avenue of the Americas, New York, NY, 10020.
67. **Weisburd**, D., **Eck** JOHN E., (2004) What Can Police Do to Reduce Crime, Disorder, and Fear? The Annals of The American Academy, 42-65.
68. **Wikipedia**, (2008) (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Su%C3%A7>, erişim tarihi: 04.06.2008).
69. **Wikipedia**, (2008) (http://en.wikipedia.org/wiki/Community_policing, erişim tarihi: 30.05.2008).
70. **Wilson**, J. Q., **Kelling**, G. L. (1982, March). Broken windows: Police and neighborhood safety. The Atlantic Monthly, 29– 38.
71. **Wilson**, Q. James, **Kelling** L. George, A quarter Century of Broken Windows, The American Interest, Volume II. No:I, 2006.
72. **Wycoff**, M. A., **Skogan**, W. G. (1994). The effect of Community Policing Management Style on Officers' Attitudes, Crime and Delinquency, 40(July, 1994), p: 371-383.
73. **Wycoff**, M. A., **Skogan**, W. G. (1994). Community policing in Madison: An analysis of implementation and impact. In D. P. Rosenbaum (Ed.), The challenge of community policing: Testing the promises (pp. 75– 91). Thousand Oaks, CA: Sage.

ÖZGEÇMİŞ

1. **Adı Soyadı:** MUSA PALACI
2. **Doğum Tarihi:** 23 MART 1975
3. **Unvanı:** Yönetim ve Organizasyon Bilim Uzmanı
4. **Öğrenim Durumu:**

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Güvenlik Bilimleri	Polis Akademisi	1996
Y. Lisans	Sosyal Bil. Ens. / Yön. & Org.	Kocaeli Üniversitesi	2000
Doktora	Sosyal Bil. Ens. / İşletme	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	2001-Devam

5. İdari Unvanlar

İdari Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Komiser Yrd / Grup Amiri	Kocaeli Emniyet Müdürlüğü, Çevik kuvvet Şube Müdürlüğü	1996 – 1997
Komiser Yrd / Şb.Md.Yrd	Kocaeli Emniyet Müdürlüğü, Deniz Liman Şube Müdürlüğü	1997 – 1997
Komiser Yrd / Ekipler A.	Kocaeli Emniyet Müdürlüğü, Bölge Trafik Dent. Şb. Md.	1997 - 1997
Komiser Yrd/Valilik Basın Koordinatörü	Kocaeli Valiliği, Basın ve Halkla İlişkiler İl Müdürlüğünden Sorumlu Basın Koordinatörü	1997-1999
Komiser Yard/ Şube Müdür Vekili& Bürolar Amiri	Kocaeli Emniyet Müdürlüğü, Basın ve Halkla İlişkiler Şb. Md. & EKKM Şb. Md.	1999- 2001
Komiser /Büro Amiri	Kocaeli Emniyet Müdürlüğü, Araştırma Geliştirme Büro Amirliği	2001-2002
Komiser/Büro Amiri	Kocaeli Emniyet Müdürlüğü, Asayiş. Şb. Md./Hırsızlık Br A.	2004-2004
Başkomiser /Şube Müdür V.	Sivas İl Emniyet Müdürlüğü, Bilgi İşlem Şb.Md. & Ar-Ge Br. A. & Sivil Savunma Büro Amirliği	2004- 2005
Emniyet Amiri / İlçe Emniyet Amiri	Sivas İl Emniyet Müdürlüğü, Zara İlçe Emniyet Amirliği	2006-

6. Yurtdışı Görevleri

Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Daire Başkan Yardımcısı	Birleşmiş Milletler(UN) Geçici Görev Gücü, Polis Sınır ve Hudut Daire Başkanlığı, Kosova (UNMIK)	2002 – 2004
Uzman Eğitici/ Eğitim Merkezi Koordinatörü	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı(AGİT), Gürcistan Misyonu Sınır Polisi Eğitim Yardım Programı,	2005 – 2006

7. Yüksek Lisans Tezi

DEPREM SONRASI YARDIM DAĞITIMNA YÖNELİK ORGANİZASYON SORUNLARI VE ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ YÖNELİMLİ ÖRNEK MODEL ÖNERİSİ, Kocaeli Üniversitesi, 2000.

8. Doktora Tezi

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK UYGUMASI ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Devam Ediyor.

9. Uluslararası hakemli dergilerde yayınlanan makaleler

Ceylan Adnan, Ertürk Alper, Mutlu Murat, Palacı Musa; “Charismatic Leadership And Organizational Commitment In Service Organizations”, *Boğaziçi Journal: Review Of Social, Economic And Administrative Studies*, Vol. 15, Number: 2, 2001.

10. Çalışma Alanı

Yönetim Organizasyon
Toplum Destekli Polislik

11. İletişim Bilgileri

Adres: Zara İlçe Emniyet Amirliği Zara/SİVAS

Tel: 0 346 816 33 33 **Fax:** 0 346 816 22 11

e-mail: mpalaci@hotmail.com

EKLER

KULLANILAN ÖLÇEKLER

Algılanan komşuluk problemleri (Perceived neighborhood problems) (Adams et al, 2005)

Lütfen aşağıdaki soruları 1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 2 = Katılmıyorum, 3 = Kararsızım, 4 = Katılıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum'a denk gelecek şekilde size en uygun bir seçeneği işaretleyerek cevaplayınız.

How big of a problem are,

8-)Yaşadığım mahallede boş ve terkedilmiş yerlere atık ve çöpler (atılmaktadır)bırakılmaktadır. (Vacant lots filled with trash and junk?)

9-) Yaşadığım mahallede cadde ve sokaklarda yabancılar dolaşmakta ve terk edilmiş araçlar bulunmaktadır. (Abandoned cars in the streets and allies?)

10-) Yaşadığım mahallede sokak aralarında veya yerleşim yerlerinde alkol alınmaktadır. (Public drinking?)

11-) Mahallemde bir çok terk edilmiş evler, yapılar ve binalar vardır.

(Abandoned houses or other empty buildings in area?)

12-) Mahallemde köşe başlarında toplanan gençler vardır.

(Teenagers hanging out on corners or in the streets?)

13-) Mahallemde gürültücü (Yüksek sesle müzik dinleyen, geç saatlere kadar eğlence yapan veya gürültülü kavga ve tartışmalarda bulunan) komşular vardır. (Noisy neighbors; people who play loud music, have late parties, or have noisy fights?)

14-) Mahallemde cadde ve sokaklarda yürüyen insanlara sözle sataşan veya laf atarak rahatsız eden kişiler vardır. (People who say insulting things or bother people as they walk down the street?)

Algılanan Polis Görünürlüğü (Perceived police visibility) (Adams et al, 2005)

Lütfen aşağıdaki soruları, 1= Kesinlikle Hayır, 2= Hayır, 3= Ne Evet Ne Hayır, 4= Evet, 5= Kesinlikle Evet'e denk gelecek şekilde size en uygun bir seçeneği işaretleyerek cevaplayınız.

During the past month have you seen:

15-) Son bir ay içerisinde mahallenizden geçen bir polis devriye aracı gördünüz mü?

A police car driving through your neighborhood?

16-) Son bir ay içerisinde mahallenizde yaya olarak geçen veya devriye yapan polis gördünüz mü? *A police officer walking or standing on patrol in the neighborhood?*

17-) Son bir ay içerisinde yakın çevrenizdeki alışveriş merkezlerinin önünde veya yakınında devriye yapan polis gördünüz mü? *Any officer walking on patrol in the nearest shopping area?*

18-) Son bir ay içerisinde mahallenizde polisin birine trafik cezası kestiğine şahit oldunuz mu?

A police officer pull someone over for a traffic ticket in your neighborhood?

19-) Son bir ay içerisinde mahallenizde polisin birini incelerken, üst aramasını yaparken veya bir grubu dağıtırken veya tutuklama yaparken gördünüz mü?

Police officers searching or frisking anyone in your neighborhood, breaking up any group, or arresting anyone?

Toplum Destekli Polisliğin Suça Etkisi (COP Impact on Crime) (Adams et al, 2002)

In areas with COP, there is (are):

42-) Toplum destekli polislik uygulamasına geçilen yerlerde, yakalama sayısı artar. *More arrests.*

43-) Toplum destekli polislik uygulamasına geçilen yerlerde, polis çağrılara daha hızlı cevap verir ve olaylara daha hızlı müdahale eder.

Quicker responses by officers to calls for service.

44-) Toplum destekli polislik uygulamasına geçilen yerlerde, polis sokaklarda daha fazla görünür olur. *Increased visibility of officers on the street.*

45-) Toplum destekli polislik uygulamasına geçilen yerde, işlenen suçlarla ilgili toplanan bilgi daha etkin olarak kullanılır. *More effective use of crime information.*

46-) Toplum destekli polislik uygulamasına geçilen yerlerde, suçlarda azalma olur. *Reduction in crime.*

47-) Toplum destekli polislik uygulamasına geçilen yerlerde, polis kaynakları daha verimli kullanılır.

More efficient use of police resources.

Toplum Odaklı Polislik Çalışmalarından Haberdarlık (COP awareness) (Adams et al, 2005)

20-) İlçe Polisinizin Toplum Destekli (Odaklı) polislik adlı yeni projesini duydunuz mu?

Have you heard about the local police's new program called community policing?

21-) Mahallenizde veya çevrenizde polisin halkla işbirliği yapmak için yenilikler yaptığını gösteren bir eyleme veya aktiviteye şahit oldunuz mu?

Have you seen any evidence that the police in your neighborhood are doing anything new to cooperate with the community?

22-) Çevrenizde (mahallenizde) güvenli olmayan ancak polisin ıslah etmeye çalıştığı özel bölgeler var mı? *Are there any particularly unsafe areas in your neighborhood that the police have been working to cleanup?*

23-) Son iki yıl zarfında kendinizi veya evinizi herhangi bir suça karşı nasıl koruyacağınızı gösteren bir broşür, dergi kart veya yayın size verildi mi? *During the past two years, have you received any brochures, pamphlets, or newsletters that describe what you can do to protect yourself or your home from crime?*

24-) Son iki yıl içerisinde mahallenizde mahallenizi veya yaşadığınız bölgede çevreyi temizlemeye yönelik bir temizlik veya çöp toplama kampanyası düzenlendi mi? *During the past two years, have you seen or heard about any cleanup campaigns to remove trash and cleanup your neighborhood?*

Polis Halk İlişkileri (Police-Community Relations) (Adams et al, 2005)

Lütfen aşağıdaki soruları 1 = Çok Zayıf/Başarısız, 2= Zayıf/Başarısız, 3= Ne Başarısız Ne Başarılı, 4 = Başarılı/İyi, 5= Çok Başarılı/İyi'ye denk gelecek şekilde size en uygun bir seçeneği işaretleyerek cevaplayınız.

25-) Size göre polis mahalle sakinlerinin önemli gördüğü problemleri çözmeye çalışırken ne kadar başarılıdır? *How good of a job are the police doing dealing with the problems that really concern people in your neighborhood?*

26-) Size göre polis yerel sorunları çözmek için mahalle sakinleri ile birlikte çalışma konusunda ne kadar başarılıdır? *How good of a job are the police doing in working together with residents in your neighborhood to solve local problems?*

27-) Size göre polis suçları önleme konusunda ne kadar başarılıdır?

How good of a job do you think they are doing to prevent crime in your neighborhood?

28-) Genel durumunu düşündüğünüzde polis vatandaşla ilişkilerinde ne kadar kibardır?

In general, how polite are the police when dealing with people in your neighborhood?

29-) Genel durumunu düşündüğünüzde polis vatandaşla ilişkilerinde ne kadar adildir?

In general, how fair are the police when dealing with people in your neighborhood?

Kendi Güvenlik Tedbirlerini Alma (Self-Protection) (Adams et al, 2005)

Lütfen aşağıdaki soruları 1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 2 = Katılmıyorum, 3 = Kararsızım, 4 = Katılıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum'a denk gelecek şekilde size en uygun bir seçeneği işaretleyerek cevaplayınız.

In order to protect you and your belongings, have you:

30-) Evde olmadığımızda evimizi ve sahip olduğumuz şeyleri korumak için mektup ve postalarımızı (evde olmadığımız anlaşılmasın diye) genellikle bizim adımıza komşularımız toplar.

Had a neighbor pick up your mail and newspaper while you were away?

31-) Evimizden uzakta (tatilde, izinde vb.) olduğumuzda evimize göz kulak olan komşularımızın varlığı bizi rahatlatır.

Had a neighbor keep watch on your home while you were away?

32-) Değerli eşyalarımıza genellikle bizim olduğumu tanımamızı sağlayacak iz veya emareler bırakırız.

Engraved identification on valuables?

33-) Evimize hırsız alarmı taktırdık veya yakın bir gelecekte taktırmayı düşünüyoruz. Installed a burglar alarm in your home?

34-) Pencerelerimize parmaklık taktırdık veya yakın bir gelecekte taktırmayı düşünüyoruz. Put bars on your windows?

35-) Güvenlik amacıyla köpek aldık veya yakın bir gelecekte almayı düşünüyoruz.

Kept a watch dog?

36-) Güvenlik amacıyla evimizde tabanca veya başka tür silah bulunduruyoruz veya yakın bir gelecekte almayı düşünüyoruz. Kept a gun or other weapon at home?

37-) Suçların işlenmesini önlemek amacıyla mahallemizin gözlenmesi(izlenmesi) veya devriye şeklinde denetlenmesi faaliyetlerine katıldım veya yakın tarihte katılmayı düşünüyorum. **Joined a neighborhood anti-crime organization such as Neighborhood Watch or Citizen Patrol?**

Suç Korkusu (Fear of Crime) (Adams et al, 2005 aktarma (Lee, 1982a, 1982b))

38-) Suç yoğunluğu(varlığı) açısından mahallem yaşamak için oldukça güvenlidir. **In terms of crime, my neighborhood is a very safe place to live**

39-) Evden ayrı olduğum zaman evimin ve eşyalarımın güvenliğinden endişe ederim. **When I am away from home, I worry about the safety of my property.**

40-) Suç ve suçlular bakımından kendi(kişisel) güvenliğimle ilgili çok fazla endişe duyuyorum.

I worry a great deal about my personal safety from crime and criminals.

41-) Sahip olduğum şeyleri benden almaya kalkan kişilere(hırsız vb) karşı kendi evimde bile güvende değilim.

Even in my own home, I'm not safe from people who want to take what I have.

Halkla(Mahalleyle) Bütünleşme (Community Integration) (Adams et al, 2005 aktarma,(Adams, 1992))

48-) Yaşanacak bir yer olarak mahallemi yeterli buluyorum.

How satisfied are you with your neighborhood as a place to live?

49-) Kendimi mahalleme adapte olmuş(kaynaşmış) buluyorum.

How attached are you to this neighborhood?

50-) Bu mahallede yaşadığım için kendimle gurur duyuyorum.

I feel a sense of pride in living in this neighborhood.

51-) Yaşadığım mahalleye güçlü bir şekilde aidiyet(ait olma) hissediyorum.

I feel a strong sense of belonging to this neighborhood

52-) Mahallemden taşınmak istemem.

I would not want to move away from this neighborhood.

53-) Mahalleme karşı güçlü bir bağlılık hissediyorum.

I feel a strong sense of commitment to this neighborhood.